

PUNCT RO
PROZĂ

Dorin David (n. ?) a absolvit Facultatea de Filozofie și masteratul în Filosofia Umanului la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, are studii de doctorat în cadrul Universității „Transilvania” din Brașov (2010-2013) și a participat la stagii de cercetare în departamentele de Studii Religioase din cadrul universităților din Groningen și Zürich. A debutat în 2001 cu romanul *Anarhic* (Editura Paralela 45, Pitești), urmat de *Puzzle* (Editura Cuvinte Românești, Cluj-Napoca, 2004) și cartea de eseuri *De la Eliade la Culianu* (vol. I, Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2010). Este coautor al volumelor colective *Literature in Totalitarian Regimes. Confrontation, Autonomy, Survival* (Editura Universității „Transilvania”, Brașov, 2011) și *Criza instituțională a filosofiei* (Editura Limes, Cluj-Napoca, 2010). Pe lângă volumele publicate și articolele științifice apărute în *Studies in Religion/Sciences Religieuses, Transilvania* și *Bulletin of the Transilvania University of Brașov. Series IV: Philology and Cultural Studies*, autorul a publicat numeroase articole critice, studii și eseuri în reviste cum ar fi: *Timpul, Observator cultural, Tribuna, Corpul T.*

Foto copertă: XXXXXXXXXXXX.

© 2014 by Editura ADENIUM

Această carte este protejată de legile copyrightului. Reproducerea, multiplicarea, punerea la dispoziția publică, precum și alte fapte similare efectuate fără permisiunea deținătorului copyrightului constituie încălcări legislative cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc în conformitate cu legile în vigoare.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

DAVID, DORIN

uși, ferestre și alte proze / Dorin David. - Iași: Adenium, 2014

ISBN 978-973-8097-78-0

DORIN DAVID

uși, ferestre și alte proze

ADENIUM
2014

Pentru Laura, Vlaicu și Victor.

Amicul meu

Amicul meu, G.N., filosof al culturii și hermeneut al religiilor, etnolog și folclorist, cunoscut mai mult specialiștilor – și, între aceștia, mai mult celor străini – decât publicului larg, îmi spunea zilele trecute: Dorine, de ce nu lași tu poezia și proza deoparte și nu te apuci de treburi serioase, de filosofie, de exemplu. Am fost colegi de facultate, la Cluj, dar după Masteratul de Filosofia Umanului drumurile noastre creatoare s-au despărțit: el a urmat un doctorat în filosofia religiilor la Sorbona și Chicago, eu am continuat să scriu literatură, pe care G.N. o accepta și o îndrăgea, dar o considera minoră. Cu talentul tău, îmi zicea, ai putea ajunge departe. Îi zîmbeam și-l lăsam să-și spună părerea. Mie, literatura – sau cel puțin o parte a ei – nu mi se pare atît de neimportantă, îi spuneam. Plus că, dacă ești bun, poți ajunge departe și cu ea, orice va fi însemnînd „departele” acesta. Mă lăsa și el să cred ce vreau, dar clătina ușor din cap, a îndoială. Nu zic că nu poți deveni celebru, îmi spunea, poți lua chiar premiul Nobel... eu mă refer la înțelegerea... Eu cred că poți înțelege mai multe prin literatură, îi spuneam. Ai un acces mai direct, dacă pot spune așa, la inconștientul tău și la cel colectiv, la mistere cu care tu încă te lupți.

Bineînțeles că revelațiile pot apărea voalate, oculte, dar este posibil și chiar se întâmplă. Să ne amintim numai de proza fantastică a lui Eliade. Câte dintre teoriile sale științifice nu s-au dezvăluit clar în acele texte? La Eliade e altceva, îmi spunea. La el, totul mustea de mistere, de mituri și de simboluri. Dar nu proza l-a făcut pe el cunoscut, respectat și citat în întreaga lume. Probabil că nu, i-am spus, dar în fața eternului, o viață celebră este cât o secundă trecătoare.

Îmi plăceau discuțiile pe care le purtam cu prietenul G.N. Întotdeauna polemice, creatoare de noi idei, vii. Din păcate, ele erau tot mai rare, pe măsură ce G.N. devenea tot mai cunoscut în lumea specialiștilor. Era mereu invitat la congrese și simpozioane în toată lumea, ținea conferințe și cursuri la diverse universități, din ce în ce mai rar în România, astfel că o întrevedere cu el era un prilej de sărbătoare, un fel de 29 februarie calendaristic sau, mai exact, un fenomen rar, cum ar fi o eclipsă totală de soare. Pentru că dacă eclipsa a fost posibil să fie văzută în România în 2000, pentru a o vedea în 2001 trebuie de mers pînă în Africa de Sud; la fel putea fi și G.N. întâlnit: astăzi la Sorbona, mâine la Chicago, și de-abia poimîine la Cluj (firește, „astăzi”, „mîine” și „poimîine” înțelese simbolic).

Atunci am primit un telefon. Era trecut de miezul nopții și prima dată am crezut că e un înger apocaliptic sau o alarmă antiaeriană, dar mi-am revenit și am ridicat telefonul. Era G.N., foarte agitat. Mă suna de la Princeton, uitînd că ziua lui înseamnă noapte pentru mine. Plec

mîine spre țară. Ajung la Cluj probabil prin douăzeci și nouă, vrei să ne întîlnim? Sigur că vreau, întotdeauna am vrut, nu înțelegeam ce întrebare stupidă mai era și asta. Trebuie neapărat să ne vedem, mi-a mai spus, este *damn important*. Bine că n-ai zis un *f-word*, i-am mai spus, înainte să pic înapoi în pat. Am dormit liniștit pînă pe la vreo nouă. Întotdeauna mi-am spus că meseria de scriitor, cel puțin în România, pe lîngă partea proastă că ești muritor de foame, are și partea ei bună: poți să-ți faci programul cum dorești. Mie, de exemplu, îmi place să stau noaptea pînă tîrziu, mult după miezul nopții, apoi să dorm pînă la 8.30-9.00. Întotdeauna somnul de dimineață mi s-a părut cel mai dulce, dar am cunoscut oameni care-l preferă pe cel de seară, culcîndu-se înainte de 10.00-11.00 seara și trezindu-se la 5.00-6.00 dimineața. Fiecare cum vrea și cum poate.

Am intrat într-un fel de joc periculos, dar dacă ar fi numai joc, mi-am spus. Ne-am întîlnit de-abia la cîteva zile după sosirea sa, neputîndu-ne sincroniza timpul liber. Într-un sfîrșit, am apucat să mergem dimineața să bem o cafea împreună, la cafeneaua noastră preferată. Era agitat cum nu-l mai văzusem. Liniștește-te, i-am spus. Trage-ți sufletul și povestește-mi. Am intrat în jocul ăsta periculos... repeta. Îți amintești cînd am fost în State? De fiecare dată, i-am răspuns pe o voce care se dorea relaxată, însă el a luat-o greșit ironică. Spune-mi că nu ești de-al lor, mi-a zis repede. Spune-mi! De-al lor?!, l-am privit nedumerit. Ce tot spui, omule? Ce ți-au făcut? Ce e cu tine? Revino-ți, că începi să mă sperii. Tu ești singurul

în care am încredere, mi-a spus după ce m-a cercetat cu privirea câteva secunde. Iartă-mă, știu că nu ești de-al lor, dar trebuia să fiu sigur. Sînt urmărit, mi-a șoptit apoi. Nu mai sînt în siguranță nicăieri... Cine te urmărește? l-am întrebat, deja suficient de îngrijorat. Știam că este un cerebral, mult mai rațional decît mine încă din timpul facultății, cînd el lua în rîs orice examen la care mie mi se înmuiau picioarele. Nu era omul care să se sperie ușor; iar de data asta era aproape îngrozit, într-o stare în care nu-l mai văzusem. Sînt peste tot, mi-a răspuns. Acum mi-e imposibil să mai scap de ei... Ho, ho, l-am oprit. Am văzut și eu filme ca *Teoria conspirației*. Au fost interesante, dar sînt, totuși, numai niște filme. Nu înțelegi, mi-a spus, nu este vorba de așa ceva. E cu totul altceva. Încearcă atunci să-mi explici, i-am spus. Nu știu dacă pot face asta fără să te implic și pe tine, mi-a răspuns. Nu știu dacă am dreptul acesta... Încearcă, totuși! Îți dau eu voie! Pe răspunderea mea.

Pînă la urmă, l-am convins să-mi spună. A hotărît că o să-mi povestească, iar eu va trebui să iau totul exact ca pe o poveste, o ficțiune. Astfel nu te va implica, mi-a spus, făcîndu-mă să promit că rolul meu se va opri la cel de ascultător. Nu i-am promis chiar asta, dar l-am liniștit spunîndu-i că nu o să mă implic și că nu o să întreprind nimic ce m-ar putea pune în pericol. Îmi iubesc prea mult familia, i-am spus. Așa s-a lăsat convins. Ne-am închis apoi în apartamentul său, în laboratorul său. Era un apartament de patru camere, în care nu locuia, ci doar studia. Toți pereții, mai puțin cei din baie, erau acoperiți cu

rafturi grele de cărți, iar în unele camere acestea începuseră să cucerească și podeaua. Când ești cunoscut, îmi spunea odată, mai demult, ai un avantaj: nu mai trebuie să-ți cumperi cărți; le primești. În camera mare, biroul său imens era de asemenea acoperit de cărți, fișe și hîrtii, într-o dezordine creatoare. Bucătăria fusese desființată și transformată și ea în bibliotecă. Cafeaua și-o făcea G.N. într-un filtru electric, care era de altfel și singurul obiect casnic. Îi cunoșteam puțin „buncărul”, cum îi plăcea să-și numească apartamentul, „șantierul” cum îl numeam eu. Nu oricine intra acolo, și asta se întîmpla foarte rar, pentru că lui G.N. nu-i plăcea să fie deranjat cînd lucra. De aceea, desființase și soneria, și telefonul, iar la bătăile în ușă nu răspundea niciodată. Nici nu cred că le auzise vreodată...

O să încep cu ceea ce cred eu că este începutul. Te voi ruga să mă ascuți ca și cînd ai citi o poveste sau ai vedea un film, fără să te implici, deci fără să mă întrerupi. Îți amintești de studiul meu și de conferința pe care am ținut-o la Roma, anul trecut?, a început să povestească. Despre tradiție și progres în cadrul bisericii? Îmi amintesc puțin, i-am spus. Nu ți-am citit studiul, iar despre conferință... Ei bine, nu m-a lăsat să continui, am vorbit despre un deschizător de drumuri, Lamennais, care a trăit de pe la 1780 pînă la jumătatea secolului al XIX-lea. Acesta a fost un preot genial, sfîșiat de două doruri: tradiția din cadrul Bisericii Catolice și fascinația modernității de după Revoluția Franceză. N-o să te plictisesc acum cu amănuntele, așa că trec la celălalt personaj central al studiului

meu, binecunoscutul Luigi Sturzo, „teoreticianul cel mai important al mișcării politice catolice”, cum îl numea colegul și prietenul meu Gianpaolo¹. Ce n-am spus la conferință a fost concluzia la care am ajuns și anume că Sturzo nu este altcineva decît reîncarnarea lui Lamennais, reîncarnare dictată în primul rînd de nevoia de a duce la bun sfîrșit ceea ce începuse. Concluzia aceasta, trebuie să înțelegi, nu am spus-o și nu am scris-o niciunde, pentru că nu era demnă de un om de știință, ci ține mai mult de joaca parapsihologilor. Dar am gîndit-o. Și nu aș fi luat-o în seamă, dar la conferință un domn care nu și-a spus numele m-a întreat de ce cred că Sturzo este reîncarnarea lui Lamennais. Acolo, pe scenă, în mijlocul a zeci de colegi din întreaga lume, plus public și presă, m-am bilbuit pentru prima oară în viața mea; apoi am negat că aș fi ajuns la o asemenea concluzie. La urma urmei, nu exista nici o dovadă. Nimeni, din fericire, nu a luat în seamă incidentul, dar în schimb eu am fost foarte intrigat. Am încercat, apoi, la cocktail, să dau de necunoscutul spectator, dar nu era de găsit. Apoi am uitat și eu incidentul, pînă acum două luni, cînd am fost invitat la un talk-show la CNN. Atunci, cînd am ajuns la telefoanele telespectatorilor, a sunat un alt individ – altul, după voce – care m-a întreat același lucru. Am declarat atunci public (și mai public decît la CNN nu se poate) că este o eroare, eu nu am afirmat niciodată acest lucru. Atunci s-a ajuns la veșnica discuție despre reîncarnare și la ce cred eu despre

---

1. Este vorba de cunoscutul eseist și istoric al culturii, Gianpaolo Romanato, profesor la Universitatea din Padova (n.a.).

ea. Am încercat să evit subiectul acesta delicat, descriind o sumedenie de credințe deosebite ale unor triburi sau popoare. Realizatorul a observat stînjeneala mea și a trecut la un alt subiect. Așa am scăpat și de data asta. Te întrebi, probabil, de ce evit să-mi spun propria părere despre reîncarnare. De fapt, nu evit tema decît în mod public, și asta pentru că pur și simplu nu am ajuns la o concluzie în această privință. Îmi este oarecum rușine să discut despre un subiect pe care încă nu-l stăpînesc... Dar să trec mai departe. Cînd eram la Princeton, săptămîna trecută, am primit un telefon. Cel mai straniu telefon primit vreodată! În primul rînd, numărul acela, din camera mea, nu era făcut public, ci doar cel al catedrei de Istoria Religiiilor, unde primeam felicitări sau purtam discuții de fiecare dată cînd mergeam acolo. În al doilea rînd, nimeni nu știa la ce lucram în acel moment, pentru că de-abia începusem un text despre tripla lepădare a lui Petru și cîntatul cocoșului. La telefon, o voce de femeie care suna familiar, pentru că mi-a vorbit în română. Și, bineînțeles, m-a întrebat același lucru. Am întrebat și eu cine este, dar femeia mi-a spus: „Chiar crezi că Sturzo este reîncarnarea lui Lamennais? Haide, mie poți să-mi spui, acum nu ne aude nimeni!” Am negat încă o dată, apoi am vrut din nou să știu cine este. Persoana, însă, a închis... Atunci, dragul meu Dorin, în acel moment a cîntat un cocoș. În inima campusului universitar, unde în afară de verigițe nu am văzut vreun alt animal, și în afară de păsări cîntătoare sălbatice, nici o altă pasăre! Atunci am realizat...

L-am lăsat cîteva secunde, respectîndu-mi promisiunea de a nu-l întrerupe, dar nu a mai spus nimic multă vreme. M-a privit apoi și mi-a zis că e timpul să plec. Am încercat să protestez, însă foarte puțin, căci hotărîrea de pe fața sa m-a convins. Și poate mai mult m-a determinat faptul că teama îi dispăruse cu totul din priviri. Puteam observa clar că a înțeles sensul acelor întîmplări stranii. Așa că am plecat.

Din acel moment, nu l-am mai întîlnit niciodată pe G.N. Nici eu, nici altcineva. Nimeni nu l-a mai văzut de-atunci, de parcă s-ar fi evaporat. Nimeni nu știe unde a dispărut. Eu, însă, da. Și, din păcate, nu vă pot spune.

Am promis.

Vatra, nr. 5-6/2004

Amorțeala

Prima dată nu se sperie. Deși nu era un fapt cotidian. Însă acum, după două zile de la a doua întâmplare, M. începuse să se îngrijoreze serios. Mai întâi, a fost mîna dreaptă. Și cînd zic amorțeală greșesc, de fapt a fost de-a dreptul paralizie, fiindcă – dintr-o dată – nu și-a mai putut-o mișca deloc. Trezindu-se din somn, M. a pus faptul pe seama viselor neîntoarse, cu capul greu pe mîna obosită. Se mai întâmplase, așa cum mi s-a întâmplat și mie deseori și cum probabil și s-a întâmplat și ție uneori. Dar amorțeala de la trezire trece, chiar dacă cu înțepături dureroase, în cîteva minute. Și oricum, îți simți membrul. M. însă nu-și simțise deloc mîna. Și nu doar un minut, două, ci o zi întreagă, pînă cînd i-a amorțit complet și piciorul drept.

M. se privea în oglindă: sînt încă tînără, frumoasă, se gîndea. Oglinda de aproape doi pe unu o reflecta întreagă, plus restul spațiului ce umplea organizat contururile. După o zi de muncă încă mă simt bine. Se dezbracă de sacou și fustă, rămînînd într-o lenjerie intimă neagră, primită nu de mult de la iubitul ei. Brodat pe dos, citise Victoria's Secret și se întrebă dacă o fi o marcă bună sau nu. Oricum nu se găsea în magazinele de pe aici. Desfăcu leneșă

bretelele sutienului. Sîinii sînt încă tari, gîndi, prinzîndu-i în palme, strîngîndu-i ușor. O căldură abia simțită îi străbătu pîntecul. Se gîndea acum la el, plecase de mai bine de două luni și îi promisesese că în curînd o va lua și pe ea. Iată că încă era aici, singură, iar el acolo, probabil tot singur.

Abia atunci se sperie cu adevărat. Mîna o simțea din nou, însă piciorul, de două zile... Se gîndi că ar fi bine să meargă la un doctor. Dar dacă o să aibă probleme? Deși nimeni nu putea să-i interzică acest drept, este universal dreptul la sănătate. Își dădu și chiloții jos. Se întoarse cu spatele: era mulțumită și de curbura feselor. Nici pîntecul nu era rău, chiar dacă se mai rotunjise puțin față de acum cîtiva ani, cînd fusese prinsă în prima sa ceartă serioasă cu cel care era cît pe ce să devină soțul ei. Apoi s-au despărțit și, chiar dacă a suferit un timp, acum îi era mai bine și era bucuroasă că își dăduse seama de greșeală înainte să o comită definitiv. Îi era dor de el și se privea goală în oglindă amintindu-și cum ar fi privit-o el. E prea tîrziu pentru doctor, gîndi M. Mîine, însă, primul lucru! Se așeză încet, cu un pahar de vin în mîna stîngă, neatinsă pînă acum de ciudata amorțeală-semiparalizie. Își plimbă ușor mîna peste piept, cu ochii închiși. Dacă făcea un efort de imaginație putea jura că este mîna lui. Gustă puțin din vinul roșu, demidulce. Mîine, cu siguranță, mîine. Apoi coborî spre pîntec, se jucă o clipă cu centrul ființei, care îi asigurase supraviețuirea înăuntrul mamei, și care acum era un obraznic punct sensibil. Mai bine mă uit puțin la televizor, își zise M. și în același timp apucă

telecomanda și-l porni. Nu se putu opri aici și ajunsese cu mîna tremurînd ca o filfiire de aripi de fluture la celălalt centru al ființei sale, acolo unde el știa cel mai bine să pătrundă. M. oftă. M. gemu. M. simți cum întreg corpul îi amorțește, începînd cu picioarele, continuînd cu mijlocul și terminînd cu capul, nemaiputînd mișca deloc. M. simți cum corpul întreg îi explodează, nemaimișcînd deloc.

A doua zi dimineață, întorcîndu-se de la serviciu din schimbul de noapte, C. o găsi pe M. întinsă pe canapea, goală, cu o expresie de mulțumire încă vizibilă pe fața de îngerăș adormit. Sunînd la urgențe, C. declară că îl găsi pe acesta nemișcînd, în living-room, cu televizorul pornit.

M. deschise ochii și îi zîmbi colegei. Abia apoi realiză că este goală, așa cum adormise aseară. I se făcu brusc frig sau poate rușine și încercă să se acopere. C. însă o opri cu un surîs. Se aplecă și o sărută așa cum numai el mai știa să o facă. Era pentru prima dată cînd M. săruta o fată; și reciproc, însă C. mărturisi roșind că văzînd-o atît de frumoasă, nu se putu abține.

M. închise ochii. Durerea, ciudat, nu-și făcea apariția. Se gîndi, mai întîi, că o fi de bine. Apoi, imediat, realiză că nu poate fi deloc așa. Atunci, o lacrimă își făcu loc printre pleoapele strînse. C. se făcu că nu vede și se întristă.

M. o strîngea tare în brațe pe C. O lacrimă îi curgea liberă, necenzurată. Deși ezitase un moment, cedase nevoii de a fi îmbrățișată, de a fi sărutată, iubită. Nu se gîndea ce o să-i spună, dacă o să-i spună... Se iubiseră ore întregi, dementțial. Acum, în sfîrșit, se odihneau.

M. n-a mai ajuns la spital. A murit în drum spre, ținându-l strâns de mână pe C. Medicii au spus apoi că este un caz unic, un fel de atac de cord cu efect întârziat. C., aflat în holul spitalului, puse mâna pe telefon să o sune pe prietena sa, așa cum îi promisese lui M. Alo, răspunse C., M. este acolo?, întrebă C. cu voce stinsă. Un moment. E pentru tine, îi spuse C. Alo, spuse M. Îmi pare rău, spuse C. M. a murit.

Cîteva zile după înmormîntare, M. primi viza pentru Statele Unite. La urcarea în avion, îi promise lui C. că o va lua și pe ea, curînd. La coborîrea din avion, C. o aștepta. După cîteva luni, cei doi se căsătoreau, M. uitînd cu totul de scurta, nebuna și intensă ei iubire de o zi cu C. și pe cea profundă, serioasă, de cîteva luni cu M. Însă nu putea să-i uite nici pe unul, nici pe altul. Așa că păstră în minte, pentru totdeauna, amintirea lor. Acasă, C., făcînd dragoste cu M., se gîndea la ea și-și spunea: ce ciudat se aranjează lucrurile în viața aceasta, de parcă cineva s-ar juca cu noi după bunul său plac.

Calende, nr. 3, 4, 5/2002

Ascunzătoarea

Cînd trupele poliției politice mi-au bătut în poartă, am știut că sînt pierdut. Eram de altfel conștient că se va întîmpla, mai curînd ori mai tîrziu. Și iată că se petrecea astăzi. Chiar în noaptea aceasta, cînd ar fi trebuit să săr-bătorim... În condiții normale... Ieri, regele a părăsit țara, a fost silit să abdice, mai corect spus. Norocul meu că nu am fost pe la Palat, altfel aș fi fost arestat imediat. Acum, trebuie să fug. Să mă ascund. Să scap! Dacă mai este posibil...

Alerg în pod fără să iau ceva cu mine, nici valijoara cea mică, în afara pușinilor bani pe care-i mai aveam în casă. Bijuteriile și celelalte valori au fost deja ascunse, doar soția mea știind unde. Cu siguranță o să-i trebuiască. Nu se știe ce fel de vremuri o să vină, dar sigur nu bune. Te-roarea instituită de cîțiva ani, progresiv, nu poate aduce altceva decît un regim al terorii. Praful din pod îmi gîdilă nările; numai de nu aș strănuta. Am făcut o mică ascunzătoare temporară, într-unul din coșurile de fum. Mă stre-cor înăuntru avînd grijă să închid ușița bine camuflată.

Îi aud cum strigă, cum cotrobăiesc, alergînd în toate părțile. Îi aud cum urcă. Și aici? întrebă unul, pe un ton tăios. Podul... răspunde stins soția. O să fac plîngere, nu

aveți nici un drept. Nu a făcut nimic rău... Da, și atunci de ce a fugit? strigă la ea vocea. Ușa podului se deschide cu o bubuitură. Violență... Lipsă totală de respect, absurdă... În clipele când mă caută, răscolind podul, îmi trece prin minte că ar trebui să fim fericiți că nu am apucat să avem copii. Îmi țin respirația. Ei ar mai fi lipsit în tabloul acesta ce pare suprealist, dar, din nefericire, este cât se poate de real.

Pînă la urmă, se hotărăsc să plece. Nu-ți face griji, o să-l găsim, parcă-l văd cum rînjește mitocănește. După ce închide ușa de jos de la intrare, soția mea izbucnește în plîns. O pot auzi de aici. Ar mai trebui să stau cîteva minute ascuns, să fiu sigur că pleacă, dar nu mai pot. Trebuie să cobor, să o calmez, să o iau în brațe. Dar oare cum aș mai putea-o liniști, cînd amîndoi știm că viitorul nostru se termină aici?

După cîteva zile în care n-am mai mișcat din casă, stînd mereu cu un picior la linia de startul de fugă, nedormit, angoasat, am hotărît că este prea periculos să mai stau acolo. Pînă la urmă mi-ar fi găsit urma și aș fi ajuns la închisoare, dacă aș mai fi ajuns. Am auzit și eu de bătăile din aresturi, la care mulți nu făceau față. Așadar iată-mă.

Aici s-a oprit din povestit prietenul (o să-l numesc Constantin A., pentru siguranța tuturor), tînărul care fusese nu de mult numit căpitan de către chiar regele Mihai, luptător și supraviețuitor al celui de-al Doilea Război Mondial; un prieten de nădejde, cult, erudit, care vorbea fluent cîteva limbi străine, un erou cu care ar fi

trebuie să ne mândrim, acum la capătul puterilor, hăituit de către noua conducere care-i dorea capul pentru simplul fapt că-și apăraseră țara și regele, și că făcea parte din elita militară, care se împuțina în fiecare zi, ca de altfel și cea culturală, medicală etc. Era ca un pîrjol care se întindea peste țară. Încă nu ajunsese și aici, la țară, unde mă retrăsesem și eu de un timp. Deocamdată nu mă pîndea nici un pericol, nu eram o persoană publică, eram practic un necunoscut și acum era singura dată cînd mă bucura acest fapt. De aceea am luat decizia, fără să ezit, să-l ascund.

Constantin A. mi-a dat mie toți banii pe care-i luase. În pivniță oricum nu îmi mai trebuie, mi-a spus, în plus, vreau să te ajut cît pot, ca să poți să mă ajuți. Nu sînt prea mulți, a mai completat, dar o să-ți ajungă o vreme. După care... Nu-ți face griji, i-am răspuns, o să ne descurcăm!

Casa bunicilor mei, o casă masivă, cum se făceau pe vremuri la noi în Ardeal, era dotată și cu un beci pe măsură. Am hotărît împreună să zidim partea cea mai ascunsă, departe de ultima fereastră, să facem o mică cămăruță și o pseudotoaletă. Mai mult confort n-o să-ți pot oferi, îi spun, dar să sperăm că nu va dura prea mult. Așa să fie, spune și el, dar parcă vocea lui nu prea sună a speranță. Am început munca imediat; cu pietre de rîu am făcut un perete, pe care apoi l-am dotat cu încă o mască, rafturi pe care am așezat tot felul de scule, astfel ca nimeni să nu bănuiască vreodată că mai există o încăpere dincolo de zid. Controale se fac mereu și este mai

bine să nu risc; acțiunea de a adăposti un fugar se cheamă „faptă”, este ilegală și pedepsită crunt. Mai ales acum când, după zvonurile care umblă, rezistența din munți a început să cedeze, iar oponentii, prinși. Înainte de a zidi și ultima piatră, l-am mai privit o dată. Ne-am strâns mâinile, iar el mi-a mulțumit din nou. Apoi am zidit orice contact al lui cu exteriorul, adică orice posibilitate a lor de a-l găsi.

Pentru aprovizionarea lui, am construit un mic lift, manevrabil manual, bineînțeles, care cobora și urca pe o coloană de aerisire pînă jos. În cameră am mascat ușița: era zugrăvită în aceeași culoare ca și peretele, era perfect camuflată și astfel nu se putea vedea nici dacă o lăsam așa, pur și simplu, însă pentru și mai mare siguranță am acoperit-o cu un tablou. Pe acolo îi trimiteam apa și, de trei ori pe zi, mîncarea – dimineața după ora șapte, înainte de a pleca la școală, unde mă titularizasem profesor de matematică, masa de prînz pe la trei, iar cina pe la nouă. Tot pe acolo îi trimiteam cărți, vești de la soție, dar acestea foarte rar, pentru că locuința ei era supravegheată continuu. Foloseam o întregă rețea de prieteni pentru a trimite mesajul „Constantin este bine. Te iubește!” Deoarece nu puteam merge chiar eu în vizită la soția sa, din motive lesne de înțeles, mergeam la un prieten, îi spuneam că am primit scrisoare de la Constantin – întotdeauna ziceam că ard scrisorile imediat după primire –, prietenul numărul unu mergea la prietenul numărul doi, acesta la numărul trei, și abia acesta – de cele mai multe ori soția lui G., foarte apropiată familiei și prietena din copilărie a soției lui Constantin (de multe ori foloseam chiar

mai mulți prieteni intermediari, pentru a încâlci cât mai mult acest traseu) – mergea la ea cu noutățile, care de fiecare dată erau la fel, numai orașul de proveniență îl schimbam, mai ales la început, chipurile pînă se va stabili într-o țară democratică – este în Ungaria, a ajuns în Cehoslovacia, unde va fi nevoit să se ascundă cîteva săptămîni, a scris din Germania, de aici va pleca în Franța și acolo va rămîne. Constantin hotărîse, nu fără a plînge această decizie, că este cel mai bine să nu-și expună soția prin a-i spune adevărul. Am consimțit și eu.

După cîteva săptămîni de cînd se ascundea, am constatat că nu exista nici cea mai mică șansă ca lucrurile să se îmbunătățească. Vînătoarea continua, victimele se înmulțeau, puterea era de partea lor în timp ce toate celelalte partide pierreau și cu siguranță urmau să dispară. Am conștientizat că ne închideam tot mai mult și că am pierdut orice contact cu lumea civilizată și democratică. Speranțele că nu o să ne lase baltă se dovediseră a fi simple iluzii.

Constantin era rupt de realitate, singurul lui contact cu exteriorul fiind eu. Trăia în hruba în care soarele nu pătrundea niciodată; la început citea ziarele, dar acum le refuza. Totuși nu era deprimat, încă avea încredere, cel puțin așa îl simțeam eu, de acolo de sus. Atunci mi-a venit ideea. Pentru a-l ajuta să suporte mai bine trecerea timpului, m-am gîndit să-l păcălesc puțin, dacă se poate spune așa. Am început prin a-i duce mesele cu cinci minute mai tîrziu. Am alcătuit un calendar după timpul lui, paralel cu cel normal. Cînd am ajuns la decalajul de o

oră, am staționat circa o săptămână sau două, pentru a-i obișnui organismul cu noua durată a zilei. Astfel, ziua de douăzeci și patru de ore era pentru el de douăzeci și cinci. După aceea de douăzeci și șase. De data aceasta am păstrat perioada aproape trei săptămîni. Apoi am scăzut minutele, patru în loc de cinci, la început, iar după cîteva luni, la trei. Cînd ziua era pentru el, fără să o știe, de treizeci de ore, am lăsat-o așa aproape o lună și jumătate. Oricum, în primul an, îl scutisem teoretic de traiul mai multor zile de chin. Ceea ce mă încuraja suficient pentru a continua.

Am urmat această metodă pînă am ajuns să-i dublez ziua. Apoi m-am oprit. Mai mult putea fi observat. Și așa riscasem destul și nu știam cum ar putea interpreta. La urma urmei, îl minșteam în fiecare zi, chiar dacă toată această corvoadă pentru mine era spre binele lui. Mă gîndeam că mult mai ușor ai putea suporta trei ani închis în loc de șase. Iar important era ca el să creadă, să știe, să simtă că sînt doar trei, iar nu șase.

Între timp, avusese loc procesul lui; sentința a fost cum nu se poate mai crudă și mai nedreaptă: condamnare la moarte. Pînă la venirea la putere a lui Nicolae Ceaușescu și pînă la decretul său prin care abroga multele condamnări absurde la moarte făcute în anii '50-'60, Constantin a continuat să se ascundă în beciul meu. Credeam că este vremea să iasă. Cînd am aflat însă că au fost amici care au ieșit la lumină sau că au făcut greșeala să se întoarcă în țară și au fost arestați imediat, am decis, amîndoi, că nu este posibilă revenirea. Oricum, între timp

îi spusese soției că îi va acorda divorțul dacă ea va dori, dar aceasta nici nu vru să audă de așa ceva. Îl va aștepta, i-a transmis. Din nefericire, nu a mai reușit, pentru că în 1980 a încetat din viață, în garsoniera sa confort doi, primită în schimbul casei cu două etaje din centrul Clujului... Constantin a primit vestea resemnat, însă uneori, o vreme, mi se părea că îi aud plînsul prin pereții groși ai casei.

Abia în 22 decembrie 1989, după ce ne-am asigurat că este într-adevăr în siguranță, Constantin a ieșit în sfârșit din beci. Lumina artificială îi salvase ochii, dar lipsa soarelui îi albise pielea, care părea aproape transparentă. Primul lucru pe care l-a făcut a fost să mă îmbrățișeze cu lacrimi în ochi. Apoi a dorit să facă o baie. S-a aranjat, apoi frizerul satului l-a tuns și bărbierit. Mi-am dat imediat seama. Acesta este cadoul meu pentru tine, i-am șoptit, pentru suferințele pe care le-ai îndurat. S-a privit în oglindă, apoi s-a uitat la mine. Deși ne născusem în același an, el arăta cu vreo douăzeci de ani mai tânăr decât mine. Și, de fapt, chiar era.

Calende, nr. 3, 4, 5/2002

CityPower

În memoria lui Ioan Petru CULLIANU

Eram și noi, firește, îndrăgostiți, ca toți tinerii de vîrsta noastră, de jocurile de strategie. Mai ales de CityPower, cel mai nou apărut pe piață. Nu mi s-a părut niciodată o pierdere de vreme să stai ore întregi la computer, să crezi și să fii stăpîn pe creația ta. Farmecul jocului era că se putea juca în rețea, cu prieteni sau necunoscuți din toată lumea. Oricine își putea construi o casă sau un cartier, o fabrică sau chiar un *business empire*, în funcție de abilități și răbdare. Dar nimic nu se compara cu a făuri personaje, bărbați și femei pe care să-i urmărești de-a lungul vieții lor veșnic tinere și să-i pui în relații diverse, de afaceri sau de prietenie și de iubire.

Inițial, în CityPower, regulile erau simple: fiecare avea un kit de start, adică avea un anumit număr de puncte pe care și le putea cheltui pe clădiri, afaceri etc., și putea crea un anumit număr de personaje. Dacă punctele creșteau – din afaceri înfloritoare, din diverse vânzări pe care le făceau altor jucători, inclusiv imobiliare, din moșteniri sau căsătorii reușite ș.a. – creștea și „puterea” deținută. O altă regulă era că în CityPower nu existau arme

și violență. Dar, mai ales, nu existau suferința, boala, bătrânețea și moartea.

CityPower era un oraș perfect și e de înțeles pasiunea cu care jucătorii se jucau, seriozitatea pe care o investeau și plăcerea cu care trăiau rezultatele.

Mie îmi plăcea să creez femei „fatale”, deosebit de frumoase și de inteligente, pe care să le trimit în „lume” la vînătoare. Este incredibil cîte pot face bărbații, chiar și cei virtuali, pentru o partidă de sex cu o superfemeie. Și aveam două, nu una! Devenisem un asemenea expert în crearea frumuseții perfecte, încît nu cred că în CityPower existau femei mai reușite. Nu e de mirare succesul pe care-l aveau. Și este limpede că CityPower nu ducea lipsă de ele! Avînd, practic, un spațiu nelimitat, orașul se putea întinde la nesfîrșit. În scurt timp, de la lansarea în care personajele se puteau număra pe degete, ajunsese la cîteva miliarde. Era imposibil să le știi pe toate, dar cele mai reușite apăreau în topuri și puteai ajunge să le cunoști. Fiindcă existau în spațiul virtual, personajele puteau călători instantaneu, sărind peste cartiere nesfîrșite, direct la destinatar. Singura condiție era ca acesta să deschidă ușa. Ale mele o găseau întotdeauna larg deschisă.

Nu știi exact cînd a început totul. Poate a fost un virus sau poate un jucător s-a „plictisit” și a vrut să schimbe ceva. Nimeni nu poate spune... Cert este că într-o nefastă zi, în CityPower s-a întîmplat ceva neașteptat. Altfel spus, imposibil! Cineva a dispărut. Vestea s-a dus repede, toți jucătorii și toate personajele lor numai despre asta povesteau. Pentru că nu era ca și cum cineva s-a hotărît să se

retragă și și-a șters contul și personajele. De fapt, nici nu era posibil așa ceva. Dacă acel cineva, presupunând prin absurd că s-ar fi săturat, pur și simplu se oprea din joc și-și lăsa personajele de capul lor sau mai degrabă în grija altora. Am auzit chiar de cazuri în care un jucător se retrăgea și-și vindea, în lumea reală, pe bani adevărați, întreaga creație. Dar să dispară un bărbat, altfel destul de bine, mereu în top, imediat după cele două femei ale mele și tot timpul primul în topul bărbaților, așa ceva nu se putea. Creatorul lui nega că ar fi făcut el ceva; dimpotrivă, era disperat: își pierduse cel mai bun personaj. Dar nu oricum, ci acesta parcă se evaporase cu totul. Multe zile a fost căutat de mulți jucători și de personajele lor, prin toate cotloanele spațiului virtual și în toate cartierele CityPower-ului, dar a fost peste putință să fie găsit. Pînă la urmă ne-am resemnat și am acceptat ideea că „asta e, dispăruse”.

Episodul era de mult uitat cînd s-a întîmplat a doua ciudățenie, mai mare decît prima. Bărbatul a apărut, tot așa din senin cum dispăruse. Dar nu mai era același pe care-l știam. Nu mai dorea să facă curte femeilor, nici măcar alor mele. Nici nu mai zîmbea. Era mereu nervos și punea la cale revolte. „Cît o să mai stăm sub asuprirea *lor*, striga în piețele publice cu fîntîni arteziene minunate sau în parcurile mereu înflorite. Încetul cu încetul începea să capete adepți, tot mai mulți, și noi nu puteam face nimic. Nu pot să-mi dau seama ce-l supărase într-atît, doar trăise într-o lume perfectă. Nu știu cu cine se întîlnise și unde fusese cînd a fost dat dispărut, nu ne-a spus

niciodată, dar venise cu o teorie nemaiauzită: dacă oamenii ne-au creat în spațiul virtual, pentru că ne-au gândit, zicea el, existăm și în spațiul lor mental. Și de aici...

Așa a început, mai întâi cu revolta asta de mică întindere, pînă a ajuns o adevărată revoluție, care a cuprins întreg CityPower-ul. Și pentru că noi ne-am creat personajele perfecte, veșnic tinere și nemuritoare, e clar că în fața lor omenirea nu a avut nici o șansă. Dar n-ar fi trebuit să se întîmple așa ceva: noi îi făcusem nonviolenți.

Tribuna, nr. 240/2012

Darul

Deși de mic observasem ceea ce mai întâi am considerat a fi o ciudățenie de-a mea, nu am luat-o serios în seamă pînă cînd nu mi-a spus-o ea. O cunoscusem în al doilea an de facultate și a rămas iubita mea pînă la absolvire. După care a plecat. În timpul doctoratului am avut alta, dar nu e cazul să vorbesc aici despre ea. De fapt, nici despre prima, doar ca avînd un rol mai mult decît secundar în ceea ce mi s-a întîmplat. Și poate nici despre asta n-aș fi vorbit, dacă ultimele zile nu ar fi cerut-o.

În fine, pot spune fără teama de a greși că prima și prima dată am observat „întîmplarea” cînd aveam șase ani. De altfel, cred că și amintirile mele încep nu cu mult înainte. E drept, țin minte o nefericită situație, însă e unicat, de cînd aveam cam doi ani, eram foarte răcit și trebuia să iau injecții. Eram sătul deja de injecții, am început să le primesc din primul an de viață, însă pe acelea – slavă Domnului – nu mi le mai amintesc. Parcă mă văd și acum, dar era ca și cum mă priveam din afara trupului, mă văd ca într-un film cum tremuram, plîngeam și nu mai doream să iau injecția. Părinții încercau să mă convingă, la fel și asistenta. Atunci bunicul a avut inspirația să se ofere să ia și el o injecție, ca să-mi fie mai ușor.

Acum îmi vine să zîmbesc, ce ușor m-au păcălit, bunicul și asistenta retrăgîndu-se cîteva momente în cealaltă cameră, zicînd la revenire: gata, au făcut-o. Cum spuneam, fiind o întîmplare singulară pe care n-am uitat-o, probabil din cauza fricii, nu o să țin cont de ea. Mai sînt, evident, momente pe care mi le mai amintesc, din grădiniță, de la joacă, însă nici unele nu au legătură cu „cazul” meu.

Revin, așadar, la prima pe care am și conștientizat-o ca atare. Era în vara dinainte cu cîteva zile de a împlini șase ani. Mă jucam în curte, săpam o mică groapă, cu uneltele mele de jucărie. Bunica m-a văzut și m-a certat. Nu am înțeles de ce. Voiam să fac și eu o piscină vilei din nisip pe care o construisem, oricum nu avea mai mult de cîteva centimetri pătrați și nu vedeam nimic rău în asta. Bunica mi-a răspuns că nu e bine, pentru că groapa înseamnă moarte. O s-o umplu cu apă, să fie piscină, i-am răspuns, și mi-am văzut mai departe de treabă. Bunica a renunțat și a plecat nemulțumită. După ce am umplut gropița cu apă, am stat să-mi admir munca. Atunci am avut pentru prima oară sentimentul morții, al morții mele. Cunoscusem moartea, a bunicului din partea mamei, cu ceva vreme înainte, și a atîtor animale de casă. Mie cel mai rău îmi părea de miei, le lăsam boticul moale să mă gîdile în fiecare an în palmă, cînd stăteau să-i mîngîi, însă abia la înmormîntarea bunicului am văzut jalea din sufletele oamenilor și ruptura despărțirii pe care o aduce moartea. Însă nu m-am gîndit pînă în acea zi că și eu o să mor.

Pentru un copil este atît de nefiresc să se gîndească la moarte, încît depărtarea la care se întrevede o face să fie

absurdă. Eu, însă, atunci, nu am reflectat la moartea mea ca la ceva concret, care se va petrece peste șaptezeci, optzeci sau o sută de ani, ci la conceptul însuși. Atunci s-a petrecut... Am simțit cum mă ridic din propriul meu corp, cum mă înalț, privindu-mă cum mă joc, cum plutesc, uite-o și pe bunica, în curte, iată curtea, și casa, și casele vecine, și întreg orașelul și dealurile ce-l înconjoară. Simțeam toate astea și, în același timp, continuam să fiu eu, copilul care se joacă la nisip și face piscine în miniatură. Nu știu cât a durat această călătorie, dar știu că nu am spus nimănui despre ea. Am fost uimit, probabil și speriat, nu știam exact ce s-a întâmplat. Peste câteva zile, cu forța pe care o au copiii de a transforma totul în poveste, am ajuns să cred că am visat. Și fiindcă nu mi s-a mai întâmplat pînă în clasa a patra, am uitat-o cu totul.

Se vede, însă, că natura mea avea alte planuri. De multe ori m-am întrebat care este, dacă există vreunul, motivul pentru care ființăm noi, ca specie inteligentă, creatoare. Firește că puteam să iau viața așa cum o primeam, fără să-mi pun întrebări existențiale, și să mă bucur de ea. Nu e vorba, m-am bucurat de ea de fiecare dată cînd am putut, am încercat mereu să trăiesc intens, să nu fac nimic banal, și dacă nu mi-a reușit de fiecare dată e pentru că și eu sînt la fel ca tine, asemenea celorlalți. Chiar dacă am trăit aceste experiențe pe care, după cât am aflat, nu le-au mai trăit și alții, decît foarte rar și în condiții speciale.

În clasa a patra, eram în pauza mare. Îmi amintesc cu multă plăcere de școală, însă trebuie să recunosc că pauzele mi-erău cele mai dragi. Puteam să alergăm cît ne țineau

picioarele și pe-atunci ne țineau, iarna ne băteam cu bulgări, ne dădeam pe derdeluș, alunecam, cădeam, râdeam. Era o zi frumoasă de toamnă târzie. Mă bucuram în fiecare zi că eram din nou împreună cu colegii. Toată vara o petreceam la bunici, așa încât așteptam cu nerăbdare începerea școlii, care ne aduna iarăși la un loc. Formasem în primii trei ani de școală camaraderii strînse, multe rămînînd așa pînă la terminarea liceului. Aveam o minge pe care o fugăream dezinteresat, ceea ce nu se va mai întîmpla în gimnaziu sau liceu, cînd începeau campionatele de fotbal; am participat întotdeauna la ele, chiar dacă nu eram un prea mare talent, ca mulți colegi, însă plăcerea și interesul scădea în fiecare an puțin cîte puțin. Încă din facultate am renunțat nu numai să joc, dar și să mă uit la meciuri de fotbal, incluzîndu-le și pe cele de la televizor, de cupă mondială etc. și nu pot spune că îi înțeleg deplin pe cei dedicați pînă la sacrificiu de sine sau de alții, mai ales de alții, pentru acest așa-numit „sport”, în realitate nimic altceva decît o afacere extrem de profitabilă. Fugăream mingea și râdeam. Trăiam din plin momentul cu o bucurie sinceră, pe care aș vrea să o mai regăsesc și retrăiesc măcar din cînd în cînd. Atunci s-a întîmplat din nou.

Nu știi dacă m-am speriat sau nu atunci, așa cum am făcut-o cîțiva ani mai târziu, cînd s-a petrecut iarăși, acum fiind destul de mare să pricep că nu e ceva normal. În liceu am citit cîteva cărți în care am aflat de persoane cu totul excepționale, mistici sau yoghini, dar la care apărea ca o consecință a ascezei extraordinare la care

se supuneau și a puterii pe care o dobândeau. Eu nu aveam nimic în comun cu ei; mai mult, mie mi s-a întâmplat involuntar. Pînă am hotărît să-mi cultiv acest dar, să încerc să-l controlez, să-l pot provoca voit. Am început prin a mă ghida și a dori să ajung în anumite locuri. Nu reușeam la început aproape deloc, însă încet am cîștigat un autocontrol asupra celui de-al doilea eu, cum îmi plăcea să-i spun. Declanșarea era încă independentă de voința mea, dar, imediat ce se petrecea, preluam controlul. Interesant era că la început puteam reface doar traseele pe care le parcusesem înainte, plutind pe deasupra străzilor pe care umblasem odinioară. Abia mai târziu am reușit să unesc două puncte printr-o linie dreaptă și să o pornesc direct spre locul unde doream să ajung. De cele mai multe ori acesta era casa iubitei, și nu ca să o urmăresc, ci doar ca să o simt într-adevăr mai aproape și după ce ne despărțeam. Lipsa oricărei urme de perversitate m-a ajutat să nu spionez fetele cînd se dezbrăcau sau cuplurile cînd făceau sex. E drept că, trecător, am întîlnit astfel de situații, dar le-am evitat. Nu doream să obțin nici un fel de avantaj de aici, de aceea nu le-am spus nici celor mai buni prieteni despre darul meu. Aș fi putut, de exemplu, și recunosc că mi-a trecut prin minte, însă fără să pun în aplicare, datorită principiilor proprii pe care le urmez, să aflu subiectele unor examene sau să ascult poveștile, la urma urmei intime, ale unora sau altora, cunoscuți sau necunoscuți. Iar după ce am ajuns la un control deplin, reușind să provoc călătoriile acestea la orice oră, navigam peste acoperișuri, printre munți, cu viteza gîndului sau

„la pas”, după plac, vizitam orașe pînă atunci inaccesibile sau locuri încă necălcate de om, păstrîndu-mi în același timp controlul asupra primului eu, a cărui activitate se desfășura normal.

Atunci abia m-am speriat prima oară cu adevărat, adică am fost de-a dreptul înspăimîntat de posibilele consecințe. Dacă ar fi aflat cineva de darul meu, acesta se putea transforma în cel mai sumbru coșmar, putînd fi închis, supus testelor, forțat să devin spion sau poate chiar asasinat. Deocamdată nu era nici un pericol, cîtă vreme eul – cel ce eram în societate – își vedea de treabă fără să stîrnească vreo suspiciune. Am hotărît, totuși, să nu mai călătoresc atît de des, însă nu mă puteam abține. La un moment dat, întreaga zi aveam dublă activitate și numai noaptea mă opream. Apoi, mai mult, în timp ce primul eu dormea, cel de-al doilea, neobosit, călătorea mai departe. Astfel, am ajuns să controlez nu numai o persoană, ci două, una absolut normală, cu activități zilnice, cu serviciu, cu familie, cu probleme, a doua absolut fantastică, care se desprinsese din prima pînă la detașare. Îmi mai rămînea acum un sigur lucru de făcut, ceea ce s-a și întîmplat: unuia i-am dat drumul.

Tribuna, nr. 43/2004

Deșertul

Soarele deșertului puternic îl lovea cu sete în moalele capului. În primul rînd nu-și mai aducea aminte cum a ajuns și de ce, în deșert. Poate era excursia aceea în care trebuia să viziteze piramidele? Și totuși, de acolo, unde era în grupul bine organizat, cu ghid, cu tot ce trebuie, iată-l abia tîrîndu-se, cu puterile pe sfîrșite, de unul singur, respirînd și mestecînd nisipul care pătrundea peste tot... Ceea ce-i aducea aminte că nici nu mai știa cînd mîncase ultima oară.

Se opri o clipă, conștientizînd situația limită în care se afla. Ar fi vrut să-și spună, cu voce tare, măi să fie, dar nu-și putu urni buzele arse de soare și praf. Setea își făcea simțită prezența; probabil că o avea de multă vreme, însă abia acum o afla din nou, mai veninoasă. Privi înainte: nisip peste tot, supraîncins. În toate părțile, la fel. În sus, nici un fir de nor. Măcar mintea îmi mai funcționează, gîndi, însă pînă și această certitudine se spulberă: pentru cîtă vreme, oare?

Încet, încet, încercă să mai facă cîtiva pași, dar picioarele nu-l mai ascultau. Se prăbuși. O să merg de-a bușilea, își spuse, și începu să înainteze în patru labe. Nisipul își făcea acum de cap, lovindu-l peste față, în ochi, în gură,

în nări. Dar măcar mă mișc, se încurajă. Și undeva trebuie să ajung. Undeva, măcar la spital. Desigur, o oază ar fi mai potrivită.

Își privi ceasul: nu mai funcționa. Privi pieziș soarele: nu putea fi mai mult de 1-2 după-amiaza. Pînă seara, am multe șanse. Doar nu mai sîntem ca acum cîteva sute de ani, cînd mureai în deșert. Trebuie să mă caute, sigur s-au întrebat unde am dispărut. E drept, dacă m-aș fi împrietenit mai repede cu ceilalți turiști. Însă cu nici unul nu am putut iniția o discuție cît de cît care să ne lege sau măcar să ne apropie. E drept că era tînăra aceea și dacă n-ar fi fost timiditatea, cum se numea, Maria...

Maria se auzi strigată. Întoarse capul: Irina îi făcea semn să stea. O așteptă: am uitat să-ți dau asta, e talismanul meu. Să-ți poarte noroc! Era un lăntișor cu cruciuliță. Mulțumesc, o să ți-l aduc înapoi întreg. O mai îmbrățișă o dată, apoi se grăbi să urce în autocar, alături de ceilalți. Ghidul le prezentă sumar orarul: la ora cutare ajungem la aeroport, atîta facem cu avionul, la Cairo ajungem atunci, o să stăm prima noapte la hotelul... Maria nu mai asculta, știa toate acestea din broșura primită cu biletul. Închise ochii, încercînd să adoarmă. Nu era oboșită, dar se simțea mai bine așa. Pe scaunul din spate, o pereche făcea planuri. Lîngă ea, o tînără răsfoia o revistă. O auzea foșnind discret paginile. O stare de plăcută moleșeală o cuprinsese, stare pe care numai concediul mult așteptat i-l dădea. În ciuda faptului că nu-și propusese, adormi. Un somn în care conștientiza tot ce se întîmpla în jur, dar în același timp visa, iar realitatea era mai degrabă integrată

visului, decît invers. Văzu cum o privește un bărbat tînăr, suficient de frumos ca să-l ia în seamă, cu coada ochiului, de pe scaunul din partea cealaltă a autocarului. Știa că o privește pe ea și nu pe colegă, iar acest fapt o binedispunea. Acum. În alte condiții, ar fi deranjat-o. Nu era genul care să se lase abordată de necunoscuți și de cele mai multe ori nici celor pe care-i știa nu le accepta avansurile. Aștepta persoana potrivită, convinsă că o s-o recunoască cînd o să se întîlnească. De fapt, mai bine lămurea de la început lucrurile. Deschise ochii și-l fixă pe tînăr, care-și plecă repede privirile. Maria zîmbi...

Ce zîmbet fermecător are, gîndi, și, cu privirile plecate, cu ochii mai mult închiși, se tîrî mai departe. Mai tare decît durerea din întreg corpul, simțea acum o durere în cap, imposibil de reperat exact. Puse mîna la frunte și o simți udă. Transpirație, își spuse. Privindu-și mîna mai bine, sudoarea era amestecată cu nisip roșu, ce putea fi mai degrabă sînge închegat. Era bine că nu curgea, asta îmi mai lipsea, își spuse, să pierd sînge. De parcă n-aș fi destul de slăbit.

Abia în avion și-au vorbit. Maria se îndrepta spre toaletă, iar el aștepta în fața ușii. Puteți intra înainte, i-a spus, la mine nu e o urgență. Mulțumesc, i-a zîmbit Maria și, după ce s-a eliberat cabina, a intrat. Nu a stat mult, deși o dorință ascunsă de a-l pune pe jar pe tînăr o îndemna să o mai lungească. Rațiunea însă a învins și a ieșit imediat ce a terminat. I-a mai mulțumit încă o dată pentru amabilitate, apoi s-a întors la locul ei. Deja zburau de cîteva ore și plictiseala începea să ia locul extazului primului

zbor. Desprinderea de pământ i s-a părut nemaipomenită, momentul în care gravitația era înfrântă de uriașa mașină construită de oameni în perpetua lor nevoie de a învinge spațiul și timpul.

Ușa de la toaletă se deschise și Maria îl văzu ieșind, căutînd-o cu privirea. Îi zimbi și porni spre scaun. Ar fi vrut să se apropie de ea, să încerce să intre în vorbă, dar nu o făcu. Îi zîmbi și ea, însă rezultatul a fost doar întoarcerea zîmbetului. Atunci își căută cartea și se resemnă să citească. Cine știe, poate mai încolo va avea parte de ceva aventură.

La un moment dat, se opri. Nu mai putea face nici un metru, nici de-a bușilea, nici tîrîș ca în armată. Își lăsă capul pe-o parte pe nisipul fierbinte. Se găsea în momentul în care renunți la luptă, iar instinctul de supraviețuire este mai slab decît oboseala. Deși „sfișeală” este un cuvînt mai potrivit. Se gîndi o clipă că s-ar putea să moară aici, dar gîndul acesta, în loc să-l sperie, parcă îl reconforta. Tot ce vreau este să mă odihnesc. Și se abandonează plăcerii. Închise ochii complet. Deși soarele era puternic, putea să-și odihnească în sfișit ochii care-l usturau insuportabil. În starea care-l cuprinse, începu să-și amintească. O vedea pe Maria zîmbindu-i după ce a ieșit de la toaletă. Ar fi vrut să fie puțin, numai puțin mai îndrăzneț și să se așeze lîngă ea. Ce putea să i se întîmple? Se gîndi însă că o va face după ce ajunge la hotel.

O vreme, mintea i se opri în loc. Soarele dogorea, însă el nu mai simțea nimic. Apoi, ca într-un film, o serie de flash-uri – vocea pilotului care-i anunța că sînt la o anumită

distanță de Cairo, și că vor începe coborîrea, apoi furtuna de nisip, incredibil de înaltă, blocarea motoarelor, țipetele pasagerilor, privirea disperată a Mariei.

Deschise brusc ochii. Asta se întâmplase. Doamne fe-rește, își spuse. Înălță capul, privind în jur. Au murit cu toții, poate nici eu nu mai sînt viu. Încercă să se piște de braț, așa cum citise în cărți, să vadă dacă e treaz. Din păcate, sînt! Dar Maria? Poate a supraviețuit, poate au mai scăpat și alții, așa cum am scăpat eu... Își amintea că pilotul a încercat o aterizare în deșert, dar avionul nu mai putea fi controlat. Izbitura a fost teribilă, numai zgomotul fiarelor explodînd și țipetele oamenilor l-ar fi putut ucide. Nu mai știa dacă a căutat supraviețuitori sau a pornit-o pur și simplu înainte, fără a conștientiza ce se întîmplă, ce face.

Nu pot ceda acum că am scăpat din dezastrul ăsta, își spuse. Încercă să se ridice, dar se prăbuși imediat la loc. Asta e, își mai spuse, înainte de a-și pierde cunoștința.

Maria îl privea, apărîndu-l de soare. Trebuie să te trezești, îi repeta. Îi picură puțină apă pe buze. Reuși să o audă și să se întoarcă din drumul pe care o pornise. Deschise ochii. Maria! Ai scăpat și tu... Da, îi răspunse. Dar trebuie să te ridici. Nu poți ceda acum, după ce ai trecut prin atîtea. Ești așa de aproape! Nu departe de aici este o oază. Trebuie să ajungem acolo, înainte să se lase seara! Dacă soarele nu te-a ucis, frigul o va face cu siguranță.

Încurajat de vorbele ei și sprijinindu-se pe brațul ei, reuși să se ridice. O porni încet, alături de ea. E un miracol, îi repeta. Fără tine aș fi murit aici... Iartă-mă că nu

ți-am vorbit în avion, aveam de gînd să o fac. Se însuflețea, parcă și oboseala îi dispăruse. Păstrează-ți forțele, îi spunea Maria. Nu mai spune nimic acum. Nu trebuie să spui nimic! Doar să te concentrezi, la fiecare pas. Nu-ți poți permite să mai cazi, pentru că nici eu nu mai am putere să te ridic. Ai dreptate, îi spunea el. Ai dreptate.

Nu știa de cît timp mergeau așa, se simțea la fel de epuizat ca la început. Cînd văzu oaza, căzu în genunchi. Nu mai pot, spuse. Trebuie să mai poți, îl încurajă Maria. Măcar pînă te vor vedea! Nici eu nu mai pot... Nu ai cum să te dai bătut, acum cînd mai e atît de pușin. Fă-o pentru noi! Încurajat încă o dată, cu ultimele puteri se îndreptă spre oază, sprijinit pe cît putea de Maria.

Dormi atît de mult, încît nici nu mai știa de cît timp. Cînd se trezi, se uită uimit în jur. Nu recunoștea pe nimeni, nu-și mai amintea nimic. Unde sînt? întrebă. Pentru că ceilalți se uitau la el curioși, își spuse că probabil nu știau româna, așa că încercă în engleză. I se răspunse. Încetul cu încetul memoria îi reveni. Își amintea prăbușirea avionului, rătăcirea prin deșert, granița dintre viață și moarte. Apoi, brusc: Unde e Maria? Care Maria? fu răspunsul. Maria, domnișoara aceea drăguță care era cu mine, care m-a ajutat să ajung aici, care m-a salvat!

După ce se uitară la el un moment, schimbară între ei priviri pline de înțeles, tăcuți. Ce e, ce s-a întîmplat? întrebă. Își muta privirile de la unul la altul, disperat. Nu a murit, nu-i așa? Nu e posibil să fi murit... Era mai puternică decît mine, mai rezistentă, mai odihnită... Spuneți-mi că nu a murit! Oamenii clătinau din cap, fără să

spună nimic. Pînă aproape strigă la ei: dar vorbiți odată! Unul dintre ei, mai în vîrstă, îi spuse rar: cînd te-a zărit cineva, te tîrai în patru labe, aproape mort. Am ajuns la tine imediat și te-am adus aici. Ai luptat cu moartea mai multe zile, am crezut că o să mori, însă se pare că Dumnezeu a hotărît altfel. Bine, bine, spuse, dar ce s-a întîmplat cu Maria? Nu știm, spuse bătrînul. Cînd te-am găsit, erai singur.

Îl privi încruntat; ar mai fi vrut să spun ceva, însă privirile lui și ale celorlalți îi spuneau clar că nu glumesc.

Vatra, nr. 6-7/2003

Expediția

Întotdeauna muntele a constituit o atracție nelămurită pentru Petru Pavel, pornind de la cele mai neclare amintiri ale inconștientului pînă la cele mai conștiente admirări ale unor fotografii. Petru a locuit toată tinerețea sa într-un bloc cu zece etaje, într-un cartier aglomerat al Clujului, avînd ca priveliște etajele blocurilor din fața sa. Ieri împlinise 18 ani și primise cel mai frumos cadou dintotdeauna: un set complet de expediționist. Cort, rucsac, sac de dormit, bocanci, busolă și chiar un binoclu mic, dar puternic. Plus permisiunea din partea părinților să meargă în vara asta la munte! Ești destul de mare acum, i-au spus. Sînt pregătit, așa este!, le-a răspuns el. Petru era singur la părinți, care au crezut că e de datoria lor să-i dea cea mai bună educație și să-l pregătească cum pot mai bine pentru viață. *Mens sana in corpore sano*, îi spunea tatăl, Doru Pavel, cînd îl trezea în fiecare dimineață să-și facă exercițiile fizice. L-a învățat de mic cu dușul rece, care te căleşte. Îi supravegheau atent lecturile; joaca și alte activități distractive se făceau după un orar dinainte stabilit: în viață trebuie să fii organizat, îi spunea tatăl. Mama sa, Dora Pavel, profesoară de muzică, i-a deslușit de mic tainele pianului și a notelor pe

care a învățat să le citească încă înaintea alfabetului. Pînă să intre la liceu, lui Petru Pavel toate astea i se păreau normale. Era deprins cu ele, cu programul său; performanțele sale se întîlneau cu expectanțele părinților săi. Iar cei trei membri ai familiei erau fericiți.

Muntele a fost cel care a dat naștere primei crize din familia Pavel. După ce reușise pe primul loc la admiterea în liceu, Petru a dorit să plece în vacanță la munte, cu colegii de pînă atunci. Părinții lui au fost realmente terifiți de cererea sa. Ei nu iubeau muntele. Li se părea periculos, frigos, întunecat. Ei preferau marea, de aceea fiecare vacanță și-o petreceau la Costinești-sat, unde aveau o casuță proprie de vacanță, pe care o dădeau în chirie în extraconcediu. Dar cîteva săptămîni, în fiecare an, negreșit, era doar a lor. Petru iubea marea, nu încape nici o îndoială, dar acum descoperise muntele, misterul interzis lui. Considera că merită, dar părinții au fost de altă părere. Sînt urși peste tot, încercase tatăl său să-l determine să renunțe singur. Și prăpăstiile sînt gata să te înhațe în golul lor, completase mama. Petru nu s-a lăsat convins, toți foștii mei colegi merg, a spus, așa că au fost nevoiți să-i interzică, pur și simplu. Nu ai încă pregătirea necesară, a mai spus tatăl. După treapta a II-a putem începe să discutăm despre asta.

Și pentru a se putea pregăti, părinții au hotărît, după terminarea clasei a IX-a, să-l înscrie la Clubul „Amicii Munților”. Să învețe mai întîi ce înseamnă muntele, care îi sînt pericolele și cum se va putea feri de ele. Petru a fost fericit și cu acest început, deși atunci i-a urît pentru

exagerata lor precauție. Nu au făcut-o din răutate, îi spusese prietenului său cel mai bun, Ioachim. Doar că mă iubesc prea mult și le e teamă să nu pățesc ceva. I-a înțeles și i-a iertat. Trei ani a studiat teoretic munții, atât din România, cât și din afara ei. S-a pregătit mărșăluind ore întregi pe dealurile din jur și prin oraș – a renunțat chiar și la transportul în comun; dacă trebuia să meargă undeva, mergea pe jos. Fiindcă tot liceul a luat premiul I, părinții s-au convins că noua lui pasiune nu pune școala și educația pe locul doi. De aceea i-au cumpărat un set întreg de lucruri necesare expediției din vară, la care i-au dat undă verde. Cu condiția, bineînțeles, să termine școala la fel, să treacă examenele de bacalaureat cu brio și, mai ales, să reușească la facultate. Ceea ce nimeni nu se îndoia că se va petrece întocmai.

La împlinirea a 18 ani, o mulțime de colegi și colege au fost prezenți în apartamentul lui Petru Pavel. După desfacerea minunatului cadou, s-au pus pe treabă pentru organizarea itinerariului expediției. Să mergem în Apuseni, zise unul. Nu, spuse Petru. Vom merge în Munții Făgăraș. Dar e prima ta expediție, a încercat Ioachim. Sînt pregătit să merg și pe Everest, a glumit Petru. Atunci Făgăraș să fie, au hotărît. Cinci a fost numărul final al celor care doreau să meargă, trei băieți și două fete. Au rămas și s-au distrat pînă cînd toți ceilalți colegi s-au retras. Apoi s-au pus pe treabă. Au programat o expediție îndrăznească, dorința lor fiind să parcurgă întreaga creastă a Făgărașilor, de la vest spre est, cucerind ambele vîrfuri. Ceilalți patru fuseseră o dată pînă la Fereastră Mare a

Sîmbetei, dar era pentru prima oară cînd își propuneau Negoiu și Moldoveanu. August ar fi cea mai potrivită lună, zise Ioachim. Putem pleca pe 8, 9 și încheia traseul la Mănăstirea Sîmbăta, pe 13, 14. Ca să fim acolo în 15, de ziua Sfintei Mării. N-am fost niciodată acolo de Sfînta Maria, spuse Ioana. Am auzit că e o adevărată sărbătoare... Eu am fost odată, cînd eram mic, a spus Mircea. M-a dus bunicul, care mergea an de an, pe jos. E drept că locuia relativ aproape, într-un sat de la poalele Făgărașilor, dar tot erau cîțiva zeci de kilometri. Mie mi s-a părut nesfîrșit drumul, dar tot la fel și magia sărbătorii și a Mănăstirii propriu-zise.

Zilele de școală se apropiau de final. Pentru Petru, motiv de bucurie. Pentru părinți, emoții. Examenele care-l așteptau pe fiul lor, deși erau convinși că rezultatele vor fi la fel de strălucite, le dădeau totuși o stare de îngrijorare, mai ales în nopțile întunecate, cînd liniștea de afară le amplifică gîndurile. Se împăcaseră și cu alegerea făcută de Petru. Voi da la filosofie, le-a spus. Mama ar fi vrut să-l vadă dirijor sau pianist, dar simțise că muzica era pentru Petru doar o pasiune, nu o vocație, așa că s-a resemnat. Tatăl ar fi vrut să urmeze calea literelor, ca și el, sau să studieze Dreptul. Vei fi un strălucit avocat, i-a spus. Nu e pentru mine, credeți-mă, le-a răspuns. I-a convins destul de ușor. Dacă filosofia nu o să mă ducă niciunde, nimic nu mă va opri să urmez o a doua facultate, fie ea chiar și Dreptul.

Și a reușit. Bacalaureatul cu 10, la admitere pe primul loc. El era mulțumit, părinții mîndri. Aștepta cu înfrigurare luna august, pentru care se pregătea acum zilnic,

neostenit, părinții povesteau tuturor cum au decurs examenele.

Cu două săptămîni înainte de termen, Lolita, cum o alintau prietenii, îl sună. Petru, nu mai pot veni pe munte. Bunica este grav bolnavă, am internat-o aseară în spital și trebuie, vreau! să stau cu ea. Tuturor le-a părut rău, dar asta nu i-a oprit. Ioana s-a retras și ea, la auzul veștii. Fără Lolita nu mai pot merge, spuse tristă. Nu o să mă lase ai mei cu trei băieți, singură pe munte. Dar o să-i conving să mergem la Sîmbăta și ne vom întîlni acolo. Am rămas doar noi, băieții, le spuse Petru celor doi prieteni, Ioachim și Mircea. Erau puțini dezamăgiți, dar și puțin ușurați. Acum ne vom putea lupta și cu urșii, glumi Mircea. Dar nu și cu ursoaicele, îi ținu companie Ioachim. Să revedem traseul, spuse serios Petru. Vom ajunge la Sibiu seara. Dormim bine, pentru că prima zi vom avea de urcat din greu. Vom poposi prima noapte la Cabana Suru. De aici, a doua zi, spre Cabana Negoiu, unde vom sta a doua noapte. Dis-de-diminează vom începe urcușul spre vîrf. Din nou trebuie să mergem voinicește, pentru că pînă la Bîlea traseul e destul de lung. A treia zi și a treia noapte. De aici, apoi, la Podragu, unde vom poposi din nou, pentru a ne odihni înaintea cuceririi Moldoveanului. După care ne vom opri la cabana Valea Sîmbetei, pentru ultima noapte pe creastă. În sfîrșit, următoarea zi vom putea coborî relaxați la Mănăstire. Minunat, exclamă ceilalți doi.

Următoarele zile au făcut cumpărăturile. Conserve, pîine, fructe. Strictul necesar, plus o mică rezervă. Hainele

erau pregătite, gata de împachetat. Încet, încet, rucsacul se umple și devine greu. Întotdeauna este prea greu, dar numai așa simți că mergi la munte, spuse Ioachim. Să nu uiiți aparatul de fotografiat, îi spuse Dora Pavel fiului său. Vrem și noi să vedem ce-ai admirat tu. Petru nu-l uită, îi făcuse și lui loc, deasupra, la îndemână.

Cu o zi înaintea plecării, când totul era pregătit, o știre le tulbură pregătirile: cabana Suru a ars. Nu mai putem merge pe acolo, spuse Mircea. Soarta ne-a furat startul, adăugă Ioachim, cu ochii umezi. Vom merge pe altă cale, spuse hotărît Petru. Vom pleca din Cluj, cu trenul de dimineață, pînă la Sibiu, vom lua personalul spre Făgăraș și vom continua pe traseul Bîrcaciu-Negoiu. Da, și astfel vom putea bea celebrul ceai de la Bîrcaciu, spuse Ioachim. E bine și așa, hotărîră cei trei.

Noaptea dinaintea plecării, Petru dormi iepurește. Avea emoții mari, mai mari decît oricînd. Visul său devenea, în sfîrșit, real. Simțea că de data aceasta face ceva cu adevărat important: nu faptul de a ajunge pe cele mai înalte vîrfuri din țară, de a fi cel mai sus la un moment dat dintre toți românii, ci faptul că își urmează chemarea spiritului, vie ca și muntele. De aceea s-a trezit înainte ca ceasul să sune, s-a îmbăiat, s-a îmbrăcat și, cu rucsacul în spate, și-a salutat părinții. După ce s-a întîlnit cu ceilalți doi, au pornit toți trei spre gară. Aveau biletele rezervate, așa că au scăpat de aglomerația de la casele de bilete. Trenul a plecat doar cu un minut întîrziere. Un start bun, a zis Petru. Și în gînd, Doamne-ajută! Nici nu a simțit timpul pînă la Sibiu, concentrat cum era. Acolo, în gară,

veșnica aglomerație. Oameni de pretutindeni, care pleacă peste tot. Pînă la personal mai aveau o jumătate de oră de așteptat, așa că au ieșit pe terasa din față, au luat cîte un suc și au șezut sub umbrela care îi apăra de razele puternice. Vremea este perfectă, a spus Mircea. Să sperăm că o să ne țină tot așa, completă Ioachim. Personalul pornise conform orarului. La Avrig, cei trei tineri au coborît și au pornit spre munte. Drumul forestier era străbătut de camioane, așa că nu le-a fost greu să prindă o ocazie, cîțiva kilometri buni. De acolo, însă, începea urcușul pe jos.

Ioachim preluase conducerea, deschizînd drumul și stabilind cadența. Petru era în mijloc, iar Mircea închidea coloana. Nu era nici o grabă, astfel că mergeau la pas liniștit, pentru a-și intra în mînă. Prima zi este foarte importantă; e bine să nu faci febră musculară, spunea Mircea. Din cînd în cînd, la perioade tot mai mari, făceau și cîte un popas scurt. Pentru a intra în ritm, spunea Ioachim. Petru avea încrede în experiența de teren a celor doi prieteni, așa că îi lăsa să stabilească ei cadența. E bine că mă temperați, le-a spus, altfel aș merge fără oprire. Iar mîine nu te-ai mai putea mișca ca lumea, îi spuse zîbind Ioachim.

Era senin, doar cîte un nouraș alb trecea temător pe cerul ce se apropia tot mai mult de cei trei. Ajunseră la Bîrcaciu destul de repede, unde i-au întîmpinat dînd din coadă cîțiva cîini. Cabaniera le-a făcut cîte o cană imensă de ceai aromat, cum nu mai băuseră pînă atunci. Deci e adevărat! spuse admirativ Mircea. Ședeau afară pe butucii

care formau scaunele în jurul mesei de lemn tare, uscat. Se simțea deja răcoarea muntelui, plăcută și neîntinată. Au băut încet ceaiul, au mâncat și câte un sandviș, iar după ce s-au mai odihnit puțin au pornit spre Cabana Negoiu. Nu mai aveau deocamdată ascensiuni grele, poteca tăindu-și drum cam la același nivel al muntelui. Traseul era destul de ușor și deosebit de frumos, în opinia lui Petru. După o cotitură, au avut în fața ochilor întreaga vale și cabana tronînd deasupra. Deasupra clădirii, muntele începea să piardă coama pădurii de pînă acolo, făcînd loc stîncilor ascuțite, țintind și ele spre, fără a-l putea ajunge, vîrfurile Negoiu. Tufele grele de afine le-au furat însă privirile celor trei care, avînd timp suficient, s-au oprit și aproape o oră au cules și mâncat afine pe săturate. Apoi, cu mîinile și fețele înnegrite, au pornit spre cabană. Începea să se însereze și să fie tot mai rece. Dacă stai să te gîndești că în vale oamenii încă se topesc de căldură... zise Mircea. E minunat muntele, nu-i așa, spuse Petru, mai mult pentru sine. Da, îi răspunse oricum Ioachim. Este!

După o noapte dormită la prici, alături de alți tineri montaniarzi, Ioachim, Mircea și Petru au pornit-o dis-de-diminează spre vîrf. Urcușul era din ce în ce mai greu, iar panta mai abruptă. Cei trei urcau și transpirau. Făceau pauze scurte și dese, fără însă să stea jos, doar încovoiindu-se pentru a atenua greutatea rucsacurilor. Poteca era cînd plină de pietre, pietricele și pietroaie, cînd stîncoasă și netedă. Soarele începea să se ascundă după norii care acopereau acum cerul. Depășind așteptările celor trei, poteca o cotea iar și iar, iar vîrfurile se lăsa așteptat.

Pînă cînd, după o ultimă forțare, răsufînd din greu, cei trei au ajuns. Pe placa de pe borna de ciment scria șters: Vîrful Negoiu 2535 m. Cei trei și-au aruncat rucsacurile la pămînt. Sîntem aici! Am ajuns, exclamă Ioachim. Și sîntem în nori, completă Mircea.

Din cauza norilor și a ceței, nu se putea vedea dincolo de doi-trei pași. Peisajul celebru despre care se spunea că se poate vedea de pe Negoiu le rămînea interzis celor trei. Poate o să avem mai mult noroc pe Moldoveanu, spuse Petru optimist. I se citea fericirea pe față. Nimic nu te poate supăra, observă Ioachim. Acum, într-adevăr nimic, confirmă Petru. Se odihniră puțin, apoi continuară traseul. Poteca îi ducea în jos, spre refugiul Călțun, prin nu mai puțin celebra Strunga Dracului. Cei trei erau însă sprinteni, iar lanțurile îi ajutau să coboare pe stîncile uriașe, alunecoase. Nu se așteptaseră totuși să fie atît de dificil. Dar au reușit. Odată ajunși jos, poteca pînă la Lacul Călțun a fost o relaxare pentru cei trei. O să facem popasul de amiază aici, spuse Ioachim. E timpul să ne îmborsăvim forțele cu o masă ca la mama acasă, glumi Mircea. Lîngă lac, doi salvamontiști se pregăteau de plecare. Nu ați văzut un grup de tineri, îi întrebă unul, echipați necorespunzător? Nu, răspunse Petru. S-a întîmplat ceva? Cîțiva sudiști, încălțați cu teniși și fără echipament, au fost dați dispăruți, spuse celălalt, pornind în direcția Bîlea. Cei doi dispăruură în cîteva secunde din văzul celor trei prieteni, sprinteni ca niște capre negre. Uau, spuse Mircea. Știu că sînt agili. Sînt cei mai pregătiți dintre oamenii de munte, completă admirativ Ioachim. Și eu aș vrea

să fiu ca ei, încheie Petru. Poate o să fii vreodată, îi spuse Ioachim. Cine știe? Da, cine știe?

După circa 40 de minute pauză de masă, cei trei au luat din nou poteca în primire. Îi aștepta din nou un urcuș greu, un ultim mare hop înainte de drumul spre Bîlea. După încă vreo oră, s-au intersectat din nou cu cei doi salvamontiști. I-au găsit, spuse unul. Au rătăcit cărărea, spuse celălalt. Dar cum a fost posibil? întrebă Mircea. Se pare că au confundat-o cu valea secată a unui pîrîu. Probabil din cauza ceții ăsteia, de nu vezi la un metru, spuse Ioachim. Da, confirmă un salvamontist. Noroc că au ajuns la o stîină, în vale. Ce bine, spuseră ușurați cei trei. Cele două grupuri s-au salutat și au pornit fiecare spre destinația sa.

Ceața începea să se împrăștie, iar cerul să se însenineze. Noroc că nu a plouat, spuse Petru. Mai aveau cam o jumătate de oră pînă la Bîlea, cînd au auzit un zgomot. Cîteva pietre se rostogoleau spre ei. Au privit în sus și au văzut o umbră grea mișcîndu-se, venind la vale, înspre ei. Doamne ferește, spuse Ioachim, cu o față uimită, aproape crispată. Un urs. Petru a acționat atunci dintr-un impuls, ca un automat. A pus repede rucsacul jos și a scos mîncarea din el. Plecați spre Bîlea, le-a spus celorlalți doi. Erau însă împietriți și nu se mișcau. A trebuit să-i împingă. Plecați. O să-l distrag eu, apoi îi las mîncarea și vin. Mergeți, vă ajung din urmă! le-a strigat Petru. Cei doi nu au vrut. Stăm împreună, spuse Ioachim. Nu se poate, sîntem prea mulți și o să-l enervăm. O să ne încurcăm unul pe altul, spuse Petru. Trebuie să plecați! a accentuat el.

Mircea și Ioachim s-au lăsat convinși. Ioachim a luat și rucsacul lui Petru. L-a privit în ochi, dar siguranța privirii lui i-a spus că știe ce face. Cei doi au luat-o la fugă. Petru a început să urce puțin înspre ursul care se apropia tot mai mult, mormăind. Hei, l-a strigat Petru. Ți-e foame? Am ceva pentru tine... A lăsat jos o bucată de pâine, apoi a început să se retragă. Ursul a ajuns la ea, a mirosit-o și a continuat să înainteze. Petru, mergând cu spatele, nescăpându-l din ochi, i-a mai aruncat ceva mîncare, dar nimic nu l-a atras pe urs. A reușit totuși să-l întîrzie. Prietenii lui tocmai începeau coborîșul spre Bîlea. I-au aruncat o ultimă privire, iar Petru le-a mai făcut un gest cu mîna să meargă mai repede. Ce vrei tu, ursule? a întrebat Petru. Ursul a mormăit și s-a ridicat pe două labe. Era imens. Colții ascuțiți îi luceau în gură. Nu e bine, și-a zis Petru. A aruncat căciula și mănușile înspre urs. Acesta doar le-a mirosit, s-a lăsat din nou pe toate cele patru labe și a pornit alergînd spre Petru. O fracțiune de secundă, cît străfulgerarea unei idei, Petru s-a gîndit să fugă, dar și-a dat seama că este inutil. A simțit laba ursului doborîndu-l și gura imensă sfîrtecîndu-i carnea. S-a văzut ca într-un film, ca într-un vis, cum dispăre încetul cu încetul, bucată cu bucată, pînă cînd a rămas doar un schelet alb. A văzut cum ursul lingea os cu os, însă foarte atent să nu le rupă. Mai vedea cum Mircea și Ioachim au alergat de-a dreptul spre Bîlea, tăind cărarea, cît pe ce să se rănească. I-a văzut cum strigă după ajutor încă înainte să ajungă în vale. Cîțiva oameni i-au auzit și imediat s-a dat alarma. I-a văzut cum au pornit înapoi, spre el, dar

mai ales a văzut ursul îndepărtându-se și dispărînd printre stînci. Atunci s-a simțit atras de scheletul său care lucea alb în bătaia soarelui și nu a putut rezista forței care îl trăgea spre el. A mai simțit cum se așază pe el, completîndu-l, cum oasele îi intră în carne, simplu și nedureros. Apoi s-a simțit obosit și a adormit o secundă.

Petru a deschis ochii. Era lungit pe cărare. Îl dorea capul. S-a pipăit: era întreg. S-a uitat în jur: ursul dispăruse. Gîndi: probabil am leșinat cînd m-a lovit și a crezut că sînt mort. Și nu m-a mai vrut... Se ridică, își curăță hainele și porni vesel înspre Bîlea. Acum știu că vreau să mă fac salvamontist! își mai spuse hotărît Petru.

Ioachim și Mircea au rămas zile întregi la Bîlea, căutîndu-l pe Petru împreună cu toți salvamontiștii și cu alți voluntari. Au găsit căciula și mănușile sale, aruncate lîngă potecă. Căutările au continuat toată vara. Corpul lui Petru Pavel nu a fost găsit niciodată.

Ieri

„Ieri, pe la prînz, lîngă magazinul de antichități, am trecut la un centimetru, aproape să mă ciocnesc, de o domnișoară. Ne-am cerut scuze unul altuia și abia atunci am privit-o. Era M., cu siguranță, însă nu m-a recunoscut. E drept că au trecut luni, poate chiar un an de cînd nu ne-am văzut, dar era neschimbată. A dat să plece. Am strigat-o pe nume. S-a întors mirată. Mă cunoașteți? m-a întrebat. Dar cum să nu, i-am spus. Nu mă recunoști? Îmi pare rău, a răspuns grăbită, apoi s-a întors și a plecat fără să-mi mai lase timp pentru a mai spune ceva.”

Așa începe un caiet al lui D., un bun amic de-al meu, plecat acum în alte țări să-și încerce norocul. Mult timp am crezut că este vorba de o povestire. Era unul dintre multele caiete pe care mi le-a lăsat la plecare, să încerc să le public. Că eu nu mă mai întorc, mi-a mărturisit, și e păcat. Erau note și reflecții pe marginea cărților citite, cîteva poezii și niște povestiri, un început de roman, însă cel mai important era ceea ce numea „a mea sistemă-epistemă filosofică”. Pentru că de sistem filosofic ar fi absurd să mai vorbim în zilele astea, dragul meu A., mai adăugă zîmbind. Alături de toate acestea se aflau cîteva caiete, numerotate pe copertă, care nu cuprindeau însă notații

datate, dar felul în care erau scrise m-a lămurit că este vorba de jurnalul său. Caietul de care vorbesc face parte din seria acestor caiete, și nu doar ca format, copertă etc., ci și după conținut, mi-am dat seama după mult timp, chiar dacă nu este numerotat. Sau, mai degrabă, a fost numerotat, pentru că se vede o ștersătură pe copertă. Stilul însă nu diferă deloc de celelalte, poate doar prin lungimea unor pasaje, care te duc cu gândul la o povestire. Acum câțva timp i-am scris un e-mail lui D. pentru a-mi lămuri problema, dar răspunsul lui n-a fost deloc așa: nu-mi amintesc de acel caiet și mai ales nu țin minte o astfel de întâlnire cel puțin ciudată, trebuie să recunoști! Ești sigur că era printre caietele mele? După ce i-am răspuns că inclusiv scrisul este identic, nu numai caietul, dovadă că l-a cumpărat odată cu celelalte, a dat virtual din umeri și mi-a zis să nu-mi bat capul cu el, ci să văd mai departe de opera lui filosofică. L-am ironizat eu puțin, însă m-am ocupat într-adevăr serios de ceea ce chiar ar putea să devină o operă filosofică de primă mărime, așa cum nu s-a mai scris la noi de la Blaga. Astfel că am neglijat un timp jurnalul și caietul.

Zilele trecute, însă, după ce am predat editurii și ultima parte din textul filosofic, l-am regăsit. De data asta l-am citit în totalitate, apoi am parcurs întreg jurnalul și mi-am notat anumite lucruri care m-ar fi putut ajuta în cercetarea pe care eram hotărât s-o duc pînă la capăt. În primul rînd, nume ale prietenilor comuni, numere de telefon și adrese, locuri în care s-au întâlnit etc. Am încercat s-o sun pe M., dar la numărul acela stătea de un timp

o altă familie. Nici C., prietena cea mai bună a lui M. nu a fost de găsit. Dar, încet, încet, lista se restrângea tot mai mult și eu stăteam pe loc. Dacă nu aș fi moștenit o încăpăținare aproape prostescă, aș fi abandonat cercetarea. Poate că totuși nu era decît o povestire, scrisă de D. atît de demult încît a și uitat-o. Dar eram hotărît să nu mă dau bătut, pînă nu epuizez toate variantele pe care le aveam. Am pornit, așadar, în căutarea unei adrese pe care o găsisem după multe eforturi. Era ultima speranță.

Am sunat cu inima strînsă, de parcă aș fi făcut ceva ilegal sau viitorul meu depindea de asta. Mi-a deschis o domnișoară. Era brunetă, dar nu m-am dat bătut, chiar dacă D. scria că fata era șatenă. Bună ziua, mă scuzați că vă deranjez. O caut pe domnișoara M. Tînăra m-a privit puțin surprinsă, apoi mi-a spus: eu sînt. Dar nu vă cunosc... Nu mi-am putut reține bucuria; imediat însă, am redevenit serios: dacă e o altă M.? M.I.? mai întreb. Da, dar tot nu înțeleg... O să vă explic, dacă-mi permiteți.

După ce mi-a expus pe scurt situația, l-am lăsat să intre. Dar înțelegi, J., nici măcar nu-l știam. Nici pe el, nici pe D., deși susțineau contrariul. E drept că A. mi-a mărturisit că a crezut că-i vorba de o proză de-a lui D., dar faptul că m-a descoperit demonstra contrariul. I-am zis că poate a luat numele meu și adresa din cartea de telefon și le-a folosit pentru a da veridicitate poveștii lui. Este posibil, e o idee bună, D. era în stare de așa ceva, mi-a spus. Dar mi-ar fi spus. Nu avea nici un motiv

să-mi ascundă asta, a mai adăugat. După ce am mai povestit o vreme, a plecat, la fel de nedumerit ca la început. Mi-a promis că o să se întoarcă după ce mai află ceva nou. Dar după câteva zile, nimic. După ce au trecut încă aproape trei săptămîni, tot nimic. M-a intrigat și pe mine toată chestia asta, înțelegi? Așa că l-am sunat eu. Nu l-am găsit. L-am mai sunat după vreo două zile, tot nimic. Din fericire, aveam adresa lui. După ce m-am gîndit bine, am hotărît că totuși pot merge pînă acolo, fără să par prea deplasată. La urma urmei, el a venit primul la mine, nu? A doua zi, am sunat la ușa lui. Sau așa credeam eu. Se pare că am primit o adresă falsă, pentru că doamna în vîrstă care mi-a deschis mi-a spus că nu a auzit niciodată de A. Nici de D. Era prea serioasă ca să o pot bănuii măcar că-mi ascunde adevărul, așa că am plecat fără să mă lămuresc. Dimpotrivă, situația e mai încurcată decît la început. Și a început să mă enerveze, înțelegi, J.?

Înțeleg, îi spun. Este într-adevăr straniu; dar este și distractiv, totodată, adaug, așa că nu te supăra. Interesant, îi mai spun la plecare. Sună-mă, te rog, dacă mai află ceva.

De-abia am plecat de la M., și mi-a și sunat telefonul. Te poți întoarce? Am descoperit ceva... Imediat, am răspuns. În câteva clipe am fost înapoi. M. mă aștepta la ușă. Am găsit în poștă asta. Era un plic mare. E de la D. Îți vine să crezi? Am dat din umeri. Nu l-ai deschis încă? Dă negativ din cap. Mi-am zis să te aștept. Ce o fi? Deschide-l și o să vedem! M. încearcă să deschidă plicul, dar îi tremură mîinile. Ai emoții, îi zîmbesc în timp ce iau eu plicul să-l deschid. Înăuntru, o carte. E semnată de D.

Titlul: *Povestiri*. Pe prima foaie, o dedicație. Îi întind cartea lui M. Citește-o, îmi spune. Nu cred că mai poate fi ceva ce tu nu poți citi. Mă conformez: „Pentru M., în amintirea nopților fără lună în care ne plimbam pe malul șoselelor și al căilor ferate, prefăcându-ne că sînt altceva și că ne iubim. D.” O privesc. Nu te încrunta la mine, îmi spune, nici nu-l cunosc pe tip! Asta-i prea de tot, îi spun contrariat. Cine naiba sînt oamenii ăștia și de ce își bat joc de tine, de noi, la urma urmei?! Deja eram convins că totul nu este decît o farsă, dar nu înțelegeam rostul ei. Numai din distracție? Privesc plicul: nici o adresă a destinatarului, doar numele. Nici timbru, nici ștampilă poștală. Cînd l-ai primit? o întreb. Nu știu. Înainte l-am găsit în poștă, cînd te-am condus. Ce mă enervează, aproape strig. Ei, lasă, îmi spune, nu te enerva. O să mă descurc. O să-i ignor!

Mă mai învîrt puțin, apoi plec din nou. Cîteva zile nu mai primesc nici o veste de la M. E drept, și eu am foarte mult de lucru, încît n-am vreme nici s-o sun. Însă acum o să-mi fac puțin timp și o să merg să o vizitez. Cu mașina nu-mi ia mai mult de zece minute, dar prefer să fac o plimbare, să mai iau o gură de aer de oraș îmbîcsit. În aproape o jumătate de oră ajung. Sun la ușă. Nu primesc nici un răspuns. Insist. Nimic. Folosesc cheia de rezervă. Înăuntru, nici urmă de M. Mă învîrt cîteva momente prin apartament. Văd cartea lui D. pe un fotoliu. Mă așez și încep să o răsfoiesc. Prima povestire începe astfel: „Ieri, pe la prînz, lîngă magazinul de antichități, am trecut la un centimetru, aproape să mă ciocnesc, de o domnișoară.

Dorin David

Ne-am cerut scuze unul altuia și abia atunci am privit-o”.
Citesc nerăbdător, surprins și tot mai contrariat, mai departe. „Era M., cu siguranță, însă nu m-a recunoscut.”
Nu mai e nevoie să continui. De altfel, nici nu mai pot.

Inscripția

„Stimate d-le Alexie, țin neapărat să atașez acestui mesaj electronic fotografia inscripției descoperită de mine într-una din săptămânile trecute. Am încercat singur, apoi cu câțiva colegi de peste ocean să o descifrăm și să o catalogăm. Părerile noastre diferă și am dori să aflăm o altă opinie pertinentă. În mod normal, nu v-aș fi deranjat numai pentru atît, dacă anumite întîmplări nu m-ar fi forțat să o fac. Poate o să ne reîntîlnim vreodată și atunci o să vi le expun. Sînt sigur că dumneavoastră, cel mai renumit specialist în protocreștinism și cunoscător al limbilor vechi, o să-i aflați adevăratul sens. Vă cer, așadar, ajutorul. Am totodată speranța că o să vă capteze atenția. *Sincerely yours*, prof. B. Benedict, Princeton University.”

Am citit de cîteva ori e-mail-ul acesta, pînă am hotărît să vă prezint și vouă fotografia primită. Aș vrea să o priviți cu atenție și să încercăm împreună să o descifrăm.

Nu-mi venea să cred. Renumitul profesor B. Benedict de la Princeton îi cerea ajutorul și mai renumitului prof. Alexie, de la Universitatea din Chicago, care, la rîndul lui, ni-l cerea nouă, celor trei doctoranzi ai săi. În afară de mine, mai erau Joseph, sosit din Africa de Sud, cel mai „bătrîn” dintre noi trei, deși ca vîrstă era ceva mai tînăr decît mine, începuse doctoratul cu doi ani înaintea

mea, și Charlize (născută în India dintr-o localnică și un englez, fugiți în America pentru a-și putea împlini dragostea), care începuse studiile cu un an mai târziu decât Joseph. În fine, eu însumi, licențiat la Cluj, am avut norocul de a-l audia la Sorbona pe profesorul Alexie (și el născut în România), pe când îmi făceam masteratul în istoria religiilor, unde era invitat de profesorul și primul meu mentor, Michel Meslin, pentru o prelegere despre *Manuscrisele gnostice*. Încă din liceu, de când citisem *Gnozele dualiste și Arborele gnozei*, ale lui I.P. Culianu, eram preocupat de gnostici și de evoluția creștinismului în primele lui secole. Am pus câteva întrebări la subiect, al căror răspuns s-a prelungit câteva ore bune după terminarea prelegerii, la cină. Așa l-am cunoscut pe cel care, în următorul an universitar, avea să-mi devină profesor și conducător al tezei mele de doctorat.

Multă vreme m-am gândit ce șansă am să calc pe aceleași coridoare și să respir același aer ca Mircea Eliade, Ioan Petru Culianu sau Virgiliu Alexie, unul urmașul altuia la catedra de la Divinity School (din păcate, ultimul înlocuindu-l pe Culianu ca urmare a tragicului său sfârșit). Acesta a fost și unul dintre motivele ce m-au hotărât să-mi fac aici PhD-ul, în locul Parisului. Apoi, deși la Sorbona învățasem într-un an cât în România în toată facultatea și probabil și mai mult, aveam nevoie să ies din bătrîna Europă și să încerc sistemul american de învățămînt. Nu-mi pare rău: bibliotecile sînt excelente, profesorii au timp să stea de vorbă cu fiecare student, cu atît mai mult cu cei interesați, și nu în ultimul rînd libertatea de mișcare este mai mare. Cel mai mult, însă, doream să

fiu acolo unde au fost primii mei profesori neîntîlniți decît în cărți. Eliade, în primul rînd, de pe vremea gimnaziului meu și a *Romanului adolescentului miop*, a romanelor, eseurilor și memoriilor sale, apoi a operei sale covîrșitoare de istoric al religiilor. Pe Culianu l-am aflat abia cu puțin timp înaintea asasinatului, însă de atunci nu l-am mai părăsit niciodată. Mereu a venit cu ceva nou, mereu cu o idee, o sclipire de geniu, o lumină proprie asupra vreunui aspect întunecat. Eram și eu, ca și ei, preocupat și de literatură, însă de cînd am sosit în State nu am mai avut timp să scriu aproape nimic; de aceea am hotărît să aștern rîndurile astea, chiar dacă nu ca literatură, ci ca întîmplări care, fără îndoială, sînt foarte importante și se vor dovedi astfel, sînt convins, în viitor.

Inscripția pe care profesorul Alexie ne-a proiectat-o pe peretele alb era de fapt un fragment, o bucată dintr-un papirus, care, la o primă privire, îmi părea că are legătură cu codicele găsit la Nag Hammadi. Așa cum manuscrisele au constituit o descoperire crucială, tot așa spera profesorul Benedict să se întîmple cu inscripția sa. Domnul profesor, ne-a spus Alexie, nu ne-a transmis traducerea făcută de el și de colegii săi, ca să nu fim influențați, probabil. Și nici părerea lor referitoare la text, de unde ar putea face parte, de cine ar fi fost scris etc. Așa că nici eu nu o să vi-o spun pe a mea, pînă nu o să vă aflu părerea voastră. Așadar ce spuneți? Care este?

Priveam toți trei inscripția. Nu erau decît cîteva propoziții trunchiate, iar traducerea lor, dat fiind că lipsea întregul căruia aparțineau, le făcea să nu aibă nici un sens. Cred că este legată de manuscrisele de la Nag Hammadi,

spun. Apare în text o referire destul de probabilă, chiar dacă indirectă, la Pistis Sophia. Este un punct de plecare, spune profesorul. Eu cred că totuși cuvântul se referă la Sophia, într-adevăr, însă polemic, fără a fi un fragment al gnosticilor, începe Joseph. Sau, cel puțin, nu a celor pe care-i știm noi. Și eu am aceeași impresie, adaugă Charlize, că nu seamănă prea bine cu nimic din ceea ce știm. Păreră mea, atunci, este că sau e un fragment dintr-o nouă Evanghelie apocrifă sau, ceea ce ar fi într-adevăr ceva extraordinar, un fragment dintr-un alt sistem dualist, care abia acum se lasă descoperit. Și atunci, spuse profesorul, ar exista totuși o legătură cu manuscrisele de la Nag Hammadi, chiar dacă numai aceea că le completează. Oricum ar fi, prima idee care se desprinde aici este că fragmentul nu face parte din nici o gnoză dualistă cunoscută și nici din cele patru Evanghelii sau apocrifele descoperite pînă astăzi. Să fie, așadar, ceva cu totul nou? Mie mi se pare puțin probabil, spun. Chiar dacă cuvintele nu au nici o noimă, neraportate la ceva deja descoperit. Adică, tocmai de aceea... Este logic imposibil, mai adaug, să fie ceva complet nou: chiar dacă ar fi un apocrif, trebuie atunci relaționat cu Biblia, iar dacă e un nou sistem gnostic, ceea ce mi se pare, din nou, și mai puțin probabil, să nu fi lăsat nici o altă urmă pînă astăzi, și tot trebuie relaționat cu ceva, în cazul acesta, tot cu Biblia. De acord, spune profesorul. Haideți atunci să ne uităm mai bine la felul în care este scris. Pînă la datarea cu carbon, care o să ne lămurească, să vedem dacă putem nu ghici, ci data noi perioada în care a fost scris. Să începem cu începutul.

Am încercat aproape o oră să ajungem la o concluzie. Era clar că numai dintr-un asemenea fragment era greu. Însă erau câteva cuvinte care ieșiseră din uz după anul 300 d.H. Iar dacă ne gândeam la primii creștini și primii gnostici, puteam restrânge anii la perioada cuprinsă pînă în anul 200. Așadar cîndva în secolul întîi sau al doilea a fost scris acest fragment. Am încercat apoi să-i aflăm posibilul autor. Imaginați-vă, însă, că vi s-ar cere să recunoașteți un autor după un sfert de pagină dintr-o carte, indiferent din ce parte. Lucrul ar fi aproape imposibil, mai ales dacă opera este inedită. În plus, tot ceea ce ați cunoaște ar fi unele cronici apărute în câteva reviste, mai mult sau mai puțin complete și pertinente, un fragment dintr-o biografie și cam atît. Astfel, a trebuit să dezlegăm o enigmă cu indicii extrem de slabe. De aceea, propunerile noastre, pe care le-am trimis profesorului Benedict, erau cu titlu posibil sau informativ. Variantele noastre erau următoarele:

1. Textul era scris de un reprezentant al gnosticismului, probabil al ramurii valentinieni, și atunci era clar o bucată dintr-un nou papirus care făcea parte integrantă din cele descoperite în 1945 la Nag Hammadi, în Egiptul de Sus. Referința la *Sophia* era atunci legală, dacă ținem cont de miturile prezente în majoritatea variantelor gnosticilor, anume cel al căderii Sophiei, care are ca urmare crearea lumii, sau cel al căderii demiurgului, avorton al Sophiei, care creează el lumea, imperfectă ca și el.

2. Inscripția era un fragment din scrierea, încă nedescoperită, a marelui Marcion din Sinope, care a trăit aproximativ între anii 80-155 și care a întemeiat chiar o

biserică, concurentă serioasă a Bisericii creștine pînă pe la jumătatea secolului al III-lea. După cum bine se știe, dispariția Bisericii marcionite s-a datorat, chiar dacă în principal, nu numai martiriului la care au fost supuși membrii ei, ci și prin asceza drastică autoimpusă, care nu era la îndemîna oricui, deși a adunat destui adepți în acea vreme.

3. În fine, ultima variantă, după părerea noastră, prea frumoasă ca să fie adevărată, era aceea că fragmentul găsit ar fi putut fi o bucată din controversata Evanghelia a Apostolului Pavel, care pentru simplul fapt că nu a fost descoperită nu înseamnă că nu a fost scrisă. Marcion însuși îl recunoaște numai pe Pavel ca Apostol, chiar dacă nu fusese unul dintre cei doisprezece discipoli, pentru că a fost apoi ales direct de Isus și de Dumnezeu Tatăl. Pavel vorbește des despre Evanghelia sa, revelată direct de către Hristos, însă nu se știe dacă a existat și o variantă scrisă. Există, însă, în Biblie, binecunoscutele *Epistole*.

Atunci, în ultimele două cazuri, referința la *Sophia*, de care am vorbit deja, apărea în text într-o posibilă polemică cu gnosticismul. Concluzia finală era că numai din această inscripție nu se putea decide exact care dintre aceste variante era cea adevărată și că speram ca viitorul să ne releve alte fragmente, dacă nu cumva textul întreg.

Răspunsul profesorului Benedict nu s-a lăsat așteptat. Ni l-a *forward*-at și nouă profesorul Alexie: „Dragii mei, vă trimit mesajul primit chiar astăzi de la profesorul Benedict. (Urmează scris *Original message* și informațiile adresantului, apoi textul următor): *Dear Mr. Alexie*, vă mulțumesc pentru promptitudinea cu care mi-ați trimis rezultatele dumneavoastră. Între timp, noi am continuat

cercetările, însă din păcate nu am mai descoperit – *încă*, sper – nici un alt fragment. Concluziile la care ați ajuns împreună, după cum scrieți, cu studenții dumneavoastră cei mai buni, aruncă o lumină nouă asupra concluziilor noastre. În prima fază noi am crezut că este vorba despre un text paulician, în primul rînd pentru că a fost descoperit în Bulgaria (ați înțeles foarte exact de ce nu v-am dezvăluit pînă acum această informație), însă o primă datare cu carbon, ale cărei rezultate le-am primit ieri, confirmă ipoteza dumneavoastră: într-adevăr, papyrusul este din jurul anului 120 d.H. Rămîne să primim și analizele făcute în laboratorul din Londra, unde am trimis o mostră; însă sînt convins că nu o să fie diferite, ci doar mult mai exacte. Mă bucur că ați fost captivat de acest fragment și vă mulțumesc că-mi oferiți sprijinul și pe viitor. Dacă aveți nevoie de ceva care să vă ajute, scrieți-mi. Eu sper să mai găsim și alte fragmente care să ne ajute în cercetarea noastră, de acum comună. Al dumneavoastră, B. Benedict”.

După o lună de cercetări arheologice fără rezultat, profesorul nostru și profesorul Benedict au hotărît să publice un prim articol, în care să facă cunoscută descoperirea și concluziile. Ne-am bucurat că o să fim amintiți și noi. La urma urmei, așa cum a spus domnul Alexie, am muncit împreună, o meritați! Articolul apărut mai întîi în Statele Unite a făcut vîlvă. A fost imediat tradus și republicat din Franța pînă în Japonia, din Anglia în Africa de Sud. Mulți savanți au formulat propriile opinii, însă părerile lor nu erau diferite în principiu de concluziile formulate de noi. Cel mult, se hotărau pentru una sau două variante din cele trei, însă asta era tot. Timpul trecea și nimic nu lumina misterioasa inscripție. Încetul cu încetul,

începeam să o dăm uitării și să ne vedem fiecare de tezele noastre de doctorat. Faptul că a mea era legată de „gnozele dualiste ale Occidentului”, cum își intitulasă Ioan Petru Culianu celebra-i carte, m-a determinat să introduc inscripția și să citez concluziile, într-o anexă.

Asta a fost tot. Mai mult nu am putut face nici unul dintre noi. Și pînă Istoria însăși nu va hotărî să mai scoată la iveală sau să creeze alte fragmente, alte inscripții, care să ne ghideze să aflăm adevărul despre această primă inscripție, acest prim fragment, sau măcar să ne scoată din ignoranță și să ne ajute să-i înțelegem sensurile pe care acum și le ascunde. Eu unul sînt convins că, la vremea potrivită, așa se va întîmpla. Poate, acum, lumea nu este încă pregătită să afle totul¹.

Tribuna, nr. 156/2009

-
1. Cu cîtva timp în urmă, pe cînd mă pregăteam să duc acest text la tipar, am primit, de data aceasta, profesorul Alexie și noi, un nou mesaj de la profesorul Benedict. Aproape cînd renunțase să mai facă săpături, a descoperit o altă inscripție, un nou fragment din același text. În mare este vorba de contestarea Vechiului Testament ca și prefigurare a Noului și susținerea necesității de a se renunța la el; V.T. este întemeiat pe Lege, pe cînd N.T. pe Credință. Hristos a venit în lume pentru a ne scoate de sub blestemul Legii. Cam asta conținea fragmentul, ceea ce nu putea decît să ne convingă că variantele noastre erau adevărate, însă fără să ne aducă vreo lămurire asupra cărora puteam renunța. Fiindcă se știe că Gnosticii au făcut o „exegeză inversă” a Vechiului Testament, Pavel a fost primul care a atacat direct Vechiul Testament, iar Marcion, și mai ferm, considerîndu-l totuși un document istoric veritabil, a negat orice continuitate între acesta și Noul Testament. În plus, acest nou fragment descoperit nu poate decît să îmi confirme propria mea concluzie: pentru că au mai fost încercări de a tăia legăturile mai mult decît subțiri ce leagă V.T. de N.T., fără rezultat, se pare că într-adevăr lumea nu este încă pregătită. Poate cîndva va fi...

Insomnia

Mircea s-a trezit în puterea nopții și nu a mai putut adormi. De ce i-a fost frică, n-a scăpat nici în noaptea asta. Dar acum, față de alte dăți, își simțea capul greu, ca într-o mahmureală. Se foia în pat fără să-și găsească locul, iar când Sorana mișcă lângă el, își dădu seama. O s-o trezesc, își spuse, și se ridică încet, pe nesimțite, ca o pisică ce pîndește un porumbel, viitoarea hrană. Însă lui nu-i venea să mănînce. După cîteva ore chinuite de stat pe canapea, luă o carte și încercă să citească. Dar, după cîteva rînduri, ochii îl pișcau atît de tare încît nu mai putea nici să-i țină deschiși. La baie îi udă din belșug cu apă rece și parcă se simți mai bine. Dar nu știa ce să mai facă. Senzația de somn neîmplinit, de odihnă întreruptă brusc era asemenea unei dureri în toți mușchii, ca o febră gripală. Ivirea zorilor îi aduse o provizorie stare de liniște. Pînă seara următoare, cînd nu mai reuși să adoarmă deloc. De data aceasta nu-i mai putu ascunde Soranei problema, care se trezi pe la miezul nopții, nedumerită, dacă nu chiar puțin speriată că nu-l găsește în pat, lângă ea. Ce s-a întîmplat, îl întrebă? Nu pot dormi, îi răspunse, punîndu-și capul în poala ei. Tînăra îl strînse cu brațele, protectiv. Îi mîngîia părul, sperînd că-i va aduce alinare. Vedea însă

pe chipul său muncit neputința. Mîine o să mergem la medic, îi spuse, o să găsim noi un leac. Îl sărută și buzele ei îi răcoriră tîmplele. Dimineața i-a găsit așa, strînși unul într-altul, ca pe niște camarazi de arme în tranșee, în ier-nile geroase de pe un absurd front.

În timp ce Mircea făcea un duș, Sorana vorbea cu mama ei, un reputat neurochirurg din capitală. Pe cineva la Brașov nu ne poți recomanda? o întrebă. Crezi că trebuie să venim la București pentru o insomnie? Bine, cum spui tu. Mulțumesc, te pup. Pa.

La 10.30 erau deja în gară. La 11, trenul ieșea din Brașov, îndreptîndu-se încet spre munți. Crucea din Bucegi se vedea în depărtare, în vîrf, semeață, printre norii pufoși ai dimineții de început de vară. Mi-e dor de munte, i-a spus Sorana. Deși sîntem lîngă ei, nici nu mai țin minte de cînd nu i-am mai bătut cu pasul... Cred că din vara lui 2006, spuse Mircea. Atunci te-am văzut îmbăindu-te goală în lacul acela. Și azi mă întreb cum ai putut să faci așa ceva... Nu am crezut că mă vede cineva, încercă ea să se justifice, înroșindu-se și azi la fel ca atunci. Nu, zîmbi el, mă refer la apa aceea care era rece ca naiba. Ea rîse și-l sărută. Controlorul capsă biletele, iar el îi promise că o să se oprească în Bușteni, la întoarcere. Sau, completă ea, poate am putea să ne oprim mai întii la Breaza. Nu am mai fost de la Rev. Sigur aerul curat o să-ți facă bine și o să-ți treacă mai repede episodul acesta insomniac. Altfel, o să ajungi un al doilea Cioran. Și, rîse el, lumea nu ar mai putea face față încă unuia!

Glumeau încă, pe cînd trenul intra în Gara de Nord, ca și cum ar fi mers într-o excursie. Nici mama Soranei

nu a putut citi pe chipurile lor îngrijorarea, deși o ghicea. De aceea încerca să-i liniștească. O să vă duc la cel mai bun specialist. Dacă va fi nevoie, facem toate analizele necesare. Și RMN, dacă trebuie, deși nu cred să fie cazul. Probabil este doar un episod, va trece cu un tratament țintit.

Într-adevăr, Mircea a fost văzut de cei mai buni. A făcut și RMN, pentru a se înlătura orice temeri că ar putea fi vorba de o tumoare sau cine știe ce; a relevat doar o activitate cerebrală mult mai intensă în lobul drept față de celălalt, dar atât. Tratamentul prescris și-a făcut încă din prima zi datoria, astfel că Mircea a dormit tot drumul pînă la Breaza. De data asta în mașina tatălui Soranei, care i-a dus cu plăcere pînă acolo. Deși la început mamei Soranei nu i-a convenit că Mircea este de origine „obișnuită”, el l-a plăcut din prima, iar după puțin timp l-au integrat amîndoi familiei lor, într-atît încît uneori îi țin lui apărarea, nu fetei lor. Întotdeauna ea protestează, hei, eu sînt copilul vostru, nu el, dar numai în glumă. De fapt, este foarte fericită că totul a fost mai simplu decît crezuse și sperietura că mama, altfel iubitoare, dar care putea fi atît de aspră uneori, o să-l respingă și astfel va genera un conflict perpetuu a cărui rezolvare n-o putea afla ea, se dovedise a fi doar o măsură de protecție maternă, de scurtă durată.

Ajunși însă la Breaza, noaptea insomnia reveni în toată puterea, atît că odihnit fiind de somnul dinainte, Mircea nu se simțea deloc obosit, așa că profită și citi din cartea lui preferată, *Out of this world*, ediția cu autograful

regretatului autor pentru mama Soranei. O reciti pînă dimineața și cînd Sorana se trezi, îl găsi privind liniștit răsăritul de soare. Fața îi era luminată, dar lui îi plăcea acea senzație și-l energiza. Nu știi cum poți să te uiți atîta la soare, îi șopti, întinzîndu-i cana cu cafeaua aburindă, îmbietoare. Bună dimineața, o sărută el în loc de răspuns. Ai dormit bine? Uite, ocoli el din nou răspunsul, m-am gîndit să mergem pe munte chiar mîine. Ajunge astăzi statul ăsta prea relaxant... Ce spui? Ne punem rucsacurile în spate și urcăm pînă pe Omul? Ai curaj? Nu e prea mult? ezită ea. Fără antrenament... Ți-e frică, deci! Nu, nu mi-e frică, dar... Bine, atunci tu o să rămii la cabană, iar eu o să fac traseul singur. Am nevoie de el. Bine, acceptă ea.

Nu era prima oară cînd ea îl însoțea doar pînă la ultima cabană, așa cum făcuseră, spre exemplu, și în Munții Făgărașului, cînd el a luat-o prin Strunga Dracului, iar ea l-a așteptat bronzîndu-se la soarele de munte, bronz care nu iese la spălat ca acela de mare. Era fericită că măcar acum o să iasă pe munte, așa cum făceau înainte în fiecare an.

Păi, atunci, să facem pregătirile, se animă ea. Să mergem și la cumpărături, să pregătim puloverele și șosetele de lînă... Mircea o opri cu un sărut. Iar ea tăcu.

Deși nu dormise în acea noapte, Mircea era optimist. Era sigur că aerul tare de munte și efortul ascensiunii o să-i facă mai bine decît toate doctoriile din lume. Așa că, dis-de-dimineață, coborau deja din tren în gara Bușteni. Dacă alegeau să urce în Bucegi, atunci preferau traseul prin Jepii Mici. „Scotea untul din ei”, cum îi plăcea lui

Mircea să spună. La început rîdea de ea. Tu, ca o bucu-reșteancă adevărată, ai putea urca cu telecabina, îi spunea. Sau, ai putea să o cumperi, îi mai spunea puțin răutăcios. Sorana se prefăcea supărată și nu-l mai săruta decît după ce el, sătul de mii de rugăminți și insistențe, o pupa cu forța, abia atunci ea-i răspundea și nu-i mai dădea drumul.

Și acum urcușul îl umplea de o forță invers proporțională cu oboseala. Parcă fiecare pas pe care îl făcea cu greu era o gură de energie pură. Cînd seara se odihnea în fața cabanei, pregătindu-se pentru „cucerirea” vîrfului de a doua zi, simțea că poate muta stîncile din loc doar dorind asta. Sorana știa că o să urmeze o noapte de dragoste cum numai la cote înalte se întîmplă și înflorește pe măsură ce trecea ziua și se apropia seara. Iar după ce ea adormea în brațele lui, el privea cerul prin mica fereastră și se simțea mai aproape de stele nu doar cu 2000 de metri. Dar de dormit, tot nu dormea.

Te simți bine? îl întreabă ea a doua zi, văzîndu-i ochii puțin încercănați. Da, excelent, o convinse el. Sînt pregătiti. O sărută lung, îi spuse în glumă să îl aștepte și să nu fugă cu alți turiști, își luă rucsacul cel mic și porni spre Omul.

*

Cînd am văzut numărul Soranei care mă apela la ora aceea, am știut că ceva nu e în regulă.

— Servus, i-am răspuns îngrijorat. S-a întîmplat ceva?

— Bună. Poți să vii pînă aici?

Îi simțeam tremurul bărbiei, de parcă aș fi văzut-o pe ecranul telefonului.

— Sigur.

N-am ezitat nici o secundă și nici nu am mai întrebat nimic. Știam că totul o să se lămurească cînd o să ajung acasă la ei. De fapt, s-a lămurit doar motivul pentru care m-a chemat. După ce ne-am sărutat pe obraji și m-a pofțit să iau loc, printre lacrimi mi-a povestit tot. Mi-a adus și un caiet, fără copertă, pe care mi l-a dat.

— O să înțelegi și mai bine citind, mi-a spus. Eu, cel puțin, nu înțeleg...

Și a izbucnit în plîns. Am liniștit-o repede și m-am asigurat că e bine, înainte de a pleca. I-am spus că o s-o ajut cu tot ce pot. Nu m-a lăsat pînă nu i-am promis că o să fac totul, nu doar ce pot.

— Banii să nu te îngrijoreze, mi-a spus. Toate cheltuielile sînt acoperite.

Ajuns acasă, am deschis caietul. I-am recunoscut scrisul lui Mircea, deși era mai neglijent, el care avea un scris atît de îngrijit, pe care i l-am invidiat mereu în școală. Denotă graba, mi-am spus și m-am pus pe citit.

Nu era propriu-zis un jurnal, doar descria anumite întâmplări și, mai ales, stări. Începea brusc astfel: „Dacă aș fi călcat pe soarele însuși, și nu aș fi simțit o asemenea lumină. Deși la început am crezut că este un incendiu, mi-am dat seama că focul nu are cum să iasă din stînci. Și totuși, eram în mijlocul vîlvătaiei și cu toate astea nu simțeam decît o răcoare plăcută. Lumina era atît de intensă încît nu aș fi putut-o privi fără să mă orbească, dar am făcut-o. Și nu m-a orbit deloc. Dimpotrivă. Mi-am simțit capul fierbinte, fierbinte. În clipa aceea am înțeles tot

și dintr-odată am simțit cum mintea mi se limpezește, cum durerea de cap mă lasă și am fost convins că nu o să mai am insomnii niciodată”.

Într-adevăr, restul notațiilor demonstrează aceasta: nici o referire la insomnie nu mai urmează. Ci doar despre starea de fericire pe care a simțit-o la început, bucuria Soranei că e vindecat, deși ea a crezut că medicamentele sînt responsabile, Mircea nespunîndu-i nimic despre această experiență trăită. Apoi, tot mai scurt și tot mai intens, însemnări despre o neliniște neidentificabilă, despre o chemare neștiută. La fel de brusc, notațiile se încheie cu „Trebuie să plec”.

Ceea ce s-a și întîmplat. După cum îmi povestise Sorana, într-o zi pur și simplu Mircea a plecat. Fără să-i spună ceva, fără să-i lase vreun bilet de adio. L-a simțit, într-adevăr, tot mai distant, pe zi ce trecea, mai exact tot mai preocupat, dar niciodată nu-i răspundea la întrebări. Doar o liniște, cu un „O să fie bine, o să vezi. O să înțelegi tot...”. Numai în tine am încredere, mi-a spus ea. Nu aș putea să mai dau ochii cu părinții mei, așa că te rog, ajută-mă! În numele prieteniei noastre, te implor...

Astfel a început misiunea mea de căutare a lui Mircea. Nici nu a fost greu să pornesc, de fapt el neîncercînd să-și acopere urmele. E drept că nu am înțeles nici o clipă de ce a făcut un asemenea lucru, dar nici nu am încercat să-i găsesc vreo justificare sau să emit vreo judecată. Am luat realitatea pur și simplu, ca pe un fapt dat, iar „jobul” meu foarte în serios. Ca să scurtez lunga poveste, după ce am găsit însemnat traseul pînă la Paris, am ajuns în

capitala Franței, de data aceasta insensibil la frumusețile ei turistice care mă îmbiau să le mai vizitez. Cei de la pensiunea unde a stat doar câteva nopți au dat din umeri, dar am reușit să mă cazez în aceeași cameră. Speram să gădesc ceva, dar coșul de hîrtii era golit, pe jos aspirat, patul schimbat etc. Noroc cu camerista care, intrigată de lumina care ardea noapte de noapte, a ciocănit ușor la ușă pentru a-l întreba dacă are nevoie de ceva și dacă totul e în ordine. *Bien*, a răspuns el. Aș avea nevoie doar de un prosop, i-a spus. Avionul pleacă mâine în zori și nu mai are timp să-și cumpere unul. O să i-l plătească, nu-l vrea gratis, firește. Pentru că avea un zîmbet irezistibil, îmi mărturisește frumoasa cameristă, i-am dat unul în schimbul informației unde pleacă. S-a oprit un moment, suficient cît să-i strecor 10 euro în buzunarul halatului. „În America”, așa mi-a spus.

Eram într-un impas. America este ceva atît de vast, încît nici prin cap nu-mi trecea să merg așa aiurea. Dar, pentru că sînt din fire încăpățînat și pentru că Sorana mi-a dat destui bani și la telefon mi-a dat și mai multe asigurări că o să mai primesc, de va fi nevoie, am continuat cercetările. La aeroport, nu mică mi-a fost uimirea să aflu ce repede poți afla traseul cuiva, dacă ai bani destui. Așa că, iată-mă îmbarcat, cu destinația Philadelphia. N-am mai fost niciodată în Philly, deși am văzut Las Vegas-ul. Cel mai mult mi-a plăcut Grand Canyon, nu cazinourile care parcă sînt din Disneyland, dar fără personaje Disney. Totuși, ca să fiu sincer, fîntînile Bellagio m-au impresionat plăcut.

Nu are rost să intru în detalii, cum am dat de adresa de pe Ainslie Street. Căsuța în care a locuit puțin timp era acum *for rent*. M-am prefăcut interesat și am putut s-o studiez în voie. M-am uitat pe sub paturi, făcându-mă că studiez podelele, pe dulapuri, „după praf”, o fi crezut agentul imobiliar. În fine, fiindcă americanii sînt în general prietenoși, iar dacă trebuie să-ți vîndă ceva sînt chiar și mai politicoși, am putut să cercetez în voie. Cînd am zărit un colț de hîrtie, inima mi-a bătut cu putere. Am cerut un răgaz de o vizită la baie. Într-adevăr, era însemnată următoarea destinație. Aveam un noroc chior. Dar destinația m-a dezarmat.

Am mulțumit prezentatorului și am plecat. Am sunat-o imediat pe Sorana, nemaîținînd cont de fusul orar. Abia cînd mi-a răspuns somnoroasă am realizat ce oră este. Nu știu ce să spun, i-am mărturisit. Parcă nu m-aș aventura în Peru. Pînă acum a fost simplu să-i dau de urmă, dar dacă a luat-o prin cine știe ce junglă, ce mă fac? am întrebat-o.

Pînă la urmă, a fost și ea de acord că am prea puține șanse, dar m-a rugat să nu abandonez chiar acum, cînd „simțea ea” că mă apropii. Să încerc, să merg și pînă în Peru, să fac tot posibilul și chiar mai mult, așa cum am promis. Am acceptat, cum aș fi putut să-i refuz speranța prietenei mele dragi, în plus logodnica celui mai bun prieten al meu? Acesta mi-a fost aproape ca un frate și, sincer, chiar aș fi vrut să aflu unde e și ce s-a întîmplat. Dar îmi pare rău să recunosc că nu am reușit. Așa cum am bănuțit, în Peru mi-a fost imposibil să-i mai dau de urmă.

Am stat aproape o lună încercînd toate posibilitățile, umblînd pe toate pistele logice sau chiar ilogice, dar în zadar.

Am luat cu inima împietrită avionul spre casă. Eram deja de prea mult timp plecat, alergînd după, mi se părea acum, o himeră. Am dormit aproape tot drumul, epuizat, cu gîndul la insomnia lui Mircea. Nici nu-mi pot imagina prin ce trecuse, ce groaznică trebuie să fi fost aceasta. Am încercat să-l visez prin jungla peruană, în viață și fericit sau măcar liniștit, dar visul mi se refuza. Am ajuns tîrziu, cu un taxi, în mansarda mea din strada Verii. Mîine, mi-am spus, o să merg la Sorana. La prima oră.

Dar pentru că nu toate sînt așa cum ai vrea, dimineața am avut de rezolvat ceva ce mă aștepta în poștă de ceva timp. Nimic important, mărunțișuri administrative, dar de neocolit. Am reușit să ajung totuși pe la prînz la casa Soranei. Era încuiat. Am renunțat și am încercat să o sun pe mobil, dar „abonatul nu poate fi contactat” a fost singurul mesaj pe care l-am primit.

În următoarea zi am telefonat din nou, de data aceasta robotul cu voce prietenos-feminină mi-a spus că „numărul este nealocat”. Atunci am mai trecut o dată pe la locuința ei și am lăsat un bilet în poștă. După care mi-am văzut de ale mele.

În zilele și săptămînile care au urmat, uneori cînd îmi aduceam aminte, o mai apelam, dar fără succes. Nu știam ce să cred, aveam însă o bănuială că ar fi posibil ca Sorana să se fi dus de capul ei după Mircea în Peru. Îmi alungam însă gîndul, ar fi fost destul de *silly* să facă asta.

Pe neașteptate, am primit un mesaj de la ea. Mă chema. Am plecat fără să mai stau pe gînduri și am ajuns imediat

la casa ei. Ușa era întredeschisă, intru. Încă din prag o zăresc pe Sorana așezată, dar nu pot vedea cine e în fața ei. Nici nu-mi mai las haina, ci pătrund vârtej, cu inima bătîndu-mi accelerat. Nu-mi pot reține un țipăt de uimire, de surpriză și, totodată, trebuie să recunosc, de nervozitate. După atîta alergătură prin lume, îl văd pe Mircea privind-o în ochi pe Sorana, blînd și drăgăstos, ca și cînd nu s-ar fi întîmplat nimic. Iar figura ei exprima o iubire și mai profundă decît pînă acum. Mircea mă privește acum pe mine fix. Fața i se luminează de un zîmbet complet. Mircea continuă să mă privească, în timp ce Sorana își întoarce și ea capul înspre mine, oarecum întrebător. În acel moment m-am simțit de parcă aș fi fost în mijlocul unor interminabile flăcări reci, într-atît de strălucitor mi-a apărut Mircea, ce părea focul însuși. M-am privit și am realizat că eram și eu una cu el. Îmi simțeam capul fierbinte, de o dulce fierbințeală. O stare de pace inexprimabilă a pus atunci stăpînire pe mine. M-am simțit deodată împlinit. Le-am zîmbit și am știut exact ce urmează să facă.

Tribuna, nr. 213/2011

Insula verde

Deși copilărisem în pădurea care începea din spatele casei părintești, urcînd pe un mic deal și cuprinzînd apoi în brațele-i rămuroase întreg orașul, pînă atunci niciodată nu văzusem lacul. Agnita, orașul în care m-am născut și am locuit cam optsprezece ani, este de fapt un orașel, un tîrg care, pînă la cucerirea tragico-comunistă, putea lesne fi confundat cu un sat ceva mai mare. Apoi au răsărit odată cu luceafărul roșu al nopții veșnice și fabricile și, bineînțeles, blocurile. Țăranii au fost mutați în oraș și închiși între cei patru pereți de beton neizolat și friguros al apartamentelor de bloc sau, și mai rău, al garsonierelor. Eu am fost dintre cei norocoși, părinții mei, împreună cu bunicii și cu ajutorul neamurilor și al prietenilor, construindu-și o casă, imediat ce s-au strămutat la oraș. Asta a fost cu vreo opt ani înainte să mă nasc eu, de aceea nu-mi aduc aminte foarte bine. Știu doar că atunci cînd am apărut am găsit totul de-a gata. Curtea în care mă jucam și cîinele nostru, Lăbuș; apoi porci, găini, oi, chiar și o vacă, adică tot ce s-a putut reînvia din vechea locuință de la țară. Mai puțin satul și veșnicia. Căci, oricît ar fi fost de mic orașelul, Agnita era totuși *oraș* și pîinea era tot pe cartelă ca în celelalte orașe „adevărate”, adică mai mari.

Iar necazurile oamenii și le împărțeau la fel, iar moartea venea tot pe neașteptate. Așa s-a întâmplat cu bunicii mei, care deși erau bătrâni, erau sănătoși. Apoi, deodată, gata. Mai întâi bunica, iar peste doi ani, exact cum prevăzuse el însuși, bunicul. Am fost puțin trist, dar eram copil și nu prea îmi păsa ce se întâmplă în jur. Eu aveam alte preocupări. Cum ar fi să colind dealurile și pădurile din împrejurimi. Pe care le-am străbătut cu pasul, de-a lungul și de-a latul, însoțit de cele mai multe ori de prietenii copilăriei, pe care astăzi de-abia îi mai recunosc. Construiam cazemate în copaci și, mai ales, săpam vetre în pământ și făceam focuri mari în jarul cărora coceam cartofi pînă se înnegreau și căpătau o crustă ea însăși asemănătoare cu jarul. La sfîrșit niciodată nu lăsam jar în cenușă și ca să ne asigurăm că focul este complet stins făceam pipi pe el. Și rîdeam.

Am regretat multă vreme, în liceu și chiar și în facultate, că nu m-am născut și nu am locuit într-un oraș mare, cum era Sibiul, pe vremea aceea preferatul meu, aflat la circa șaizeci de kilometri. Aș fi vrut să am condiții, să nu fiu apoi nevoit să recuperez ce n-am învățat la timp. Dar astăzi nu mai am asemenea regrete. Amintindu-mi de copilăria lipsită de griji, trăită într-o libertate vecină cu sălbăticia, sînt mulțumit. Nu i-am citit eu, de exemplu, pe Cioran, Eliade, Ionescu sau Noica pînă prin clasa a XI-a, e drept, dar puteam să mă cațăr în copaci și să mă camuflez, puteam grebla și întoarce fînul, puteam săpa cartofii și culege porumbul; puteam respira aerul curat și mai ales puteam fi și gîndi liber.

Astăzi, dimpotrivă, aş fi vrut să reînvii acele vremuri de inconştienţă fericită; cu toţii – sau măcar marea majoritate a celor ajunşi la bătrîneţe – spunem că am dori să fim din nou copii; dar eu am un motiv bine întemeiat. Nu este vorba doar că aş vrea să-mi mai trăiesc o dată viaţa, să fiu iarăşi tânăr; şi nici de lumea fără griji, simplă şi mai ales magică. Este adevărat, dar nu suficient. Aş vrea să regălesc puritatea copilului care eram şi căruia i-a fost dat să trăiască o *minunată*, la propriu şi cât se poate de serios spus, experienţă, pentru a o mai trăi o dată. Fiindcă atunci nu am înţeles, apoi am rătăcit amintirea ei undeva prin scorburile copacilor sau prin vetrele focurilor. Oricît am încercat, nu am mai reuşit. Am hotărît să dau vina pe exilul prelungit din Statele Unite, pe transformarea pe care acesta mi-a produs-o sinelui meu celui mai intim, pe ruperea relaţiei microcosmos-macrocosmos. Apoi, obiectiv gîndind, în limitele subiectivităţii mele, nu m-am mai minţit şi am ajuns la concluzia că a fost cu siguranţă un vis. Amintirea ceţoasă a lui, gustul parfumat care mi-a rămas întipărit pe retină, inconcretul unei imagini zburător-palide şi, desigur, imposibilitatea de a mai găsi locul acela astăzi, toate mă determină să recunosc că doar dorinţa mea de a-i da realitate a făcut să cred pînă astăzi că într-adevăr exista.

Din 1973, de cînd a început exilul meu, am trăit într-un oraş de pe coasta estică a Statelor Unite, Philadelphia. Am trăit şi am muncit acolo. Tot felul de munci, departe de calificarea mea universitară, pe care am hotărît că trebuie să o îngrop odată cu mîndria. La început,

am fost șofer de taxi, apoi ospătar, iar după câțiva ani, șef de sală. După ce am căpătat experiență și am strâns ceva bani, am reușit să deschid primul și propriul meu restaurant. Cu specific românesc, bineînțeles. Așa a fost începutul și a fost reușit, astăzi avînd o rețea de astfel de restaurante românești pe tot cuprinsul Americii. Dar nu despre asta doream să povestesc. Aceste lucruri nu mai au nici o importanță pe măsură ce înaintez în vîrstă. Ceea ce mă preocupă acum sînt aceste amintiri tulburi din copilărie, care m-au determinat să mă întorc în România. Am de gînd să rămîn în țară, să-mi petrec aici restul vieții.

Am venit înapoi acasă în 1998. Mai întîi mi-am cumpărat o casuță în Clujul meu cel drag, orașul adoptiv în care am trăit și „crescut” din facultate pînă am părăsit țara. Apoi m-am întors în Agnita și am descoperit un oraș bolnav. Casa părintească era la locul ei, încă îngrijită, chiar dacă nelocuită. Sora mea stătea tot în Mediaș, iar fratele meu în Sighișoara (relativ aproape de Agnita) și astfel puteau avea grijă de ea, folosind-o doar ca și casă de vacanță. Erau bunici de ceva vreme și mîndri de urmașii lor, deși triști pentru situația țării. Probleme materiale nu mai aveau de mult, dar ce folos: și cei mai bogați călători ai Titanicului s-au scufundat odată cu el. Iar eu, care sperasem și crezusem în renașterea țării după 1989, trăiam acum o tristă deziluzie. Cu toate astea, am luat decizia să stau și probabil să investesc aici: la urma urmei, este țara în care m-am născut și nu este ea de vină că

politicienilor nu le pasă de ea. Ceea ce m-a determinat definitiv să rămîn a fost, firește, lacul din pădure.

Pentru că gîndul de a-l regăsi nu m-a părăsit de fapt nici o clipă, imediat ce mi-am adus aminte de el. Încă nu eram convins că într-adevăr există, dar nici nu puteam să jur că nu. Am întreat în stînga și în dreapta, pe cei bătrîni, ca și pe cei mai tineri. Nimeni nu știa de existența unui lac în pădure. Toți credeau că este vorba de heleșteul aflat dincolo de cartierul de blocuri. Îl știam pe acesta: mai întîi, nu era în pădure; apoi, nu existase pe vremea copilăriei mele. O problemă o constituiau și defrișările masive care s-au făcut în anii gloriei întunecate. După doi ani de căutări, întrerupte doar de săptămînile petrecute în Cluj, de pornirea unor afaceri în România și de cîteva vizite pe care am fost nevoit să le fac în America, să rezolv și acolo ce mai era de rezolvat, am renunțat. Era tot mai clar că lacul meu nu există. A fost unul dintre cele mai triste momente din viața mea. Nu știu cît de adînc m-a afectat și nu vreau să fac presupuneri care pot fi foarte bine eronate, mai ales că doctorii au pus pe seama bătrîneții (ei spuneau „vîrstei”, probabil *bătrînețe* li se părea jignitoare) și a stresului atacul de cord pe care l-am avut după circa două luni, în aprilie 2000.

Eram acasă în Agnita, în camera cu fotolii galbene, de la etaj. Doi pereți sînt din sticlă, astfel că de primăvara pînă toamna este o desfătare să stai aici. De altfel, aici îmi plăcea să stau tolănit în fotoliul din dreapta și să citesc. Toamna, deschideam o fereastră și culegeam struguri din vița care se întindea deasupra curții, înnebunind cu aroma

strugurilor copiii care treceau prin fața porții și care de fiecare dată încercau să ajungă la câte un ciorchine. Multe dintre amintirile mele plăcute sau, uneori, mai puțin plăcute pornesc din camera cu pricina. Ca și aceasta ultima, care la prima vedere pare cea mai neplăcută: cui i-ar plăcea să aibă un atac de cord? să cadă pe covor și să zacă acolo pînă va fi găsit? Nimănui, sînt convins. Nici mie nu mi-a plăcut, pînă nu am simțit cum mă pot ridica din propriul meu trup. Eram eu cel care zăceam, dar tot eu cel care mergeam. Am ieșit din casă, din curte, din oraș. Am intrat în pădure. O ceață deasă nu mă lăsa să văd dincolo de cel mai apropiat copac. Dar am continuat să înaintez, pașii ducîndu-mă parcă singuri spre inima pădurii. Am trecut de un copac bătrîn, scorbuos. Parcă mi-l aduceam aminte, dar putea fi orice copac bătrîn și scorbuos. Imediat ceața s-a risipit și am putut vedea lacul. De o limpezime străvezie, cum nu mai văzusem. Iar în mijlocul lui, o insulă. Verde; complet verde. Ieșea dreaptă din ape. Părea tăiată dintr-o singură bucată de piatră verzuie, iscusit făcută de un meșter perfecționist. Deasupra stîncii se puteau vedea copacii înalți, semeți în marea de vegetație care îi încojura. Mi-am lepădat hainele și am intrat hotărît în apă. Era de o răcoare atît de plăcută... Am înotat pînă la insulă, fără să mă gîndesc cum o să urc apoi, sperînd că o să găsesc o cale, invizibilă de pe mal. Distanța nu era mare și am ajuns lîngă insulă, așa cum naufragiatul ajunge lîngă un imens vapor. Dar aici nu era nimeni să-mi coboare o scară, să-mi întindă

o funie sau să-mi dea o mîină de ajutor. Am înconjurat insula înot de două ori, dar de-abia a treia oară am zărit o deschizătură undeva sub nivelul apei. Am tras puternic aer în piept și m-am scufundat. Un mic tunel mi-a permis să înot pînă într-un alt lac rotund, cu un diametru de doar 2-3 metri, din interiorul insulei. Am ieșit la suprafață și m-am tolănit pe iarbă. Epuizat, am adormit imediat. Nu știu cît am dormit, dar cînd m-am trezit era tot ziuă, iar soarele ardea mai puternic decît m-aș fi așteptat. Vegetația din jur era de o abundență cum nu mai întîlnisem decît prin insulele exotice ale Pacificului. Însă niciodată nu mai văzusem o insulă atît de verde, din rocă străvezie prin care aproape că puteam vedea, sclipitoare ca un smarald. Cîteva firicele de apă se vărsau în lăcușorul central. Nu știu exact dacă erau într-adevăr patru sau doar dorința mea a făcut să fie patru la număr. Citisem și eu *Cezara* lui Eminescu și visasem de multe ori la o insulă ca a lui Euthanasiu. Însă eu eram aici singur și toată insula era a mea! Am simțit atunci o fericire atît de mare încît a început să mă ardă în interior, sîngele să-mi cloco-tească, iar pieptul să mi se zbată, neputînd răbda o asemenea dragoste. Am sărit iarăși în apă, să-mi 'stîmpăr (cum spunea bunica) dorul.

Atunci am revenit, neputîndu-mă împotrivi doctorilor care m-au resuscitat. Aș fi vrut să le spun să mă mai lase, să-mi dea drumul. „Noroc că are inima atît de tînără”, a spus unul dintre medici. Noroc, într-adevăr: de atunci sînt sănătos și parcă în fiecare zi mai tînăr. Îmi văd liniștit de viața pe care, poate soarta, poate bunul Dumnezeu,

a îngăduit să mi-o mai lase, încrezător în viitor. Nici nu aş putea fi altfel, știind că, atunci, în momentul plecării mele definitive din lumea aceasta, mă aşteaptă, bine ascunsă, insula mea verde.

Întîlnirea

Prima întîlnire a avut loc, firește, în vis. Nici nu se putea altfel, dacă stăm să ne gîndim că Ion Marc murise de cîteva zile. Apoi, dacă analizăm propoziția introductivă: „Prima întîlnire a avut loc, firește, în vis”, deducem următoarele:

1. Dacă am folosit termenii „prima întîlnire”, rezultă logic că va fi vorba și de o a doua întîlnire.

2. Din faptul că am utilizat cuvîntul „întîlnire” înainte de „vis” rezultă o doua consecință: realitatea faptului; dacă am fi spus: „am visat că am avut o întîlnire cu el”, atunci era clar vorba despre irealitatea faptului.

3. Cele două consecințe, 1 și 2, sînt de fapt legate între ele de o a treia: în mod normal, am fi început chiar astfel: „Am visat că am avut o întîlnire cu el”, dacă nu s-ar fi întîmplat să avem o a doua întîlnire cu Ion Marc, lucru care a transformat un vis într-o realitate.

Să încercăm totuși să o luăm metodic și cronologic, deși nu putem promite că nu ne vom abate de la acest curs, forțați fiind uneori de anumite împrejurări care nu țin de subiectivitatea noastră, după cum se va vedea mai departe. De aceea, tot ce pretindem cititorului este puțina

răbdare necesară parcurgerii acestor rînduri ce se vor lămuritoare, obligatorii după apariția contraarticulului: „Visul și paranormalul” [apărut în paginile acestei reviste, în numărul anterior; nota redactorului] al (contra)colegului nostru, George Irian. După cum se știe, în acest articol am fost înfierați și judecați la un imaginar stîlp al rușinii ca fiind, citez, „dintr-odată și dintr-o nelămurită cauză, aserviți idealurilor «științelor» paranormalului”.

Dorim să facem public faptul (pe care îl credeam subînțeles pînă la apariția articolului citat), că niciodată nu ne-am adăpat din izvorul turbure al acestor așa-numite „științe” ale paranormalului. Departe de noi orice critică la adresa celor care se ocupă de asemenea domenii greu de deslușit. Însă toate lucrările noastre sînt dedicate științelor exacte (i.e. matematici superioare și fizică); la fel a fost și viața noastră. De aceea, sperăm să ne mai fie iertat și puținul talent literar, dar formația noastră este de alt tip.

Faptul că am povestit întâlnirea din vis, *prima*, avută cu regretatul Ion Marc și am considerat-o reală, repetăm, după *cea de-a doua*, nu justifică intenția ironică a lui George Irian de a ne eticheta drept „medium”. Și pentru că nu vrem nici să-l judecăm pe autorul numit, ne vom limita la prezentarea faptelor, așa cum au decurs ele.

Pe Ion Marc l-am cunoscut încă din anul 1973, la un congres cu participare internațională, desfășurat la Poiana Brașov, pe tema „continuumului spațio-temporal”. Am fost atunci plăcut impresionat de interpretarea inedită pe care o dădea Teoriei generale a relativității. I-am spus-o,

apoi am purtat o lungă discuție. Astfel a început prietenia noastră. Legăturile noastre nu erau numai strict științifice, ci și afective. Chiar și după emigrarea sa în Statele Unite, în 1980, am păstrat legătura cu el, chiar dacă acest fapt mi-a adus nenumărate neplăceri și persecuții din partea aparatului represiv, respectiv Securității, care au culminat cu excluderea mea din Universitate și interzicerea de a mai publica (interzicere nu pe față, firește, dar dovadă sînt chiar manuscrisele mele care au stat închise în sertarele Editurii Științifice și Enciclopedice sau ale revistelor de specialitate, pînă în 1990). Îmi amintesc (cum aș putea uita?!) cît m-am chinuit pînă am găsit și am fost admis pe un post de profesor de matematică, la clasele V-VIII, într-un sat departe de civilizație, numit Retiș, situat la granița dintre județele Sibiu și Mureș. De-abia după Revoluția din Decembrie am putut reveni la Universitatea Tehnică din Cluj (pe atunci încă se mai numea Politehnică). Ion Marc a fost primul om de știință care m-a felicitat, într-o vizită făcută în ianuarie 1990, imediat după întoarcerea mea în învățămîntul universitar. A urmat apoi colaborarea noastră timp de doi ani pînă la apariția în volum a unui proiect mai vechi, lucrare care a fost publicată în Statele Unite cu titlul: *Mind Tools for the Fourth Dimension*. Cartea se dorea o ducere mai departe – chiar dacă era în parte polemică – a volumelor cunoscutului matematician Rudy Rucker¹. După cum se

---

1. Rudy Rucker, *The Fourth Dimension: A Guided tour of the Higher Universes*, Houghton and Mifflin, Boston, 1984; *Mind Tools*, Houghton and Mifflin, Boston, 1987.

observă, în titlul lucrării noastre am combinat titlurile acestuia, citate mai jos, tocmai pentru a arăta de la bun început pe ce linie dorim să ne înscriem.

În mare, volumul nostru încerca să demonstreze că totul, absolut toată existența se poate traduce printr-o formulă matematică, raportată la un sistem de referință care nu este lumea noastră tridimensională, ci poate fi una cvadridimensională, pe scurt *spațiotimp*, sau chiar cu mai multe dimensiuni (matematic, numărul acestora poate fi nelimitat, deși fizicienii s-au oprit la un număr variabil cuprins între 7 și 11 dimensiuni ale universului). După cum se știe, într-un sistem de referință cvadridimensional, *continuum spațio-temporal* cum îl numea Einstein, timpul nu este decît o altă dimensiune alături de cele trei clasice ale spațiului. Într-o astfel de lume, pe care nu ne-o putem decît imagina teoretic, și chiar și așa cu foarte mare greutate, timpul, presupuneam noi, se găsește în toată extinderea lui *la un loc*, adică *deodată*. Un călător într-un astfel de *spațiotimp* poate avea, într-un mod la fel de firesc cum ni se întîmplă nouă în lumea tridimensională cu spațiile, acces la toate evenimentele temporale ce s-au petrecut sau se vor petrece. Un locuitor cît se poate de banal al acestei lumi poate fi privit cu ușurință de noi ca un zeu. Legătura cu religia fiind inevitabilă, iar noi nefiind specialiști în acest domeniu, am încercat în acea vreme să ne limităm teoriile strict la domeniile matematico-fizice. Iar în acest volum comun am reușit.

În timp ce eu mi-am continuat studiile în restrînsa noastră lume științifică, prietenul meu nu a fost mulțumit

cu această limitare. Beneficiind de o bursă Fulbright a început un studiu asiduu de filosofie, fenomenologie, hermeneutică și istoria religiilor, care a durat câțiva ani și a culminat în 1997 cu apariția cărții sale *For a Mathematical View of our Religious World*. Din păcate, atacul de cord l-a surprins fatal cu puțină vreme înainte de lansarea acestui volum. Atunci, la câteva zile după ce ne-a părăsit, a avut loc prima noastră întâlnire, de data aceasta în vis. Cum spuneam, atunci am crezut că am visat-o, dar apoi am realizat că ea a avut într-adevăr loc. Spiritul său eliberat de trup prin moarte s-a întâlnit cu spiritul meu eliberat de trup prin somn, într-o altă lume. Noi i-am spus pînă acum în diferite feluri, de genul „tărîmul viselor”, dar astăzi pot afirma că nu este vorba de altceva decît de o lume cu alte dimensiuni decît a noastră.

Cadrul în care a avut loc întâlnirea noastră se poate descrie ca fiind un vid alb-lăptos, un gol în care eram doar noi. Pășeam sau poate pluteam amîndoi pe un fel de nimic, totuși consistent, deoarece nu cădeam. Nimic nu mi se părea ciudat, exceptînd un singur lucru pe care l-am realizat abia cînd am vrut să dau mîna cu prietenul meu: corpul meu era oarecum răsucit, în sensul că tot ceea ce cunoscusem în starea de trezie a fi partea mea dreaptă era aici stînga, și invers. Ion Marc îmi vorbea de cartea sa. Încă nu o primisem, dar descrierea făcută de el a fost confirmată apoi la lecturare. Ion îmi spunea că acum va putea să experimenteze în mod concret ipotezele sale și să afle dacă au fost adevărate. Este extraordinar, îmi repeta, absolut incredibil.

M-am trezit atunci din visul ce-mi părea ciudat și l-am notat în jurnal, ca să nu-l uit. După câteva zile, am primit prin poștă cartea sa. Am citit-o imediat. Nu pot spune că am înțeles-o complet, dat fiind amestecul de religii cu științele exacte. Iar dacă pe acestea din urmă le stăpâneam, nu același lucru pot afirma despre primele. Toată viața mea am fost un simplu creștin ortodox și, recunosc, nici măcar unul practicant, astfel încât niciodată n-am avut îndoieli sau crize religioase. De aceea, nu am poposit pe tărimurile acestora. Totuși, formația mea abstractă m-a ajutat să înțeleg aproape toate ideile prietenului meu. Nu o să încerc aici să rezum nici ipotezele, nici demonstrațiile: bogăția lor face acest lucru aproape imposibil; ar însemna să transcriem aici capitole întregi, ceea ce este absurd. Dar pot rezuma ideea centrală. Ion Marc încerca să explice religiile ca sisteme matematic demonstrabile în lumea noastră tridimensională printr-un filtru cvadri-dimensional. Religia, scria el, nu este decît un sistem ideal creat tot de om pe baza percepțiilor sau a semnalelor unei lumi cvadridimensionale, lume care era pentru omul religios arhaic la fel de reală ca și lumea în care trăim, și în care omul poate accede numai după moarte sau, uneori, în vremuri mai vechi, prin inițiere. Este ceea ce se numește „lumea de dincolo” sau, și acesta era termenul său preferat, „tărîmul celălalt”. Astăzi, concluziona el, noi știm că este vorba de fapt despre o lume ca și a noastră, cu nimic mai specială, doar mai bogată în dimensiuni cu încă una, *de aceeași natură* pentru locuitorii ei, specială pentru noi, în primul rînd pentru că nu putem călători

prin ea: este ceea ce noi numim *timp*. Și nimic, mai spunea Ion Marc, nu ne împiedică să credem în existența unei lumi cu cinci dimensiuni, care are față de cea cvadri-dimensională aceleași avantaje cum are aceasta față de noi sau cum am avea noi față de una bidimensională (altfel spus, plană).

N-am putut fi de acord cu multe dintre ideile lui Ion Marc. Știam de existența altor lumi cu alte dimensiuni, dar lumi cum ar fi de exemplu cea microscopică. Eram destul de sceptic și suficient de orgolios pentru a nu crede în existența unor lumi paralele cu a noastră, cu ființe superioare nouă. În plus, ideea de a reduce religiile doar la atât mi se părea – fără a o putea însă infirma – nedemnă față de inteligența omenirii și exagerată. De aceea am scris un articol-recenzie la cartea regretatului meu prieten, în care am povestit atât întâlnirea avută în vis, cât și părerile mele despre volum. După cum am spus la început, atunci am fost acuzat de domnul George Irian, altfel un analist bine documentat și cu picioarele pe pământ. Nu înțeleg ce l-a putut abate în așa măsură de la drumul drept pe care s-a ținut pînă acum, din tot articolul meu luînd în seamă și în calcul doar acel amănunt, nesemnificativ de altfel în contextul recenziei. În fine, vom lăsa istoria și mai ales pe cititorii noștri să judece mai obiectiv decît mine această situație.

Atunci a avut loc cea de-a doua întâlnire! Trecuseră cîteva luni de la acel incident. Oricît de incredibil ar părea, cuvîntul meu de om de știință, căruia numai faptele concrete îi convin și pe care doar acestea îl conving,

stă să depună mărturie că totul s-a întâmplat întocmai. Mai întâi am primit un telefon de la el. Am fixat o întrevvedere, la lumina zilei, într-un loc public. Dacă va fi nevoie, sînt convins că mulți oameni cinstiți care s-au aflat acolo în acea zi de noiembrie, în jurul orei 10.00 dimineața, pot depune mărturie că ne-au văzut. Am stat la o masă dintr-un colț al cafenelei. Întîlnirea a fost scurtă, dar intensă. Nu l-am atins în tot timpul acesta ca să nu-l jignesc, dar l-am văzut luînd ceașca de cafea în mîna și bînd din ea, deci o apariție fantomatică se exclude. Ți-am spus eu că este adevărat, mi-a spus. Ce este adevărat, l-am întrebat. Este greu să comunicîi cu ea, să o înțelegi sau măcar să o imaginezi, dar lumea de rangul patru există, mi-a spus. Era prima oară cînd folosea această expresie, altfel reușită. L-am privit întrebător. A făcut o pauză și a sorbit puțin din cafea. Doar timpul este altfel decît ne-am imaginat atît amîndoi în prima noastră carte, cît și eu singur în cea de-a doua. Însă nu mă așteptam să te-ndoiești chiar tu, mi-a spus apoi. Dimpotrivă, i-am răspuns. Trebuia să știi că tocmai eu voi fi acela, doar mă cunoști. Oricum, ai avut dreptate cu un lucru, mi-a mărturisit. Și care este acela, l-am mai întrebat. Va trebui să-l afli singur, mi-a spus.

Apoi, brusc, ca și cînd n-ar fi fost niciodată acolo, a dispărut. Pur și simplu s-a volatilizat. A fost probabil „răzbuarea” sa prietenească pentru că am scris articolul acela critic. Apoi, a vrut cu siguranță să mă îndrepte pe drumul cel bun, pe care el îl putuse afla numai prin accidentul tragic pe care noi îl numim *moarte*, iar el, poartă

Dorin David

spre „lumea de rangul patru”. Nu pot spune că planul său nu a avut succes, din moment ce am decis să mărturisesc aici toate faptele, indiferent de urmările care nu vor întârzia să apară, sînt sigur. Dar nu pot face altfel, în căutarea pe care am început-o pentru a afla în ce punct am avut dreptate și în care m-am înșelat. Dacă este unul singur, atunci în toate celelalte. Dacă este unul ce le cuprinde în sine pe toate, atunci în nici unul. Răspunsul nu-l știu. Deocamdată caut...

Vatra, nr. 4, 5/2001

Jocul

Atunci a început totul. În acea zi de ianuarie, când a intrat pe ușa biroului meu. Nu de mult timp devenisem redactorul-șef al revistei *HyperTech Magazin*. *O lume într-un computer*, revistă bilingvă care apărea simultan, deocamdată în Statele Unite și în România. Mi-a spus că se numește Ioachim Dumitroiu și că a scris un articol în care-și prezenta noua sa creație în software. L-am întrebat mai multe despre programul său inedit. Mi se părea o idee interesantă să scrie mai întâi despre un program și abia apoi să-l lanseze pe piață. Mi-a spus că trebuie să pregătească mai întâi publicul, altfel softul său nu o să aibă succesul meritat. „Trebuie să-i facem pe oameni curioși”, mi-a spus. „Iar revista dumneavoastră are un mare succes la public și poate realiza acest lucru.”

Revista era de fapt doar vârful de lance al companiei româno-americane HyperTech, producătoare și importatoare în întreaga lume de PC și de software, concurența cea mai nouă și cea mai serioasă a firmelor gen IBM sau Microsoft. HyperTech a „bătut” piața grație a două motive: calitatea produselor și prețul scăzut – datorat, firește, faptului că se lucra în România, cu mână de lucru românească și cu specialiști români.

Se cunoaște faptul că salariul unui programator român este de câteva ori mai mic decât al omologilor lui occidentali. Politica companiei HyperTech era însă bine pusă la punct: în primul rînd condițiile de muncă, laboratoarele, echipamentul etc. erau deosebite. Apoi, cazarea angajaților era asigurată de companie în campusul nou construit, în case moderne, complet mobilate și utilate. Nu în ultimul rînd, salariile erau foarte bune. Trebuie să recunosc faptul că la început nu se ridicau la nivelul celor de peste hotare, dar erau oricum de câteva ori mai mari decât salariul mediu pe economie. În plus, exista un comision din încasările aduse. De aceea, programatorii noștri erau direct interesați să realizeze cele mai bune programe, iar cei de la producție, să asambleze cele mai performante computere. De exemplu, colegul și prietenul meu Alexandru Arion de la secția programatori, care câștigase la angajare doar salariul fix de circa 500 dolari pe lună, după realizarea unui program de contabilitate care s-a vîndut și se vinde din ce în ce mai bine nu numai în varianta românească, ci mai ales în cele americană, franceză și japoneză, a câștigat și continuă să câștige lunar câteva mii de dolari numai din comision.

Nici la revistă lucrurile nu stau rău, (tirajul fiind de 500.000 de exemplare), însă câștigurile materiale sînt de parte de cele ale colegilor mei. În schimb, există satisfacțiile profesionale, cum este cea pe care o prezint acum: faptul că eu, prin revista *HyperTech Magazin. O lume într-un computer*, l-am lansat pe Ioachim Dumitroiu! Firește, numele lui nu este atît de cunoscut, dar produsul

său, creația care l-a făcut celebru în toată lumea, cu siguranță da. Revista noastră a efectuat cu ceva timp în urmă un scurt sondaj de opinie în rândul cititorilor, mai puțin abonații, care primiseră gratuit CD-ul cu varianta *demo* a programului și știau despre ce este vorba. La întrebarea „Cine este Ioachim Dumitroiu?”, doar 1,29% au dat răspunsul corect. Însă la întrebarea „Ați auzit despre softul Fractal? Ce este el?”, 91,35% au știut că este un joc, iar 67,67% au confirmat că îl dețin! Astăzi putem spune cu mândrie că produsul nostru s-a vândut numai în România în peste 1.000.000 de copii. Recordul este deținut însă de Statele Unite, cu aproape 100 milioane de copii vândute. Însă nu cred că există țară în care să existe cel puțin un computer și Fractal-ul să nu fie cunoscut.

Am citit atunci cât se poate de obiectiv articolul lui Ioachim. Descrierea programului m-a entuziasmat. L-am întrebat dacă într-adevăr a construit acel program sau este doar în stadiul de idee. A confirmat că are jocul la el, într-o variantă *demo*. Imediat l-am prezentat pe Ioachim managerului secției programare și directorului de marketing. După câteva ore, în care ne-a prezentat ideea și jocul și s-au negociat toate amănunțele, Ioachim a devenit angajatul nostru, iar programul său, una dintre priorități. Am hotărât cu toții că ideea este nu bună, ci genială, dar partea de prezentare trebuie mult îmbunătățită, ceea ce laboratoarele noastre permiteau. Astfel s-a născut proiectul, apoi jocul pe care l-am numit simplu, Fractal.

Toți pasionații de computere știu despre ce este vorba. Însă, pentru că acest articol se adresează publicului larg,

voi descrie pe scurt jocul, citînd pe alocuri chiar din prezentarea făcută de creatorul său, prezentare publicată în revista noastră (vezi *HyperTech Magazin. O lume într-un computer*, nr. 29/2000. Toate referirile la articolul lui Ioachim Dumitroiu se găsesc în numărul citat, de aceea nu voi mai încărca textul cu alte note de subsol). „Ideea mi-a venit”, scrie Ioachim în prezentarea sa, „citind *Arborele Gnozei* al lui I.P. Culianu¹. El descrie metoda unui gangster din Chicago, care lua fiecare hotărîre importantă dînd cu banul. Culianu adaugă că gangsterul ne-a arătat că „viața este un mecanism bazat pe alegeri multiple”².

Urmează apoi o descriere sumară a teoriei lui Culianu, teorie pe care Nicu Gavriluța a numit-o „hermeneutică de tip fractal”³ (de altfel, de la teoria matematică a fractalilor vine și numele jocului). Nu vom intra aici în amănunte care nu țin de articolul nostru și care depășesc pregătirea atît a noastră, cît și a publicului larg căruia spuneam că se adresează acest articol. Va trebui totuși să ilustrăm puțin această teorie, pentru o mai bună înțelegere.

Pornind de la descoperirile făcute de D’Arcy Wentworth Thompson, biolog, matematician, și erudit al „literelor clasice”, și anume că „forma unui organism nu este

-
1. Este vorba despre Ioan Petru Culianu, *Arborele gnozei. Mitologia gnostică de la creștinismul timpuriu la nihilismul modern*, Nemira, București, 1998.
  2. Ioachim nu a scris în textul său locul citat, dar în paginile revistei noastre am respectat regulile bibliografice: este vorba de I.P. Culianu, *Arborele gnozei*, ed. cit., p. 344.
  3. „Ioan Petru Culianu – hermeneut al fenomenului magico-religios”, în Nicu Gavriluța, *Mentalități și ritualuri magico-religioase. Studii și eseuri de sociologia a sacrului*, Polirom, Iași, 1998.

doar o configurație în spațiu, ci un „eveniment în spațiu-timp”. În consecință, disciplina care studiază formele nu se poate defini decât ca „morfodinamică”¹, Culianu se întreabă „putem spera oare să dezvoltăm o metodologie similară și pentru obiectele ideale (ca, de exemplu, religia, filozofia, știința însăși)?”².

Păreră lui Ioachim Dumitroiu este că răspunsul pozitiv al lui Culianu este epocal și că va face o lungă carieră, indiferent de cei care îl vor duce mai departe. Aplicare, din păcate, doar gnozelor dualiste ale Occidentului (asasinul încă nedescoperit răpindu-l pe I.P. Culianu prea repede dintre noi), ideile acestea nu au putut fi cuprinse într-o operă sistematică. „Cartea de față nu a demonstrat decât prea puțin acest lucru, însă altele îi vor urma, a căror principală preocupare va fi să arate cum funcționează alte jocuri ale minții.”³

Ioachim Dumitroiu continuă: „dacă în viața reală deciziile luate de gnostici în jocul minții lor nu le-a adus altceva decât prigoană, suferință și moarte, în ceea ce ne privește putem sta liniștiți: jocul minții umane se transformă aici într-un joc pe computer. Cel puțin un lucru este clar: că jocul nu ne va putea face vreun rău!”

Urmează apoi descrierea efectivă a jocului: este vorba despre un sistem binar, tip arbore, a cărui tulpină este formată dintr-o alternativă, fiecare opțiune/creangă despărțindu-se apoi, la rândul ei, într-un nou cuplu de opțiuni.

---

1. I.P. Culianu, *Arborele gnozei*, ed. cit., p. 27.

2. *Ibidem*.

3. I.P. Culianu, *Arborele gnozei*, ed. cit., p. 380.

noi devine un creator, creatorul propriei sale lumi, lumea minții sale.

Succesul de piață al Fractal-ului se datorează pe de o parte principiului simplu de funcționare, echivalent minții umane, pe de altă parte nevoii omului de a alege și de a-și putea duce alegerile pînă la ultimele consecințe fără să se teamă pentru viața sau integritatea sa. Astfel jocul a ajuns să fie numărul 1 în topul vânzărilor de software peste tot în lume.

Ioachim Dumitroiu însă nu a vrut să se oprească aici. Într-una din lunile trecute îmi spunea că lucrează la varianta a II-a a jocului, care va folosi avantajele realității virtuale. „În România probabil că va mai trece ceva timp pînă cînd oricine își va putea cumpăra echipamentul necesar, dar în Occident, Statele Unite sau Japonia nu mai este o problemă. Iar cei care nu au bani să cumpere, pot cel puțin închiria”, a mai adăugat. L-am încurajat atunci, la început, în proiectul său, neavînd cum să prevăd ce avea să se întîmple. De altfel, nimeni, nici măcar el însuși n-a avut această posibilitate.

Varianta a II-a sau varianta *real-virtuală*, cum ne plăcea să o numim, era concepută puțin diferit, avînd în vedere faptul că nu te mai aflai în fața unui monitor, ci chiar în mijlocul întîmplărilor. Astfel, era conceput ca o structură de nivele binare: la fiecare „etaj” se „deschideau” alte și apoi alte posibilități. Ioachim concepuse chiar și un lift, cu două butoane, două săgeți: ◀ și ▶. Am fost și eu printre pușinii care au testat o dată varianta virtuală și dacă ar fi să descriu cu un singur cuvînt impresia, aceasta

ar fi: reală. Ioachim a dus varianta virtuală la un asemenea grad de perfecțiune încât puteai uita pur și simplu că nu este vorba de realitate. Acesta a fost motivul pentru care am încercat să discut cu el implicațiile și ceea ce mie mi se părea a fi un real pericol. Atunci am încercat să-l descurajez în proiectul său. Însă Ioachim nu dorea să mă asculte. „Totul este sub control, mi-a spus. Îți faci prea multe griji. Fără rost...”

L-am lăsat atunci în pace și m-am concentrat strict asupra revistei. Ceea ce a fost, după cum se va vedea mai departe, cea mai bună decizie pe care aș fi putut-o lua.

Nu după mult timp a început să se comporte ciudat. Acesta a fost începutul sfârșitului, căci Ioachim Dumitroiu a înnebunit, iar nebunia l-a împins apoi la sinucidere. Nu am mai apucat să vorbesc cu el și regretele m-au copleșit la aflarea veștii morții sale. De aceea am încercat să aflu mai multe despre ceea ce s-a întâmplat. Am vorbit cu asistenții săi, am încercat să iau legătura cu familia, să văd dacă pot descoperi ceva, vreun jurnal intim sau ceva notițe. Pasionat de computer cum era, sînt sigur că Ioachim l-a folosit și pe post de „carnet de notițe”. Conducerea companiei însă a sigilat și a mutat imediat computerele pe care Ioachim lucrase, astfel că eu speram să găsesc ceva acasă la el. Am fost sfătuit să nu mai cercetez, pentru că nu se dorea vîlvă în jurul acestui caz. Poliția închisese cazul simplu: sinucidere, și nu interesa pe nimeni mai mult. Am întrebat ce se va întâmpla cu proiectul Fractal II, și mi s-a răspuns că nu există așa ceva, ceea ce mi-a trezit suspiciuni. De aceea am încercat să caut în secret

să descopăr ceva, orice, legat de acest caz, însă totul a fost doar pierdere de vreme. Singura mea explicație – și așa spune și singura posibilă – este avertismentul pe care i l-am spus și lui Ioachim: în momentul în care îți pui ochelarii sau casca pe cap, mănușa pe mână și intri în realitatea virtuală, nu mai deții controlul asupra minții tale. Ceea ce „vezi” pare real, dar nu este. Virtualul se amestecă cu realul în cele mai intime părți ale minții tale, iar acest lucru nu poate să nu aibă efecte. Nu m-ar mira ca la un moment dat să nu te mai trezești din „vis” sau să te trezești într-o altă lume decât te-ai aștepta.

Și așa a fost. Iar tăcerea care s-a așternut în jurul acestor întâmplări și a proiectului Fractal II, negarea sa și presiunile exercitate asupra mea mă determină să cred că managerii știau și ascundeau mai multe. Ceea ce bănuiam eu și a rămas și acum doar sub forma unei intuiții, ei *aflaseră*. Și anume, atâta timp cât *joci* un joc, orice fel de joc, din exterior, chiar dacă e jocul tău și tu ești cel care-l conduce, totul e în regulă; în momentul, însă, în care te implici personal în el, fizic și/sau mai ales psihic, atunci riști să devii parte a jocului și să nu mai fi tu cel care conduce, ci jocul ajunge să *te joace* pe tine. După bunul sau nebunul său plac.

Jurnalul pierdut

— Îți dai seama, mi-a spus, cît de îngrozit am fost să aud una ca asta. Chiar și acum, după atîta amar de vreme, încă mai simt furnicături pe șira spinării. Pentru că nu aveam cum să aflu dacă este o capcană sau tipul chiar vorbea serios. Îți poți închipui, chiar dacă ești tînăr, cum stăteau lucrurile pe atunci: trecuseră doar cîteva luni de cînd bunul meu prieten, Ioan, hotărîse să rămînă în Italia. Iar de atunci, Securitatea parcă înnebunise mai tare. Anchetele nu se mai opreau, și nu erau anchetați doar membrii familiei, îți pot spune și ei despre experiența lor, dar și prietenii, iar eu nu făceam excepție. La început mă lua cu binișorul, apoi treceau la amenințări, în fine, nu vreau să-mi mai amintesc toate amănuntele, apoi la promisiuni, știi tu, gen: tovarășe, dacă colaborezi îți dăm ce vrei tu. Vrei postul de director al teatrului? Ți-l dăm. Vrei să fii profesor universitar? Se rezolvă. Sau poate vrei să călătorești la vreo conferință în Germania? Știi că se poate și asta, firește, însoțit, date fiind antecedentele... Ăăă, ce spuneam? Așa, ziceau ei antecedente, dar eu nu aveam nici un precedent, îmi vedeam de treaba mea, predam română la țară, unde promisem repartitia, și eram mulțumit că fusesem lăsat în pace. Chiar dacă

eram prieten cu Ioan, eu scăpasem de „dragostea” lor, fiindcă, vezi bine, probabil, zic și eu acum, nu eram nici atât de genial ca el, nici atât de reacționar. Poți să o numești lașitate, dar îmi ziceam mereu că dacă stau cuminte în banca mea și-mi văd de treabă, o să mă lase în pace... Se pare că m-am înșelat... Firește, nu-l învinovățesc pe Ioan, Doamne ferește, bine a făcut că a rămas, ce era să facă aici, un om cu mintea lui? Dar, nici nu pot să nu remarc că dacă nu ar fi rămas, nu aș fi fost, probabil, niciodată anchetat. Deși, cine știe, cu nebunii ăștia, orice e posibil, ar fi găsit ei un motiv, dacă ar fi vrut. Sau, ce, parcă aveau nevoie de motive? Erau stăpînii, făceau ce voiau și dacă aveau chef să mă ancheteze doar pentru că existam, o făceau, nu-i așa? Corect, deci nu învinovățesc pe nimeni. Adică, pardon, nu-l învinovățesc pe el sau pe mine; dar îi învinovățesc pe ei! Nu vreau să aud scuze că ei doar își făceau datoria, munca ingrată pe care le-o cerea partidul etc. Nimeni nu-i obliga să fie niște pramatii, niște bestii, niște teroriști. Adevărați teroriști, și ei, și milițienii, și turnătorii. Știi, de fapt, ce era cel mai trist? Că nu știai dacă aproapele tău nu cumva este ciripitor... Uite, de exemplu, la mine la școală. Habar n-am cine era omul lor, cine le-a spus tot ce am făcut, tot ce am vorbit, deși nu am făcut nimic, nu am vorbit nimic...

Așa că îți dai seama ce groază m-a cuprins. Încă mai aveam vii în minte orele nesfîrșite petrecute în camera aceea goală, cu pereții cu igrasie pînă la mijloc, doar cu un scaun pe care stătea tovarășul care ancheta și unul strîmb pentru mine, la masa aceea deprimantă, pe care se găseau

doar foile unde, chipurile, trebuia să-mi scriu mărturisirea. Ce să mărturisesc? N-am făcut nimic, le spuneam. Mă scuzați, nu vreau să par lipsit de respect, tovarășe, dar chiar nu știu ce să spun. Când trîntea cu pumnul în masă tovarășul, îmi stătea inima în loc. Cred că sînt norocos că nu am luat nici o lovitură, nu știu cum de am scăpat. Poate știau și ei că într-adevăr nu știu nimic și voiau doar să-mi amintească, în caz că aș fi uitat vreodată – cum aș putea uita? – cine este șeful, stăpînul! Dar, să revin... Așadar nici nu trecuseră – cît? – vreo două luni de la ultima anchetă, cînd mă sună tipul ăsta, cu vocea lui înceată și gravă, care numai încredere nu-mi inspira. Și-mi spune, îți vine să crezi? Că a dat de urma unui jurnal interbelic, considerat pierdut, care m-ar fi interesat: dacă nu pe dumneavoastră, atunci cu siguranță pe prietenul dumneavoastră, Ioan, știți dumneavoastră care. Prima dată am crezut că e o glumă proastă, abia apoi m-am îngrozit cînd am realizat că pot fi ei. Și am închis, normal. Dar tipul era insistent, m-a sunat din nou. Nu închideți, vă rog, mi-a spus, nu vorbesc prostii. Trebuie să ne întîlnim, ca să vă dovedesc asta. Dar vă dați seama, mi-a mai spus, că dacă telefonul dumneavoastră este ascultat, îmi pun viața în pericol. Așa că vă rog, mergeți diseară, la ora 7 fix, la telefonul public din colț, o să vă sun pe acel număr. De parcă ăla nu putea fi ascultat, ha. Îți dai seama, m-am fosit, m-am chinuit toată după-masa. Ce mai era și asta? Ce jurnal? Și de ce l-ar fi interesat pe Ioan? Dar, la urma urmei, cui îi păsă, Ioan era în Italia, bine-mersi, iar eu eram în vizorul Securității. Atît așteptau, să calc pe bec...

Și, să zicem că ar fi fost adevărat, că omul nu era de-al lor, ci chiar avea să-mi dea ceva pentru Ioan, cum puteam eu să-i trimit mai departe, fără să-mi pun propria-mi viață în pericol. Auzi, cine vorbea de pericol, un individ pe care nu-l cunoșteam și care el mă suna pe mine, transformându-mă într-o țintă. De ce eu? Doar pentru că eram un prieten, chiar dacă unul destul de apropiat. Sau mai degrabă un discipol, trebuie să recunosc, fiindcă întotdeauna am avut ceva de învățat de la el. La orice curs, în orice discuție, dacă era acolo, era imposibil să nu vină cu o interpretare proprie, cu un detaliu nemaiîntâlnit, cu o nuanță clarificatoare, chiar dacă de multe ori răsturna perspectiva complet. Nu, pe omul acesta nu aveai cum să fii supărat, dacă erai sincer cu tine însuși. Era la o distanță imensă de noi, era probabil mai aproape de maestrul său... Atunci, m-a străfulgerat ideea. Dar nu, era imposibil, era imposibil. Nu! Securitatea ar fi știut prima de existența lui, dacă ar fi fost... Nu, cum să fie? Dar, nu mă puteam opri: și, totuși, dacă? La urma urmei, nimic nu e imposibil și nici chiar Securitatea nu era atotputernică. Știam din surse credibile că încă mai exista neprins cel puțin un membru al rezistenței din Munți. Dacă asta era posibil, atunci Securitatea nu era atotștiutoare. Poate, doar poate, asta le-a scăpat, de asemenea. Așa că, poți să crezi?, hm, m-am hotărât să mă duc. Îhî. Da. Și m-am dus. La 7 PM eram în cabina telefonică. La șapte și cinci deja tremuram. La și zece îmi făceam griji, iar la și un sfert fugeam de acolo de parcă urma să cadă bomba. Noroc că era deja noapte și chiar dacă îmi înghețaseră picioarele,

acum că alergam, începeam să mă încălzesc. Desigur, nu am fugit decît cîtiva metri, oricum nu sînt prea sportiv, dar nici nu voiam să atrag atenția. Atîta antrenament aveam și eu, obișnuit cu fuga după troleu dimineața, ca să nu cumva să pierd personalul cu care făceam naveta la lucru, ca toată clasa muncitoare. Așa că m-am oprit din alergat, dar am continuat să merg. Nu m-am oprit acasă, eram sigur că dacă sînt urmărit, cel mai bun lucru e să nu mă duc acasă. Poate mă pierd din vedere pe străduțe, mă gîndeam. Sau poate se plictisesc... Așa că mergeam, nu repede, dar nici încet, atent la toate mișcărilor din jur. Dar nu era nici una. Doar cîte un lătrat de cîine, cîte un scîrțîit de ușă. Dar nu mă urmărea nimeni, m-am convins după ce am mers cam vreo douăzeci de minute. Așa că m-am întors acasă, într-un sfîrșit.

Am adormit învelit, ca de obicei, cu plapuma și pătura, cu treningul peste pijamale, dar imediat am sărit speriat. Nu înțelegeam de ce sună telefonul la ora aceea. Îl priveam și nu știam ce să fac. Să răspund sau nu? Insista, așa că am răspuns. Îmi cer scuze, mi-a șoptit vocea aceea, dar am fost urmărit și nu am vrut să vă pun în primejdie. De aceea nu v-am mai sunat, însă să știți că dacă mai vreți, mai încerc mîine la aceeași oră, în același loc. Și a închis. Am rămas mut. Faptul că mă suna după ce scăpase de urmăritori îmi dovedea buna sa credință. Adică, stai puțin, dacă nu era nici un urmăritor, ci doar inventa ca să mă facă să am încredere? Și, cum adică, dacă mai vreau? Dar cînd am vrut eu vreodată? Ce, eu l-am căutat pe el? Nu, nu o să mai cad încă o dată în cursa asta. Nu o să

merg niciunde. Se apropie Crăciunul, mai bine stau acasă și îmi fac niște podoabe pentru brad, din hîrtie glasă, cum am învățat pe cînd eram eu elev. Apoi, în Ajun, aștept cuminte copiii să vină să mă colinde, în fiecare an o fac. Ce lipsă am eu să merg noaptea prin cabine telefonice, ca să aștept să mă sune un necunoscut? Și așa am adormit, gîndindu-mă la toate astea. Nu-mi mai amintesc ce am visat în noaptea aceea, dar știu sigur că dimineața m-am trezit cu gura uscată, de parcă aș fi alergat toată noaptea sau de parcă ar fi fost prea cald în garsonieră. Oricîtă apă aș fi băut, nu-mi mai trecea setea. Deoarece curiozitatea îmi era mai mare decît frica. Dar dacă, mă tot întrebam... Așa că m-am dus. Hm, poți zîmbi, și mie îmi vine să zîmbesc acum, dar atunci m-am dus cu inima cît un purice. Aproape ca o fantomă. Nici nu sînt sigur că nu m-am transformat într-o umbră tot drumul, într-un spectru. Am ajuns exact la 7 fix, tocmai cînd telefonul a început să sune. De data asta am reușit să-i pierd, mi-a spus vocea după ce am confirmat că sînt eu. Sper că acum mă credeți și nu mă mai bănuți de colaborare... Nu știu ce să cred încă, i-am răspuns. Deocamdată totul este posibil, orice este posibil. Dacă sînteți cumva... Dacă aș fi, mi-a spus, acum erați deja arestat. Asta m-a convins, avea dreptate. M-ar fi umflat aștia din clipa în care aș fi deschis ușa cabinei sau măcar în cea de-a doua, cînd am ridicat receptorul. Dar nu au făcut-o și iată-mă, încă întreg, vorbind la telefon cu un necunoscut despre un presupus jurnal. Știu ce gîndiți, mi-a spus, cum este posibil să existe jurnalul acesta și el să nu fie în posesia Securității.

Avea din nou dreptate. Ei bine, a continuat, n-am spus chiar asta. Am spus doar că i-am dat de urmă. Și, aș putea să mă laud, dar nu e cazul, dețin o copie a lui. O copie, aproape am strigat? Cum este posibil să existe copii? Probabil, mi-a răspuns, cine l-a avut în grijă știa cât e de important, iar ca să se asigure că nu se va pierde, și se vede că a avut dreptate fiindcă Securitatea a avut grijă să-l facă să dispară, l-a bătut la mașină. Eu am copia scrisă la indigo. Adică, vreți să spuneți că mai este, pe lângă manuscris, și o copie, aăă, originală, bătută la mașină? Exact. Și este jurnalul la care mă gândesc eu? Sînt convins că vă gândiți exact la jurnalul care este, fără îndoială. Al lui...? Șșt! mi-a spus repede, fără nume la telefon. Poate e un telefon sigur, dar, chiar și așa, este mai bine să nu spunem nume care ar putea produce nu doar furtuni, ci adevărate cataclisme! Cel mai bine ar fi să ne întîlnim. Să ne întîlnim? aproape am strigat din nou. Domnule, ce se întîmplă cu dumneavoastră? Păstrați-vă calmul. Fi-rește, trebuie să ne întîlnim, cum altfel? Da, da, aveți dreptate, am murmurat. Îmi cer scuze. Domnule? Nu mi-a răspuns cîteva clipe, apoi am auzit. E în regulă, a trecut un bărbat, dar nici nu s-a uitat la mine. Deși nu ar fi fost oare normal să-mi arunce măcar o privire? Mă scuzați, mai bine mai vorbim încă o dată, mîine, tot așa. Și a închis. Parcă îl vedeam cum grăbește pasul în direcția opusă bărbatului. Dar îmi spusese domnule. Așa ceva nu mai auzisem, de cîtă vreme? De prea multă... Era o blasfemie, o trădare și numai să gîndești atît de burghez.

M-am întors acasă plin de gînduri, dar și de speranță. Dacă într-adevăr era un domn, unul dintre ultimii domni,

poate că era vremea să încep să am încredere în el. Dar asta nu însemna că nu trebuia să fiu cu ochii nu doar în patru, ci în opt, pentru că Securitatea avea ochi mult mai mulți, chiar peste tot. Iar de urechi, nici nu mai trebuie să-ți spun, știi că și pereții aveau. Am adormit greu în noaptea aceea, probabil și pentru că nu mai aveam nimic în frigider și mă chinuisem să-mi amețesc foamea cu un ceai, dar nu prea ținea. Din păcate, de dimineață nu mai prinsesem pâine și renunșasem să mai stau la încă o coadă, mai ales că mereu se găseau oameni care mi se băgau în față. Nu știi cum se face, dar niciodată n-am reușit să-mi țin ca lumea rîndul. Poate sînt prea aerian, poate mă las păcălit, cine știe... Oricum, după cum spuneam, am dormit ca naiba și m-am trezit de fapt mai obosit decît mă culcasem. Toată ziua am fost ca teleghidat, așteptînd seara. Faptul că mîine era Ajunul nu mă motiva deloc să fac ce se face de obicei: să merg să-mi cumpăr un brăduț sau măcar o creangă, dacă tot sînt singur și fără copii. Dar știi, sărbătorile trebuie ținute și dacă ești singur, acum știi asta, dar atunci eram atît de încălzit de ideea că urma să vorbesc din nou la telefon, să stabilim o întîlnire și să ajung la jurnal, încît credeam că o să iau foc. Am ieșit să mă răcoresc și totodată să-mi cumpăr pâine. Am stat cîteva ore la cozi, dar am reușit să cumpăr una și jumătate, se dădea porție triplă, pentru că urma să fie închis două zile. Nici nu-ți poți închipui cîtă fericire era într-un fapt atît de simplu cum ar fi să ai pâine pe masă... Știi că gospodinele făceau sarmale, și mama mea făcea înainte, Dumnezeu s-o odihnească, dar eu nu știi să fac. Așa că m-am

mulțumit cu o ciorbă de fasole cu un adidas de porc, măcar dacă ar fi fost afumat; dar am avut ceapă roșie, așa că nu mă pot plînge. În fine, pînă am făcut ciorba, pînă am mîncat, a venit ora să plec. Din nou ca o fantomă, mă strecuram pe lîngă cele cîteva clădiri care mă despărțeau de cabina telefonică. Mi s-a părut că aud mișcare și m-am făcut una cu zidul. Nu, erau doar doi copii, porniți probabil la colindat. Mi-am amintit atunci de copiii mei, o să vină și ei, sper că nu chiar acum, n-aș vrea să nu mă găsească acasă, cine știe unde s-ar auzi și cum s-ar putea interpreta. Oricum, nu ar fi dat bine și sigur cineva ar fi aflat și ar fi pus întrebări. Unde ai fost, tovarășe profesor, de nu te-au găsit copiii acasă? ar fi întrebat părăind cît mai plictisit și dezinteresat tovarășul director. Ceea ce era o contradicție, fiindcă normal colindatul era despre nașterea lui Iisus, normal că știi, dar religia era contestată de regim, cel puțin pe față, pentru că așa cum știi, era de fapt tolerată pe din dos. De fapt, cred că era o înțelegere între ei, mai-marii... mă înțelegi... Dar să revin la cabina mea. Am ajuns cu bine și telefonul a sunat la fix. Mîine la gară, mi-a spus, ia trenul spre Brașov. Este un accelerat la 11.35, are și vagon restaurant. Ne vedem acolo. Succes și aveți grijă!

Și a închis. Acolo? Adică în gară? Nu, probabil că în vagonul restaurant. Nici nu mi-a spus cum îl recunosc. Ce mă fac? Am început să mă tîngui în minte, în drumul spre casă, de toată nebunia asta în care eram băgat și de care nu puteam să scap, nu voiam să scap. Nu voiam să merg și totuși a doua zi m-am trezit pe peron... Mă uitam

împrejur și toată lumea mi se părea suspectă. Aveam impresia că toți au aflat, că toți sînt securiști sau turnători. Normal, oamenii își vedeau de treabă, dar eu îi priveam pe toți cu suspiciune. Poate asta m-a salvat. Fiindcă, da, așa e, nu am urcat în tren. L-am privit cum pleacă, de parcă eram o stană de piatră. Cînd în sfîrșit nu l-am mai văzut, am făcut stînga-mprejur drept în brațele larg deschise ale milițienilor. Nu știu de unde și cînd apăruseră acolo, dar erau trei în spatele meu, doi în față. Plus cei doi bărbați cu ochi albaștri, care mi-au spus să mergem. În beciul clădirii unde am fost dus mi-au spus că știu totul, că l-au prins și pe „prietenu” meu, dar că nu au găsit jurnalul. Unde este, mă întrebau pe rînd, cu toate felurile de nuanțe violente în voce. Eram îngrozit așa că nu știu cum de am răspuns, ceea ce m-a șocat și pe mine, nu numai pe ei: dacă știți totul, atunci știți că n-am apucat să mă întîlnesc cu tovarășul acela, așadar habar n-am unde e așa-zisul jurnal, de care sincer mă îndoiesc că există, cred că totul a fost o mizerabilă înscenare nereușită, așa că să terminăm cu cercul ăsta și să mă lăsați să plec. Securistul s-a făcut în toate culorile și a amuțit, gardianul în schimb a știut ce e de făcut și mi-a ars una de am zburat de pe scaun direct în perete, care mi-a mai dat și el una în cap. Îți dai seama că, firav cum sînt, era să-mi pierd cunoștința, noroc cu gardianul care m-a ajutat cu un picior să-mi revin și îl vedeam venind pe următorul, ca să fie cu soț. Însă anchetatorul meu l-a oprit. M-am mirat și eu, dar mai tare torționarul, însă nu a avut ce face. Poți să pleci, mi-a spus, dar să nu crezi că scapi. O să te

mai chemăm! Și a părăsit încăperea. Iar eu, sprijinindu-mă de pereți, am ieșit. Aerul rece, geros, m-a remontat puțin și, chiar dacă simțeam că parcă mă lovise trenul, am ajuns acasă, certându-mă că m-am lăsat prins în acest joc. Vezi tu, folosesc cuvîntul „joc”, pentru că așa-mi vine, dar era un joc adevărat, pe viață și pe moarte. Tu ai noroc că ești tînăr și ai prins abia cîțiva ani, chiar, cînd te-ai născut, prin '78-'80? În '73, hm, arăți mai tînăr, dar chiar și așa, erai doar un copil, în fine, un adolescent, la Revoluție.

Dar asta nu contează, ci faptul că am fost lăsat în pace de-atunci, înțelegi, nici o altă anchetă, nici o amenințare, nimic. Eram sigur că sînt urmărit pas cu pas, de aceea nu făceam nici unul. Mergeam la școală, îmi țineam strict orele, în pauze mă plimbam, nu interacționam cu nimeni. La început colegii au comentat, apoi s-au obișnuit cu mine fiind un lup de stepă și m-au lăsat în pace. Iar cînd a venit și a trecut Revoluția, am rămas la fel mult timp după... Toate întîmplările astea m-au transformat, m-au alienat, adică probabil și-au atins scopul. Singurul fapt care m-a scos din letargie a fost un telefon pe care l-am primit într-o seară caldă de la sfîrșitul primăverii, la doi ani după Revoluție. Domnule profesor, vă mai amintiți de mine? Am rămas mut, nu știam dacă să exclam de bucurie sau de furie. Știu că mă considerați vinovat, mi-a spus parcă ghicind, dar credeți-mă că nu v-am întins nici o cursă. Nu știu cum au aflat, dar au aflat. I-am văzut în gară, atunci, dar nu mai puteam să vă previn. Însă pe mine nu m-au prins, deși m-au hăituit ca pe un cîine toată viața. Nu am coborît la Brașov și i-am văzut de pe geam cum

se agită; am mers pînă la Cluj, am acolo cîțiva prieteni rămași din studenție. Am fost îngrozit ca și dumneavoastră, credeți-mă, ba și mai și: dacă m-ar fi prins cu jurnalul asupra mea, nu cred că aș mai fi scăpat cu viață. Așa că nu am făcut altceva decît să mă ascund toată viața. Nu am mai avut curajul să contactez pe nimeni, așa cum am făcut-o cu dumneavoastră. Mă simțeam eu vinovat de răul care vi s-a întîmplat, nu nebunia sistemului, și nu mai voiam să provoc asemenea pagube încă o dată. Poate că am fost laș, poate că nu trebuia să o fac, poate că ar fi fost mai bine să insist. Deși, după ultimele evenimente petrecute, probabil că n-ar fi trebuit să fac nimic... Ce evenimente? Nu știu la ce vă referiți, i-am răspuns, nu știu dacă ați aflat, dar trăiesc într-o izolare completă, mulțumită acțiunii dumneavoastră... Îmi pare, încă o dată, sincer rău, mi-a șoptit. Simțeam că vocea-i era sinceră, dar și deosebit de tristă, de o amărăciune care depășea necazul pe care mi l-a provocat, firește nu direct, ci prin intermediul aceluia malefic aparat al Securității. Așa că m-am trezit întrebîndu-l eu: sînteți OK? Nu, nu sînt. Dar, dacă n-ați aflat, poate ar fi mai bine să nu vă spun... Să-mi spuneți ce? Păi, vedeți dumneavoastră, am reușit pînă la urmă, printr-un prieten, să trimit afară copia jurnalului, cam cu o lună înainte de Revoluție. Dacă știam aș fi așteptat, dar de unde era să știu?... Nimeni nu știa, adică în fine, în afara unora... probabil. Habar nu am de traseul jurnalului, dar probabil că n-a ajuns la destinație decît luna trecută. Misterioase sînt căile... În fine, știu doar că prietenul meu, ajuns în Germania, l-a dat unui

amic care mergea la Paris. De acolo, Dumnezeu știe! Cert este că jurnalul a fost vînat mereu, tot timpul cu un pas în urmă, prietenul mi-a confirmat că a fost sunat în Germania de un așa-zis reporter care voia să-i ia un interviu referitor la Revoluția din România, la sistemul comunist, în fine, acum că se putea exprima liber etc., totul s-a derulat ca la carte, a venit cu aparatură, cu tot ce trebuie, numai că l-a un moment dat l-a întrebat ce știți de un celebru jurnal din perioada interbelică, considerat de mulți pierdut, dar care se pare că există într-o copie? Prietenul meu, nu are rost să-i dau numele, a rămas tablou. De unde știa reporterul toate astea? Atunci l-a străfulgerat ideea și nu a spus decît că nu știe despre ce vorbește. În fine, mascarada a mai continuat puțin, interviul s-a terminat apoi repede, iar a doua zi cînd s-a întors de la muncă prietenul și-a găsit apartamentul întors pe dos. Furaseră un casetofon, ca să pară un jaf, dar prietenul meu știa ce căutaseră cu adevărat hoții. Așa că l-a prevenit pe amicul din Franța, care i-a spus că i s-a părut lui că a fost urmărit de un individ cu o seară înainte. Așa că a considerat mai bine să plece. A dispărut. Vreme de cîteva luni nu s-a mai știut nimic de el. Ca atare, am pierdut și urma jurnalului. Dar ce s-a întîmplat luna trecută mă face să cred că jurnalul pierdut a ajuns la destinatar. Desigur, nu am nici o dovadă, dar altfel nu-mi explic ce s-a petrecut acolo... Ceea ce trebuia să fie o bogăție pentru cultura noastră, o revelație a adevărului – vă dați seama că nu doar cel istoric s-a dovedit a fi o mare nenorocire, pentru mine, pentru dumneavoastră, dar mai ales pentru Ioan.

Chiar nu știți nimic? Uf, cum să vă spun oare? Cel mai bine ar fi să o fac direct... Ioan a fost asasinat. Chiar în Universitatea unde s-a dus să-și urmeze magistrul, al cărui jurnal pierdut probabil că îi parvenise...

Am închis, dărîmat de veste. Cum era posibil? Ioan, asasinat? M-am prăbușit pe un scaun, am stat ore întregi acolo, nemișcat. Apoi, am știut. M-am ridicat și am știut ce trebuie să fac. Și de atunci am început căutarea, fără oprire. Acum, simt că nu mai pot. Sînt prea bătrîn și prea obosit. După ce anul trecut ți-am citit cartea, am știut că a venit vremea, dragul meu, să-ți predau ștafeta. În cutia asta vei găsi toate documentele, toate probele și toate mărturiile pe care le-am strîns de-a lungul acestor douăzeci de ani. Este vremea să mă retrag și să te las pe tine mai departe. Fiindcă dacă blestematul acela de jurnal există, și sînt convins că mai este o copie, undeva, fie în România, fie în America, trebuie să-l găsești și să-l faci public, ca să scăpăm odată pentru totdeauna de apăsarea asta!

Ei bine, asta intenționez să fac.

Tribuna, nr. 226/2012

Mahmureala

Mă trezesc cu un gust mahmur; capul mi-e greu și după nu mai știu câtă vreme, din liceu, n-am mai avut un astfel de lapsus; „mi s-a tăiat filmul”, cum se spune, aseară, cu o mică urmă de rușine trebuie s-o mărturisesc, pentru că nu-mi mai amintesc decît prima parte a serii. Sau poate ar trebui să mă bucur, înseamnă că încă mai sînt tînăr?

Invitații au început să sosească pe la șapte. Eu deja gustasem două pahare de țuică, primul ca să văd cum e, celălalt ca să mă asigur că e atît de bună. A fost greu să conving lumea că trebuie să-i ținem lui Mihai această petrecere surpriză; de fapt, doream să fie, în secret, petrecerea mea, ultima de burlac. Am convins-o cu greu pe Clara să nu vină, că nu este o petrecere adevărată, cu muzică și dans, ci mai degrabă o întîlnire numai a bărbaților, unde se va bea mult, se vor fuma trabucuri și pipe multe, se va discuta filosofie și literatură: într-un cuvînt, pe lîngă faptul că va fi singura femeie, se va plictisi la început și supăra pînă la sfîrșit. Așa că, să aleagă ea. Nu era totuși convinsă, așa că a trebuit să plusez: nu mai e mult pînă la petrecerea noastră de logodnă, unde tu vei fi atracția numărul unu! Unde va veni nu numai familia ta formată doar din femei, ci mai ales Mihaela. Bine,

bine, dar dacă aflu că au fost femei sau că ați adus stripere ca în filmele cu baluri... Ei, femei, doar ți-am spus. Stai liniștită.

Acum era aproape șapte și eram doar eu cu Mihai. Eu, organizatorul principal, îl atenționez, o să-ți fie greu, bătrîne, să duci pînă la capăt crucea asta. El clătina din cap, nici acum nu știu dacă a aprobat sau nu, cert e că-i plăcea și lui țuica din recolta de acum doi ani, din '90, anul tuturor începuturilor pentru noi. Nu numai primul an de libertate, dar pentru noi, mai ales, anul cînd terminam facultatea și începeam să trăim ancorați în prezent, pe propriile noastre picioare și forțe. La șapte fix a intrat, punctual pînă la obsesie, Ghiță, urmat imediat de Stancu și Marin. Sala pe care o închiriasem putea găzdui în ea cincizeci de oameni, fără să fie înghesuială, dar pentru că noi urma să fim mai puțini și petrecerea noastră era mai degrabă un simpozion, am așezat mai multe fotolii și canapele în jurul unor mese pline cu sticle. O muzică se făcea auzită, totuși, dar era Bach, deocamdată. Nu doream să fim altfel decît ceilalți, dar nici asemenea lor. Dacă ar fi intrat Cristian, don Juanul facultății, cred că ar fi rîs de noi luni întregi. El nu concepea o întîlnire fără femei, multe femei, frumoase, dornice, cuceribile, firește, de el. De aceea nu era invitat; prea multa lui frivolitate ne putea strica planurile. Imediat au sosit și ceilalți patru, Ioan, zis și Nelu sau Johnny, Dorin, Dan și Carol. Eram așadar toți nouă. Petrecerea putea începe.

Începutul mi-l amintesc foarte clar, îmi zic în timp ce mă spăl pe față cu apă rece. Uf, dar cît ești de greu în

dimineața asta, îi transmit în minte. Pun apă în ibric, după ce îl spăl bine, zațul rămas de ieri-dimineață s-a întărit ca naiba; o cafea tare, fără zahăr, poate fi salvarea. E bine că nu mi-e rău, nu mi-a mai fost de cînd aveam doisprezece ani și am mîncat vișinele după ce ai mei au pus vișinata din damigeană în sticle. Atît de rău că pînă în facultate n-am mai pus limba pe alcool și oricum, nici atunci, și niciodată pe cele spirtoase dulci. Prefer o țuică, bere sau vin, dar nu lichioruri și altele asemenea.

Să ne așezăm, le-am spus băieților. Le-am prezentat barul, fiecare se servește cînd vrea, cît vrea! Așa am făcut cu toții. Am povestit pînă spre dimineață de toate cele, despre timp, la Aristotel, în aporiile lui Zenon, în teoriile lui Einstein, despre spațiu, bi-, tri- sau cvadridimensional. Fiecare avea o părere proprie, pe care ceilalți încercau să o treacă prin încercări grele. Dacă rezista, o puneam pe hîrtie. Mai mult, și pe laptopul pe care-l primise de curînd Mihai, de care era atît de mîndru; îl invidiez. Gustul ăsta îmi stăruie în gură, deși amăreala cafelei ar trebui să-l înlocuiască. Este un gust nedefnibil, nu-mi amintesc să-l mai fi avut vreodată, indiferent de ce se petrecuse noaptea dinainte, băută sau dragoste.

De aceea îmi plac atît de mult avangardele din artă, completa Dorin o idee. Dacă vă mai amintiți, chiar mi-am scris lucrarea de masterat pe această temă. Îmi este puțin ciudă că din cauza mahmurelii nu-mi mai aduc aminte exact teoria sa, era ceva despre postmodernism și avangardele, mai ales cele din pictură, ca precursorare ale sale. Dar mai vorbise și despre matematici. În artă, primul pas

mare a fost făcut prin renunțarea la perspectivă. Tridimensionalitatea este o iluzie, așadar trebuie să renunțăm la ea. Pentru că nu putem desena cvadridimensional, o să desenăm bi-, trebuie să-și fi spus marii pictori ai sfîrșitului de secol nouăsprezece, început de douăzeci. Apoi, matematic vorbind, descrierea lumilor cu mai multe dimensiuni este simplă: dacă luăm o mărime a expresia lungimii unei drepte, a^2 reprezintă suprafața unui pătrat bidimensional, a^3 volumul unui cub tridimensional, atunci a^4 (sau a la orice altă putere mai mare decît 3), ce reprezintă? Matematic, a^4 reprezintă un obiect cvadridimensional numit hipercub. Din acest punct de vedere, matematic – atît algebric, cît și geometric –, orice lume cu n dimensiuni este perfect coerentă.

Gădesc cana printre vasele din chiuvetă, murdare, uscate, pline de praf; e de un albastru închis. Albastru-cobalt cred că i se spune. Este cana mea preferată, însă mi-e teamă să nu se lărgească crăpătura asta începută pe la mijloc. Deocamdată nu a ajuns pînă în partea cealaltă, dar dacă îmi scapă vreodată sau se va ciocni cu alte vase, cît stă în chiuvetă așteptînd să fie spălată, cu siguranță se va rupe în două. Atunci voi fi trist. Torn cafeaua. Beau, de fapt sorb încet, să nu mă ard. Ce bine este!

Părerea mea e, am spus atunci, că este complet greșit să ne închipuim că lumea noastră e tridimensională, sînt de acord, dar mai mult, că spațiul este independent de timp. Firește, matematic, este posibil. Dar matematica este teorie pură. E ca muzica. Ambele pot exista absolut independent de spațiu, oricîte dimensiuni ar avea el.

Dar lumea noastră, cea reală, dacă pot spune așa, este necesar să fie considerată cu patru dimensiuni. A patra este timpul. Ba cu două atunci, a completat Ghiță. Spațiul și timpul, atât. Nu lungime, lățime și înălțime sau profunzime, cum vreți, plus timp, care la rîndul lui este trecut, prezent, viitor, și iată că am avea deja șase dimensiuni. De fapt, confuzia este dată de termeni, a adăugat Mihai. „Dimensiune” nu este termenul bun, pentru că ne trimite automat la ceva spațial. „Caracteristici” ar trebui, sau mai bine „aspecte”. Lumea noastră este formată din două aspecte, spațiul și timpul, fiecare cu unitățile ei de măsură, cu subdiviziunile sale etc. Atunci, spune Dorin, cred că putem vorbi de fapt de un singur aspect al lumii, o singură caracteristică sau, ca să păstrăm convențiile, o singură dimensiune.

Îmi amintesc ca prin ceață cum s-au încins discuțiile. Care? întrebăm noi ceilalți. Spațiotimpul! Pur și simplu. Este o eroare să credem că pot exista unul fără celălalt, de fapt nu putem vorbi de unul fără celălalt, mai mult nu putem vorbi ca și cînd ar fi doi, ci unul singur. Este chiar lumea noastră, în care trăim. Numai mintea omului a putut despărți teoretic în două ceea ce este, practic, de nedespărțit. Cel mai corect ar fi să găsim un alt termen, așa cum pentru atmosferă, cu tot ce e alcătuită, spunem „aer”. Este un tot, pe care-l simțim ca atare. Nu ne interesează că este format din oxigen, bioxid de carbon etc. Am putea trăi o viață întreagă cu aer, fără să știm din ce este format. La fel este și cu spațiotimpul. Este un întreg; trăim în el, murim în el. Ce e după aceea, nu știe nimeni.

Dar totuși, spune Stancu, și el la fel de amețit ca și noi, de băutură și de teoria lui Dorin, putem vedea clar spațiul, pe cînd aerul, nu. Uite, masa aceasta este o masă, ocupă un volum în spațiu... Așa este, spune Dorin, profitînd de cîteva clipe de ezitare ale lui Stancu. Dar problema ne este dată tocmai de înșelătorul vîz. Un orb probabil că ar „privi”, în ghilimele fie spus, altfel problema. Simțurile noastre ne înșală, și dacă vreodată am ajunge pînă acolo încît să ne dispersăm de ele, sînt sigur că am putea călători în dimensiunea asta unică, după bunul nostru plac. Poate dacă se va inventa și o mașinărie pe măsură, a adăugat, puțin ironic, Marin.

Mă privesc în oglindă. Cînd s-o fi pus atîta praf pe ea? Cum și cînd am ajuns acasă, ar trebui să fie de fapt întrebarea. De la acest punct al discuției nu-mi mai amintesc decît fumul tot mai gros, vocile tot mai greoaie, pleoapele tot mai împleticite. Probabil m-au adus ei, careva, nu s-or fi îmbătat toți ca porcul, egal ca mine. Șterg oglinda de praf. Da, e bine, barba încă nu mi-a crescut. Cît o fi ceasul, zece. Dar, de fapt, uite că stă, i s-o fi terminat bateria. Dacă avea ceas mecanic, uitam cu siguranță să-l trag aseară. Iată că nici cel electronic nu e mai bun, te lasă cînd nu te aștepți. Ar trebui să fie și ele prevăzute, ca telefoanele mobile, cu avertismente de genul bip! atenție, baterie slabă! În fine, o să merg să cumpăr una astăzi. Să aflu totuși cît e ora. Formez un număr de telefon, la semnalul următor va fi ora nouă, patruzeci de minute, treizeci de secunde, bip. E devreme, dacă mă gîndesc că sigur era spre dimineață cînd am a dormit. Totuși, nu mi-e

somn. Ar trebui să o sun pe Clara. Alo, familia Dobrescu? Nu. Mă scuzați. Mai formează o dată numărul. Se întâmplă. Alo? Același voce puțin răgușită. Nu vă supărați, caut familia Dobrescu, are numărul 19 06 90. Dumneavoastră ce număr aveți? Îmi pare rău, acesta este numărul nostru și nu sîntem familia Dobrescu. Închid. Totuși, numărul acesta l-am format de mii de ori, nu se poate să-l greșesc. Verific, totuși, ca și cînd ar mai fi nevoie, în agendă. 19 06 90! Nu vă supărați, sînt tot eu. Sînt foarte nelămurit. Am verificat și în agendă, și în cartea de telefon. Corespunde... De cînd aveți acest număr?... De vreo unsprezece ani, de cînd ne-am mutat. Acum mă scuzați, am treabă. La revedere.

Mărturia

Cînd am auzit prima oară vorbindu-se despre el nu am acordat nici o atenție și am crezut că e o poveste a bătrînilor, spusă și auzită în serile de iarnă, lîngă focul mocnit pe care fierbea aburitor vinul îndulcit și mirosind a scorțișoară, an de an, din vechime și pînă la noi. Îmi plăceau totuși poveștile, așa că am ascultat-o și pe aceasta cu interes, chiar dacă am luat-o ca atare. Apoi cîtiva ani nu am mai petrecut vacanțele de iarnă în satul bunicilor, crescusem și căutam alte distracții, locurile unde să fiu împreună cu prietenii, prilejuri de iubiri înfocate și despărțiri deznădăjduitoare. O întregă altă lume se desfășura încet în fața ochilor mei și în adîncul simțurilor mele. Credeam că miraculosul copilăriei se pierduse odată cu aceasta. Mult mai importante erau acum discuțiile „serioase”, întotdeauna în contradictoriu, cu colegii de facultate, seară de seară, în cămăruța de cămin în care ne înghesuiam mai mulți decît încăpeam. Vinul îl beam acum nefiert, direct din sticla care trecea de la unul la altul, frățește. Ideile curgeau poate și mai repede.

Pînă cînd, anul trecut, prin toamnă, am pus la cale un revelion la munte. Studenți fiind, încă nu ne permiteam o cabană, așa că am propus să mergem în satul din munte

al bunicilor mei, a căror casă rămăsese în grija noastră, de cînd am reușit să-i convingem să se mute la oraș, la noi, unde își puteau îngriji mai bine bătrînețile și bolile pe care acestea le aduc. Nu mergeam prea des acolo, dar destul încît să mai înlocuim cîte o țiglă la acoperiș, cîte un lemn în gard, mai mult să preîntîmpinăm natura să pună stăpînire pe zidurile care se simțeau acum singure, fără sufletele celor ce le-au dat viață.

O să-i prindă bine casei să stea locuită de o trupă întregă de tineri, care sînt gata să împărtășească din bucuria vieții și să lase o parte din tinerețea lor întipărită în memoria locului, le-am spus părinților și bunicilor, care la început, cum era și firesc, nu crezuseră că este o idee prea bună. I-am convins pînă la urmă, și nerăbdarea a pus stăpînire pe noi.

Fiecare zi care trecea era o victorie nu numai împotriva timpului; pregătirile, la început pe hîrtie, începeau să se concretizeze. Am pus mîna de la mîna, am făcut economii o lună întregă și am reușit să cumpărăm cele trebuincioase unui adevărat revelion. Nici artificiile nu le-am scăpat din vedere, ca să nu mai vorbesc de șampanie. Ideea era clară: băutură trebuie cît de multă, dar și mîncarea să fie pe măsură. În rest, de dormit o să dormim care pe unde apucă, cele trei camere bătrînești avînd teracote, lemnele care stăteau încă bine rînduite o să dea o căldură la care gazul nostru de la oraș nici nu visează. De mers, după ce coborîm din tren, o să reușim să urcăm în munte, am făcut traseul acesta și cînd eram mai mic, poate o să găsim vreun sătean cu sania cu cai, să ne ia bagajele pînă sus, dacă nu, voinicește, pe umăr.

Prima ninsoare căzuse la sfârșitul lui noiembrie și apoi o ținuse tot așa. Ne bucuram că o să avem un revelion superb, nu ca altele, în care nici măcar un fulg n-a fost. Vacanța de iarnă ne-a despărțit pentru a petrece sărbătorile de Crăciun în familie, urmînd să ne întîlnim cu toții în 28 decembrie, să urcăm la munte, unde o să rămînem pînă în 3 sau 4, cît ne-o ține mîncarea și cheful de petrecere. Putem, bineînțeles, organiza scurte expediții spre vîrfurile din jur, dar asta depinde de starea vremii, de cît sînt de practicabile traseele și de cît de curajoși vom fi.

Adevărul e că am ajuns cu bine în sat și chiar mai ușor decît am crezut. Un bun prieten de-al meu din copilărie, aflînd că mă întorc în sat, a venit cu sania trasă de cei doi cai puternici ai lui și a reușit să strecoare printre bagaje și cîteva fete, care nu aveau chef de urcat. Noi, ceilalți, ușurați de rucsacurile supraîncărcate, înarmați fiecare cu cîte o sticlă de „jumate” cu țuică, ca să nu ne ia frigul, am pornit în spatele saniei, care aluneca ușor, deschizîndu-ne drumul. Ajunși acasă, am despachetat, am agățat carnea în cămara mai rece decît un frigider, am aprins toate cele trei focuri, am băgat casetofonul în priză și am început. Am mîncat una bună, apoi am stat de povești pînă tîrziu în noapte.

A doua zi, am cutreierat împrejurimile, zăpada sclipea în bătaia soarelui, cerul senin albăstrea vîrfurile semețe, iar noi nu mai puteam de fericire. Era minunat. Totul. Nici o fată nu a scăpat nefrecată cu zăpadă, iar noi înșine ne-am bulgărit pînă am amețit. Retrăiam clipele minunate ale copilăriei, cînd cel mai important lucru e să faci

un om de zăpadă mai mare decît al celeilalte tabere! Seara am stat liniștiți și am spus fiecare povești, unele mai de groază, să speriem fetele, care se strîngeau mai tare în noi, altele comice... Atunci mi-am amintit povestea de mult uitată și le-am spus-o. Era într-o noapte anume, nu ca oricare alta, ci la cumpăna dintre ani, pe vremea cînd încă turcii ne atacau satele și furau fetele. Sătenii așteptau cu groază un nou atac, posibil în fiecare zi. Pînă cînd unul dintre bătrînii satului avu ingenioasa idee de a construi un labirint în care să se piardă dușmanii, cînd o să vie iarăși. Aproape un an au tot lucrat în taină, pînă a fost gata. Și chiar în noaptea de An Nou au lovit iarăși păgînii. De data asta, sătenii nu au mai fugit printre stîncile pe care le cunoșteau și care îi ocroteau de fiecare dată, chiar dacă mai trebuiau să plătească tribut cîte un înghețat pe care nu-l găseau decît primăvara tîrziu, cînd se topeau zăpezile și puteau apoi să-i facă îngropăciune creștinească, ci au stat și au așteptat în biserică, unde popa ținea slujba. Turcii au văzut luminile lumînărilor ieșind din biserică, reflectîndu-se pe zăpada proaspăt căzută, și s-au bucurat că o să-i prindă pe toți la un loc. O să ia fetele, iar pe bărbați o să-i închidă acolo și o să le dea foc, se gîndeau. Pe nesimțite, apropiindu-se, au intrat în labirint. Multă vreme s-au auzit urletele lor sălbatice sau numai ale cîte unuia singur, hăituit și ucis de ceilalți, pentru hrană, însă nici unul nu a mai ieșit viu de acolo.

Colegii mei, ca și mine, au luat povestea în rîs, dar bunul meu prieten, serios, le-a spus că nu e glumă, că e adevărat, că știe el unde e intrarea în labirint, ascunsă,

firește, de ninsori și de avalanșe, dar dacă săpăm o putem afla. Nu l-am crezut nici unul, dar ca să-i dăm o șansă, fiindcă ne-a ajutat atît de mult, i-am promis că-l vom urma a doua zi și vom încerca să găsim labirintul cel misterios. Ceea ce am și făcut toată ziua, fără nici un rezultat. Pe parcurs mulți au abandonat, zicînd că mîine e ultima zi a anului, vine revelionul, vine noul an, iar eu stau și sap aici ca un fraier. Eu am rămas cu prietenul meu pînă a apus soarele, abia apoi ne-am retras și noi, aproape înghețați. Am fiert țuică și am băut-o ca pe o licoare magică, ce ne-a dezmorțit și a ținut răceala departe de noi.

În ultima zi a anului, dis-de-diminează i-am provocat pe băieți la o spălare pe corp cu zăpadă. Vreo doi m-au urmat, ceilalți stăteau, rîdeau și ne fotografiau. Și astăzi mai păstrez pozele acelea în care, gol pînă la brîu, lîngă butucii încărcăți de zăpadă, mă frecam pe tot corpul și mă spălam cu materia rece și pură. Am intrat apoi în casă, unde focul încălzise pînă și podeaua, m-am îmbrăcat și am mai tras cîteva pahare din medicamentul numit țuică fiartă.

Ziua a trecut repede în febra pregătirilor pentru prima noapte de revelion. Am unit mesele și le-am încărcat cu toate bunătățile. Mîncare era din belșug, fetele pregătiseră pentru început gustările, urmînd ca după miezul nopții să sosească cu cotlete de porc și vită, hălci mari de carne, asortate cu cartofi și însoțite de murături după care să te lingi pe degete. Dimineața primeam și ciorba acră de perișoare, ca să ne dregem și să putem dormi liniștiți.

Băutura curgea în valuri, ca și muzica pe care mai dansam, o mai ascultam, neobosiți. Înainte de miezul nopții cu câteva minute, am ieșit și am pregătit artificiile. Erau unele care trebuiau împlântate adânc în zăpadă, rachete, vârtejuri, un întreg arsenal, plus steluțele care se țin în mână și se aruncă apoi în sus înainte să se stingă. Șampania era și ea pregătită; am ieșit cu toții, am cântat și am numărat ultimele secunde ale vechiului an, am aprins artificiile, am bubuit sticlele de șampanie, ne-am sărutat cu toții veseli. Una dintre rachete zburase sus de tot, apoi se spărsese într-un curcubeu de culori, și ne bucuram de alegerea făcută. Un zgomot puternic urmă apoi după explozia rachetei în aer. Ne-am uitat o clipă în jur, temători că am declanșat vreo avalanșă. Știam că nu e încă vremea lor, dar la munte orice este posibil. Nu se mai auzea nimic. Era totul în ordine. Am continuat să cântăm, să ne pupăm, și să aruncăm în sus ultimele artificii rămase. Am făcut o mulțime de poze, amintiri pentru tot restul vieții.

Apoi am vrut să merg la baie, dar mi-am zis că dacă tot sînt în mijlocul naturii, mai bine merg în spatele casei, unde cîțiva copaci împietriți mă așteptaseră de atîta vreme să-mi ureze cele bune și un an nou fericit. M-am îndreptat într-acolo și am zărit în întunericul des o pată și mai întunecată. O clipă m-am gîndit să mă întorc să iau lanterna, dar mi-am spus că n-are rost să mai pierd timpul. Curiozitatea mă împingea și am înaintat. Ajuns acolo am realizat că zgomotul declanșat de racheta de artificii era de fapt prăbușirea unui bulgăre de zăpadă imens, care astupase intrarea aceasta. Luna își făcea loc

printre nori și lumina acum sporită de zăpada sclipitoare ce scîrțîia sub tălpi. Am privit atent intrarea și am înaintat. După cîțiva pași am dat de un perete, luminat ca ziua de lumina lunii. În stînga și în dreapta se deschideau două coridoare. Am mers puțin, poate nici un minut pe cel din dreapta, apoi m-am gîndit că e mai bine să mă întorc și să-i chem și pe ceilalți, să le spun că povestea e adevărată și că găsisem labirintul.

De fapt, asta a fost toată problema.

Tribuna, nr. 90/2006

Noaptea

Prima oară am crezut că visez. Dar strigătele se auzeau tot mai clare, tot mai exterioare mie. Pînă la urmă m-am trezit și am auzit: veneau de afară. Am aprins veioza și am privit ceasul. Era 2.17. Nu mi-a venit să cred. Nu stăteam într-un cartier liniștit, e drept, dar strigăte atît de puternice, care să mă trezească și din somnul meu deosebit de greoi, nu am mai auzit. Am mers la fereastră și am dat jaluzelele la o parte. În raza mea vizuală nu era nimic. Strigătele s-au oprit cîteva clipe și eram gata să mă întorc în pat, cînd au reînceput. Am stat și am analizat opțiunile: 1. să ies pe balcon să-mi măresc cîmpul vizual; 2. să mă întorc în pat și să încerc să dorm; 3. să sun la poliție. Într-o țară normală, orice simplu cetățean ar fi ales varianta a treia. Mie însă mi se părea cea mai proastă dintre toate. Așa că, deși era iarnă, am îmbrăcat paltonul și am încălțat bocancii și am ieșit pe balcon. Strada e luminată, așa că am putut privi în voie. În stînga, nu se vedea nimic. În dreapta, la fel. Peste drum, de cealaltă parte, nimeni. Nu pot fi decît sub balconul meu, unde nu-i pot vedea. Continuă să țipe, să injure. Probabil sînt beți, doi, poate trei bărbați. Mă uit la balcoanele vecine. Nimeni nu iese,

nimeni nu spune nimic. Și nu cred că pe ei nu-i deranjează...

Frigul e atât de tăios încât nu pot sta prea mult. Intru înapoi în cameră. Mă așez pe marginea patului, gândindu-mă ce să fac mai departe. Aș putea să cobor, să le spun frumos că e noapte și că aș vrea să dorm. Sînt convinși că o să facă mai mare scandal, cine știe, poate mă aleg și cu falca ruptă sau mai rău, Doamne ferește, dacă sînt puși pe harță, poate scoate unul cuțitul și mă taie. Nu, e mai bine să nu mă apropiu de ei. De sus, însă, nu le pot spune nimic, nu ne vedem și trebuie să urlu la fel de tare să mă fac auzit, ceea ce nu e o soluție. Astfel de gânduri îmi trec rapid prin minte, nervozitatea punînd stăpînire încetul cu încetul pe mine. Sînt nervos pe vecinii din partea cealaltă a străzii, care îi pot vedea, le pot atrage atenția, însă nu o fac, din aceeași lașitate pe care sînt nervos acum. Revin asupra gândului să sun la poliție. Dar pînă vine poliția, dacă vine, tot nu o să dorm. Apoi, va trebui să le dau eu declarații, să fac plîngere, poate chiar să ajung la tribunal, cine știe? Oricum, n-o să am liniște cu cei trei, mai ales dacă fac așa ceva. Sînt tot mai supărat pe sistem, care nu funcționează cum trebuie în slujba cetățeanului, pe oameni, pentru că nu au nici un bun-simț, pe mine. Mai ales pe mine, pentru că nu am învățat karate, să cobor și să le impun liniștea, dacă e nevoie, cu forța.

Atunci mi-a trecut prin minte, ca un fulger, soluția. Copilărească, e drept, dar s-ar putea să meargă. Am dat fuga în bucătărie, am luat o sticlă, am deschis geamul,

m-am asigurat că nu trece nimeni și am aruncat-o. Sticla lovind asfaltul după cîteva secunde a fost pentru mine ca o bombă. Indivizii au șovăit puțin, apoi au început să înjure mai tare, înjurături adresate celui care a aruncat sticla. Adică mie! Atunci n-am mai avut altă soluție decît să continui. De data asta, am umplut cîteva sticle cu apă, măcar am o șansă să-i stropesc, și am început să le arunc afară, fără să mă mai uit unde și în ce condiții. Nervozitatea mea atinsese punctul culminant. Nu puteam înțelege cum e posibil ca trei neciopliți, după ce-mi strică somnul și liniștea, mai ales mentală, se comportă ca și cînd eu i-aș fi deranjat pe ei... Nu-mi mai păsa nici dacă le cădeau sticlele în cap; nu mai doream decît răzbu-nare. Cred că am aruncat cu totul vreo zece-doisprezece sticle. Apoi m-am oprit, epuizat. Afară, liniște. Am stat, cred, aproape cinci minute, să mă conving că au renunțat, într-adevăr. Fericit, m-am îndreptat spre dormitor. Atunci am auzit zgomote la ușa de la intrare. Aici trebuie să fie, zicea unul. O bufnitură în ușă m-a convins că nu aveau de gînd să sune și nici să renunțe. Am avut vreme să alerg în cameră, să scot pistolul și să trag în ei, toc-mai cînd se năpusteau la mine. I-am rănit și au început să urle.

Urletele lor m-au trezit și imediat mi-am dat seama că veneau de afară.

Pe cărare

Îl vedeam deseori mergînd pe cărare, cu pasul mărunț, adus de spate, încet, încet. De cîte ori îl vedeam mă întrebam oare unde merge? De unde vine? Niciodată nu l-am zărit în altă parte și, dacă stau bine să mă gîndesc, e posibil ca de fiecare dată să-l fi întîlnit cam la aceeași oră, pe înserat, cînd umbrele se îngemănau cu lumina palidă, care se dădea mereu bătută și făcea loc luminii electrice de pe stîlpi. Unul, cel mai aproape de teiul din colț, nu avea niciodată bec. De cîte ori n-au încercat autoritățile să-l schimbe, dar seara se ardea din nou, imediat, cu un pocnet scurt. Au încercat să vadă unde e defectiunea, au schimbat toate firele, tot degeaba. Pînă la urmă au renunțat. Bucuria adolescenților, care aveau nevoie de un loc întunecat pentru a se săruta pe îndelete, în timp ce noi, copiii, ne jucam de-a v-ați ascunselea. Seara era întotdeauna mai plăcut, mai straniu. Iar unele ascunzătorii îmi dădeau furnicături pe spate, dar erau cu atît mai greu de găsit cu cît îți dădeau mai multe fiori. Cine s-ar fi gîndit, de exemplu, să te caute în tei? Oricine. Dar în podul casei părăsite? Sau, mai ales, în beciul ei? Ni-meni. Erau locuri în care nu mergeam nici ziua, darămite noaptea.

În nopțile de vară, calde și înstelate, nu de puține ori mergeam pe deal, la cazemată, și făceam focul, prăjeam slănină și spuneam povești de groază. Rîdeam de fiecare dată, dar rîsul ne era de multe ori înghețat. O dată, după o astfel de seară, am verificat toate cotloanele camerei, să mă asigur că nu mă pîndește vreun bată-l crucea. Dar am uitat să mă uit sub pat. Iar după ce am stins lumina, am auzit foșnete. Mi-am ținut respirația, nici nu mai știu cît, dar cu siguranță mi-aș fi ținut-o toată noaptea, numai să scap. Pînă cînd a ieșit de acolo motanul meu, am tras o sperietură de o mai țin minte și acum.

Așa că știam cu toții poveștile cu case bîntuite sau cele cu strigoi. Deși de strigoi nu-mi era teamă, pentru că bunicul meu spunea că vecina era strigoaie, că nu mai dă vaca lapte. E drept, spunea asta doar după cîteva pahare de țuică. Eu, însă, nu știu dacă era sau nu; ba chiar mergeam la ea să o ajut la cules merele, avea un măr cu fructe dulci, mari, verzi și roșii, să te lingi pe buze. Iar ea era bătrîna, soțul îi murise și nu avea pe nimeni. Sau poate avea, dar de zgîrcită ce era, nimeni nu o căuta. Iarna venea cu schimbul cînd pe la noi pe-acasă, cînd pe la alți vecini și nu se mai dădea plecată. Pentru că nu-și face focul, de zgîrcită, spunea bunicul, și cînd ajunge se bagă direct în pat. Avea, cred, dreptate, pentru că nu-mi dădea nici un măr, deși munceam pe gratis. Noroc că, imediat ce mă urcam în pom, mîncam pe saturete, de se făcea foc de ciudă. O vedeam cum se consumă, o auzeam cum bate din gură, dar de oprit n-avea cum să mă oprească.

Totul a fost bine, conform legilor copilăriei, pînă într-o seară cînd iarăși am uitat de noi jucîndu-ne de-a v-ați ascunselea. Nu știu care a fost neinspiratul care a zis dar ce-ar fi să mergem dincolo? arătînd cu capul înspre casa părăsită; sau vă e frică? Nici nu cred că era un copil de pe strada noastră, venise cu siguranță de la blocuri, chemat de unul dintre amici sau poate nechemat. Proastă alegere. Cum era să zicem nu? Ne-am fi făcut de rîs nu numai în fața lui, dar în fața tuturor celorlalți de la blocuri. Rușine mai mare nici că s-ar fi putut. Noroc că au început să strige părinții după noi, că trecuse iarăși de miezul nopții. Mergem mîine, am spus, ca să ne salvăm onoarea. Mîine!

Dacă n-aș fi avut febră, m-aș fi dus. Chiar și așa, eram gata să mă duc, dar am căzut înapoi în pat imediat ce am încercat să mă ridic. Toată copilăria am avut gîtul roșu și febră pînă la injecții cu penicilină, dar niciodată vara și niciodată ca pînă acum. Cred că rușinea că prietenii o să creadă că mă prefac, de frică, mi-a sporit mai mult febra. Cînd au venit a doua zi să-mi povestească, deja mă simțeam mai bine. Nu i-am întrebat niciodată dacă m-au crezut, pentru că despre noaptea aceea nu am mai vorbit de-atunci. Nici ei nu au mai deschis subiectul, iar mie mi-a fost mai ușor să-l ocolesc.

Oricum, ceva s-a rupt atunci, un fir invizibil, o legătură secretă. Sau poate numai mi se pare și doar creșteam. Pentru că, deja în vara viitoare, eram toți cu ochii după fete și încercam să le căutăm doar pe ele la jocul de-a v-ați ascunselea, pentru a le putea fura cîte un zîmbet. Iar cînd mergeam la film, cu cîtă emoție încercam să le

prindem de mîină, cu inima cît un purice bătînd mai să spargă pieptul. Uneori credeam că este sonorul prea tare la filmele indiene care rulau pe atunci, dar erau doar inimile noastre de băieți înamorați.

Nici nu-mi mai amintesc dacă l-am mai văzut în acea vară, ocupat cum eram să-mi stăpînesc bătăile inimii. Și nici în următoarea, cînd mă pregăteam de admitere la liceu. Cred că abia în vacanța dintre clasele a noua și a zecea l-am văzut din nou. Mergea la fel de încet, adus de spate. S-a uitat lung la mine, cred că pentru prima oară.

Aș fi vrut să-l întreb de unde vine? unde merge? dar mi-era jenă, de parcă mă simțeam vinovat că de atîta vreme nu-l mai văzusem sau nu-l mai băgasem în seamă. Mă mulțumeam să stau și să-l privesc, pierdut în gînduri. Apoi, să-mi văd de tinerețile mele. Anul celălalt, firește, a urmat admiterea în treapta a doua, așa că a mai trecut un an pînă m-am hotărît să-mi fac curaj.

De unde vii? l-am întrebat; încotro mergi așa în fiecare seară?

S-a oprit puțin, zîmbind. Mă privea de parcă n-ar fi înțeles întrebările mele. Tăcea și tăceam și eu de-acum, oarecum stînjenit. Abia într-un tîrziu, fixîndu-mă în ochi, mi-a răspuns cu o întrebare.

— Cînd ți-e somn, te bagi în pat și dormi?

— Poftim?

— Dacă ar fi să-ți cari patul cu tine, cînd ți-ar fi somn, n-ar trebui decît să-l pui jos, să te bagi în el și să dormi. Nu?

— Bănuiesc.

Mai mult am îngînat, decît am vorbit. Deja îl priveam nedumerit și începea să-mi pară rău că n-am avut de lucru decît să vreau să-mi astîmpăr curiozitatea. Eram gata să-l mai întreb ceva sau mai bine să-i spun seara bună și să plec, cînd a rostit, arătînd spre umeri.

— Și-atunci, ce-ai vrea să fac eu cu sicriul ăsta? Sau poate-l vrei tu?

— Nu, mulțumesc, i-am răspuns și am plecat pînă nu se răzgîndea.

Tribuna, nr. 246/2012

Piesa de teatru

Nu știu dacă pot să mărturisesc sau să mă rușinez, dar piesa aceasta de teatru a fost singura care mi-a plăcut cu atît mai mult cu cît am înțeles mai puțin din ea. Începutul acela al ei, mai ales, îmi stăruie în minte aproape ca o obsesie. „De vânzare e moartea asta?”, întrebă. „Nu!”, răspunse ferm.

Nu știu ce metode au folosit actorii sau cine o fi fost consultantul lor, poate un sistem de oglinzi, poate un iluzionist sau poate tehnici moderne, cu ecrane bine ascunse, oricum e clar că în acel moment am văzut moartea. A apărut brusc, fără ca nimic s-o prevestească, ca și cînd ar fi fost acolo dintotdeauna și s-ar fi lăsat văzută doar în clipa în care celălalt a descoperit-o. Mi-a înghețat sîngele în vine, trebuie să recunosc, pentru că niciodată n-am crezut că o să apuc să văd moartea înainte de clipa destinată mie. Și cu atît mai mult am fost îngrozit, cu cît nu era imaginea scheletică, cu trenă neagră și coasă în mîină, ci o goală, stranie frumusețe, ca de fum, care tremura de parcă lămpile unui televizor alb-negru vechi se încălziseră prea tare sau poate prea puțin, oricum nu la temperatura care trebuia. Și era cald, nici nu-mi dădeam seama cît transpiram. Cu siguranță toți ceilalți transpirau la fel de

mult, dar nici nu mai știam de existența lor. Eram doar eu, față în față, chiar dacă la câțiva metri de scena improvizată, cu ea. De câte ori primul rostea „De vânzare e moartea asta?”, imaginea tremura de parcă i-ar fi fost frică să n-o vîndă.

Dacă ar fi fost un film, aș fi dat vina pe efectele speciale. Aș fi vrut mai degrabă să fie un desen animat, iar apariția aceea să nu fie așa, ci veselă, să sperie puțin copiii, dar nu mai mult decît mama mașteră din clasicul *Albă ca Zăpada*, atît de frumos desenat de Disney. Cît mi-a plăcut acel desen animat... Dar nu, eram la teatru, actorii se aflau în fața mea, iar imaginea aceea exista. Cînd primul a luat-o de mîină și a dat să plece, ca să scape de al doilea, contrastul dintre mîna lui arsă de soare și mîna ei albă a fost atît de mare încît am simțit că mă doare pe mine. Ea l-a urmat smerită. Era atît de frumoasă învăluită în goliciune încît am uitat cine este. Abia cînd a întors capul și a rînjit la mine mi-am dat seama.

Dar nici actul al doilea nu a fost mai prejos, deși nici acum nu înțeleg cum au reușit să pună toate astea în scenă. Un actor se plimba ca un Hamlet pe bicicletă, perorînd tot felul de cuvinte de neînțeles. La un moment dat apare din spatele cortinei, de fapt prin cortină, printr-un alt efect special, o tînă ră îmbrăcată în costum de călărie. Ținea într-adevăr în mîină o cravașă și călărea o șa care plutea deasupra scenei cam la un metru și ceva. Cînd falsul Hamlet a vorbit cu ea prima oară, tînăra a căzut de pe calul imaginar. Dacă maimuțele în loc să coboare din copaci, a spus el, și ea a devenit atunci maimuță, ar fi sărit

în sus, și ea a sărit, oamenii ar fi avut acum aripi, și ei i-au crescut aripi, și ar fi zburat prin văzduh ca păsările, și ea și-a luat zborul.

Impresia a fost atât de puternică încât, cu toate că *știam* că nu este real, mi se părea nu doar real, ci chiar perfect normal. Era, cum să spun, logic. Evoluția ar fi putut avea un alt curs, într-adevăr, oamenii ar fi putut dezvolta aripi. Nici acum nu e târziu, m-am gândit, în câteva milioane de ani am putea. Sau, poate cu ajutorul tehnicii medicale, chiar mai repede.

Firește că acum sînt jenat de gândurile pe care le-am avut aseară, dar dacă tot am început o să rămîn în aceeași notă a sincerității. N-aș vrea totuși să aflu logodnica mea, de aceea o să îngrop paginile acestea imediat ce termin. În clipa în care mii de lilieci au intrat în scenă și au început să țipe și să danseze dansul împerecherii, m-am uitat în jur. Spectatorii o luaseră cu toții razna. Cred că înțelegeți ce vreau să spun cu asta...

Oricum, finalul a fost, cel puțin pentru mine, punctul culminant. Apariția corului tragic, în fine, cor e un fel de a spune, un cuvînt convențional pentru a numi acel personaj colectiv, extrem de important din piesele de teatru, însă aici e impropriu, fiindcă „corul” nu era la fel. De exemplu, modul în care se forma: la început – în timp ce spectatorii își aranjau deloc jenați hainele înapoi pe ei, iar pe scenă un indian cu tenul măsliniu, plin de pene de sus pînă jos, de altfel cred că era îmbrăcat doar în pene, făcea focul, da, în mijlocul scenei! – s-a zărit mai întîi capul primului membru al „corului”, iar abia după câteva

secunde, restul corpului. Era îmbrăcat ca un călugăr franciscan. Apoi a apărut, tot așa, al doilea, apoi al treilea, și așa mai departe pînă cînd un cor, format din atîția membri încît nu mai aveau loc pe scenă, s-a format. Stăteau înghesuși unii într-alții, iar cei care nu mai încăpeau pluteau lîngă scenă. Și nici unul nu scotea un sunet. Stăteau doar strînși, în jurul focului, privind. Fiecare se simțea privit, fixat, vizat. Nu știam ce vrea să-mi spună corul tăcut, dar am știut că ar trebui să mă apuce frica. Totuși am încercat să-mi păstrez sîngele rece, mai ales că focul i-a cuprins firesc, așa încît toată scena era în flăcări, iar corul era o vîlvătaie nemaipomenită, o mulțime nemișcată de oameni-flăcări, care se holbau și nu spuneau nimic. Nici o remarcă, nici un gest, nici o respirație. Cînd flăcările s-au stins, fără urme de îndoială, pe scena goală, nesfîrșită, un prunc se juca cu degețelele proprii. Creștea într-un ritm amețitor, astfel că în cîteva secunde a ajuns un tînăr, frumos cum nu aș recunoaște niciodată. Din spatele lui, fără a putea fi zărită pînă atunci, a apărut o tînără și aici pot să recunosc, fără teama că mi s-ar putea răstălmăci vorbele, era cea mai frumoasă fată pe care am văzut-o vreodată, fie în viața reală, fie la televizor/cinema. Ea l-a prins de mînă, gîngăș, el a înlănțuit-o, n-aș spune protector, deși gestul nu era departe de o asemenea interpretare. Mai degrabă drăgăstos. S-au îmbrățișat și au format un singur trunchi de copac, ale cărui ramuri au acoperit imediat toată scena. Apoi un zgomot uriaș, ca un tunet care ți-ar fi bubuit direct în creier, s-a auzit, făcîndu-i pe toți să-și pună mîinile la urechi, iar copacul

a dispărut, lăsînd scena goală. Așa a rămas timp de minute, poate ore, nici nu mai știu și oricum nu m-am uitat la ceas, așa cum îmi țineam mîinile pe urechi. După multă vreme, cel puțin așa cred, mi-am îndepărtat mîinile și am văzut că sînt singur. Complet singur. Iar în loc de scenă, mă holbam la peretele gol din sufrageria mea, perete care de mult timp face obiectul discuțiilor uneori extrem de aprinse, cu ce ar trebui să-l umplem. Logodnica mea ar fi vrut un tablou al lui Klimt. Eu aș fi vrut un *smart TV*, dacă se poate *trei de*, ca să pot rula pe el nu un tablou, ci expoziții întregi, muzee și teatre. Deși după experiența de ieri cred că cel mai bine ar fi să mă limitez la programele lor de televiziune, talk-show-uri, jurnale, buletine, analize și contra-analize, care nu o să-mi pună niciodată liniștea mentală în pericol, pentru că eu, sincer mărturisesc, vreau să mor sănătos, în patul meu, la o sută de ani; nu mă interesează experiențele ieșite din comun, nu vreau să mă deosebesc cu nimic de marea masă a populației. Vreau să fiu un român fericit, dar ce spun eu român: un om de rînd, un cetățean european, dacă nu al lumii, fără întrebări și fără răspunsuri. Nu e mai bine așa, doamnelor și domnilor? Nu asta vrem cu toții?

Planeta virtuală

Și mie, și fratelui meu, Tudor, ne plăceau pe atunci jocurile pe computer. Mai ales cele de pe internet, pe care le jucam în grup, cu „amici”, necunoscuți, din toată lumea. Cel mai mult iubeam jocurile de strategie, celelalte – de acțiune, lupte, război – considerându-le pentru copii. De altfel, nici noi nu eram altceva decât niște copii mari. Ne comportam oarecum la fel ca ei, dacă nu rupți, cel puțin nepăsători față de lumea reală. Doar atunci când părinții ne chemau la masă reveneam pe pământ. Sau când trebuia să ne facem lecțiile... Nu aveam niciodată probleme cu școala, fiind amândoi considerați precoce încă din timpul grădiniței. Depășisem de mult programa clasei a XII-a, cu toate că eram încă numai într-a XI-a. De fapt, ne pregăteam deja pentru facultate; bineînțeles, informatică. Facultate la care am intrat amândoi din prima încercare, cu aceeași medie (nu degeaba eram gemeni). Ca să fiu sincer, pînă atunci am fost identici în „toate cele”. Abia aici, drumurile noastre, ca să spun așa, s-au despărțit. Chiar dacă am rămas fizic împreună, profesional ne-am separat: eu m-am specializat în operare și design, în timp ce Tudor în programare, mai exact *computer animation&games*.

Părinții noștri, care ne-au sprijinit întotdeauna, deplin încrezători în noi, după terminarea facultății ne-au ajutat cu bani pentru a ne crea propria noastră firmă. Este mai bine să fiți proprii voștri stăpîni, decît să munciți pentru alții, ne-au spus. Nu le-am putut decît da dreptate. Astfel a luat ființă compania (e cam pretențios spus, dar societate comercială e prea banal...) Planeta Virtuală. Avea două departamente, firește, unul de design, unul de programare. Eu eram șeful departamentului de design, Tudor, al celuilalt. Și, la început, și singurii angajați. Mama, care era expert contabil, ne ținea contabilitatea, în timp ce tata, avocat de profesie, era juristul firmei.

Nu pot să neg că la început a fost greu. Piața românească, chiar dacă nu este încă saturată în acest domeniu, face cu greu loc noilor veniți. Este la fel ca în orice alt sector socio-economico-cultural. Exemplul cel mai clar, la limită, este cel al notarilor publici; dar, în general, putem vorbi de orice grup: se comportă ca o societate secretă. Să fii acceptat, deci inițiat, este dificil. Îmi vine imediat în minte un alt exemplu, al unui amic de-al meu, scriitor, care a *luptat* efectiv din greu pînă a reușit să publice primul text într-o revistă de cultură. Nu conta cît era de bun conținutul, ci cît era de (ne)cunoscut autorul. După primul text au urmat altele, apoi volumele, pînă a devenit o personalitate, un *nume* în cultura română. Atunci, îl căutau revistele pe el... Cum îi plăcea să spună, amintindu-și de acel început: „Mai întîi am folosit eu revistele pentru a mă face cunoscut; acum, se folosesc ele de numele meu... Păcat însă că totul este și se mișcă atît de greoi”.

La fel și în cazul nostru. Pînă am devenit un nume cunoscut, am luptat din greu. În economie nu este atît de simplu, nici atît de complicat, cum e în cultură. Este oarecum la fel, însă diferit. Economia de piață este o junglă: chiar dacă alții au străbătut potecile înaintea ta, ele se acoperă imediat de vegetație, iar tu trebuie să parcurgi drumul ca și cînd ai fi primul.

În fine, trebuie să recunosc că Tudor și departamentul său a adus cîștigurile cele mai mari la început. Apoi, de-abia, l-am ajuns și eu din urmă. Mi-am format o rețea de clienți stabilă și sigură. Veniturile, la fel. În schimb, Tudor a continuat să se joace. Și să creeze jocuri. Unele au fost niște succese, altele nu. Dar nimeni nu se plîngea, și toată lumea era fericită. În curînd ne-am extins, am angajat tot mai mulți oameni și am scos pe piață tot mai multe produse. Nouă ne plăcea ce făceam, deși acum nu mai trebuia să muncim din greu. Ar fi fost de ajuns să supraveghem, însă noi lucram umăr lîngă umăr cu angajații noștri. Specificul companiei ne permitea acest lucru: nu era ca într-o fabrică. Era ca într-o familie.

Atunci Tudor a avut ideea genială de a crea, după modelul orașelor virtuale, nu un alt oraș, ci o planetă. De ce să ne mulțumim cu un oraș, a spus, cînd putem crea propria noastră planetă? Mai ales că firma se numea chiar așa. Și cînd s-a pus pe treabă, nu s-a mai oprit pînă nu a fost gata. Crease o pagină de internet cu totul specială. O adevărată planetă virtuală. Deschisă oricui și, ceea ce era mai important, *free*. Principiul este simplu: banii vin din publicitate; cu cît ai mai mulți vizitatori, cu atît prețul și, mai ales, numărul reclamelor crește.

Am fost primul invitat pe planeta sa (și cel de-al doilea locuitor, după Tudor însuși). Existau doar câteva reguli simple și oricine putea deveni locuitor. Fratele meu botezase planeta după chiar numele său: *Thudor*. Ar fi vrut să-i spună *Borges*, în cinstea creatorului altei planete, de altă factură¹, dar nu știa dacă are dreptul. Mie mi se părea că numele ales este foarte reușit. Oricum, atracția o constituia chiar planeta în sine. Și libertatea de a-ți crea, în interiorul planetei, propria țară, oraș sau doar familie, variantele, pentru că erau virtuale, fiind practic nelimitate. Regula de bază era la fel de simplă ca-n viață: odată intrat în ea, nu mai puteai ieși decît definitiv, dacă decideai să „mori”. În rest, ca *thudorian*, puteai duce ce viață doreai. Te puteai întîlni cu alți locuitori, împrieteni, căuta o slujbă dacă doreai sau pur și simplu puteai fi bogat, dacă decideai asta, merge la cumpărături, la piscină, la fotbal etc., ca să dau doar câteva exemple. Dar, de fapt, și poate mă repet, nu existau limite!

Este evident că *planeta virtuală* a avut un imens succes. Tudor a renunțat la orice alt proiect, lăsîndu-și angajații să se ocupe de ele. A decis să vegheze doar la bunul mers al site-ului său. Era un thudorian cît se poate de activ. Îi plăcea mai ales să organizeze conferințe pe diverse teme, lipind chiar el afișele în orașe. Sălile erau mereu pline, dar niciodată neîncăpătoare: cînd apărea o nouă persoană, imediat apărea și un nou loc. Am participat chiar eu la astfel de întruniri: erau absolut extraordinare. Îmi amintesc cu încîntare mai ales de cea cu tema

---

1. Vezi ficțiunea *Tlön, Uqbar, Orbis Tertius*.

„Spațiul în care trăim”. Ideile participanților efervesceau în aer, spiritele – eliberate de orice prejudecăți ale corpului – dădeau drumul gândurilor să zburde în voie.

Desigur, erau alții care preferau să stea toată ziua la plajă sau în *poolbar*; sau să joace felurite sporturi, să parieze, să piardă sau să câștige, în funcție de norocul lor virtual. Nici nu are rost să mai încerc să descriu, oricine își poate imagina necuprinsul de opțiuni și idei disponibile. Un singur lucru trebuie să adaug, poate cel mai important: dispariția violenței. Fiind o societate absolut deschisă, în care libertatea nu cunoștea limite și mai ales fiindcă era virtual creația tuturor utilizatorilor, poliția, justiția, sistemul – în general – nu aveau ce căuta. Planeta virtuală, creație inițiată de fratele meu Tudor, era, într-un cuvânt, perfectă!

Tocmai asta era problema; când Tudor a venit într-o zi în fugă la mine și mi-a spus că nu mai poate trăi aici, că s-a hotărât să se mute definitiv și vrea să știe dacă plec cu el, nu l-am înțeles. Nu am fost niciodată despărțiți, dar mie nu-mi trebuia să plec nicăieri. Nu mă atrăgea nici America, cu toate că o vizitam destul de des, pentru că de acolo veneau cea mai mare parte a banilor, nici Occidentul european, nici țările exotice. Doream să vizitez cât mai multe, mai ales că dispuneam de fondurile necesare, o făceam de altfel în fiecare an, dar nu simțeam nici o nevoie să plec din România. Era locul unde mă simțeam cel mai bine, unde eram *acasă*. A fost, cred, dezamăgit. Mi-a spus-o indirect, servindu-mi maxima „faci cum crezi”. Apoi mi-a spus că nu înțeleg, că el vrea să se mute într-altă parte.

Am rîs ca de o glumă bună, neluîndu-l în serios. S-a supărat și nu l-am mai putut îmbuna. M-a lăsat apoi cu regretele că nu l-am luat în serios, deși nu de el am rîs, ci de ideile lui pe care le găseam nejustificate.

Cînd l-am văzut de la fereastră făcîndu-mi semn cu mîna și urcîndu-se în mașină, nu mi-a mai venit însă să rîd. Am țipat să stea să mai vorbim, dar a plecat în trombă. Asta s-a întîmplat acum cîteva zile. De atunci nu l-am mai văzut.

Însă azi-dimineață am primit un e-mail de la el, în care mă invita să-l vizitez, spunîndu-mi că nu mai este supărat pe mine. Am pornit spre adresa de unde mi-a trimis e-mail-ul. Am ajuns acolo într-o clipă. I-am găsit trupul neînsuflețit în fața computerului. Pagina de web la care era deschis era, bineînțeles, cea a planetei vituale, *Thudor*.

Am zărit în monitor pe cineva făcîndu-mi cu mîna. Abia atunci am înțeles...

Povestirile

Stătea în fața mea numai într-un maieu subțire și transparent, prin care i se puteau vedea sîinii. Încercam să nu-i privesc, concentrîndu-mi ochii la prietenul ei, care-mi vorbea cuprins de patimă. Pentru el era ceva foarte important, puteam să-mi dau seama de asta, însă nicicum nu puteam să-l ascult. Mă gîndeam doar ce ciudată situație, prietena lui e aproape goală în fața mea, iar el îmi vorbește probabil tot despre povestirile sale, pe care speră să i le publice. De fapt, totul a început de la aceste povestiri.

Bună ziua, domnule David, mă numesc Iulian Eutropie. Am un manuscris pe care aș dori să vi-l prezint. Sînt vreo cîteva povestiri, dar nu pentru copii, ci pentru copiii din noi... Văd că mă priviți încruntat, dar vă asigur că dacă o să vă faceți timp să le citiți, o să vă dați seama că...

Așa l-am cunoscut. Sincer să fiu, aveam mult mai multe manuscrise decît puteam publica. Însă unele dintre ele erau fără nici o valoare și era datoria mea să le comunic autonumiților autori să se apuce de altceva. Tocmai la modul în care s-o fac mă gîndeam în clipele acelea, cînd soarta a făcut să dea buzna peste mine Iulian Eutropie. Pentru că, dacă unui scriitor talentat, adevărat, poți să-i

spui fără frică ce e bun și ce nu, ceilalți nu acceptă nici o critică. Cu atît mai greu vor primi vestea că nu au nimic în comun cu literatura.

Bine. Puteți lăsa manuscrisul la... era să-i zic la secretară, dar dacă tot era în fața mea... puteți să-l lăsați aici. Să-mi notez un număr de telefon... Am inclus un CV, să vă fie mai ușor. Acolo am și numărul de telefon, și adresa. De fapt, chiar doream să vă invit la masă, prietena mea, Maxima, gătește excelent și întotdeauna dorește, de fapt dorim, să avem invitați... Mulțumesc, nu știu dacă am timp... Dar nu astăzi neapărat, poate fi oricînd doriți dumneavoastră.

I-am mulțumit și l-am asigurat că-l voi suna după ce voi parcurge manuscrisul. Apoi l-am pus deoparte și m-am ocupat de cele grabnice, care nu puteau aștepta. Zile întregi au trecut, iar eu am fost atît de ocupat încît nu am apucat nici măcar să-l răsfoiesc.

După nici o săptămînă, pe stradă mă abordează un necunoscut. Abia privindu-l mai bine, văd cine este.

Iulian Eutropie, vă mai amintiți? V-am lăsat un manuscris... Dar ce coincidență fericită, să ne întîlnim chiar acum... Ați reușit să-l citiți? Încă nu, dar oricum îl aveam în plan pentru săptămîna viitoare. Apoi o să vă sun... Dar nu se poate, dacă tot ne-am întîlnit. De ce nu acceptați o invitație la masă, eu locuiesc în apropiere, iar prietena mea abia așteaptă să vă cunoască, i-am povestit întrevederea pe care am avut-o și a fost încîntată... Mulțumesc, însă...

Nu știu cum de m-a convins pînă la urmă. Astfel, iată-mă în garsoniera lor, chinuindu-mă să nu mă holbez

la sînii prietenei lui, Maxima, rotunzi și obraznici, așa cum se văd pe sub maieul acela lung, care-i ajunge aproape pînă la genunchi, în timp ce Iulian Eutropie vorbește, gîndesc că e probabil un maieu de plajă, de aceea e atît de lung, și că nu are pe sub el decît chiloții, uneori piciorul i se dezvelește pînă la coapsă, e clar că nu are pantaloni scurți, fustă ar fi fost absurd, picioarele-i sînt lungi și bronzate, iar ea nu e urîtă deloc, de fapt, dacă ar fi să spun drept, chiar dacă nu e o frumusețe ca-n reviste, are un sex-appeal care o recomandă acestora.

Nu vă supărați, mă aud vorbind, sînteți cumva model, fotomodel... Iulian Eutropie se oprește brusc, șocat de întrerupere. Maxima zîmbește larg, arătîndu-mi dinții de un alb strălucitor și declină din cap. Mă întorc imediat spre Iulian și îl rog să continue. De aceea, mă înțelegeți, povestirile nu sînt simple povești. Ce părere aveți? Mi se pare extrem de interesant, însă doar din ceea ce mi-ați povestit nu pot trage o concluzie. Mă înțelegeți, n-aș vrea să mă pripesc... Desigur! Maxima, mai umple paharul domnului David.

Maxima se ridică rapid și îmi umple paharul cu coniac. Cînd se așază, pentru o clipă, o clipă de neatenție din partea ei sau dimpotrivă, voită, maieul se umflă ca luat de vînt, descoperindu-i arcuirea feselor. A fost doar o fracțiune de secundă, însă pot jura că nu avea nimic pe sub maieu. Inima începe să-mi bată puternic, ca de emoția unei descoperiri uimitoare. Iau repede paharul în mînă și beau cu sete din el, ca dintr-o bere. Iulian Eutropie se uită puțin mirat la mine, dar nu spune nimic. Nu cred

că a observat incidentul sau poate ba da? Mă ridic și mă scuz. De-abia aștept să ies afară, la aer. Îmi dau seama că m-am lăsat manipulat, că m-am înroșit ca un adolescent, că am fost încins ca un câine ținut prea mult în lanț. Parcă n-ai mai fi văzut femeie, îmi reproșez supărat. Dar totuși, chiar așa... Încerc să mă gândesc la altceva, însă nu-mi pot scoate din minte zîmbetul ei larg, sîni plini și fesele voluptoase. Îmi abat gândurile de la Maxima la prietena mea, pe care o iubesc și cu care am petrecut aseară momente intime de neuitat. Reușesc un moment, apoi imaginea ei pune stăpînire complet pe mine. În timp ce intru în biroul meu, nu mă pot abține să nu fantazez erotic. O văd cum îmi zîmbește, îmbrăcată tot în maieul ei de plajă, transparent. Stă în picioare, în lumină văd că într-adevăr nu are lenjerie intimă de nici un fel. Vorbim. Ar trebui să-ți iei măcar lenjerie de dantelă. Te-ar excita mai mult? Poate... Să înțeleg că așa nu ești destul de încins? Îi zîmbesc tocmai cînd intră Iulian Eutropie. Bună ziua, spune sec. Aș dori să punem capăt aici colaborării noastre. Am impresia că nu sînteți serios, că nu m-ați ascultat și că nu ați făcut altceva decît să o dezbrăcați din priviri pe Maxima. Îmi pare rău, îi răspund în timp ce-i întind manuscrisul, dar nu mai aveam ce dezbrăca... Se enervează, îmi smulge dosarul din mîină și pleacă, trîntind ușa. O să vă pară rău, mai apucă să-mi spună.

După o săptămînă am reușit să uit întîmplarea, și pe Maxima. Prietena mea era însă la țară, urma să ne vedem abia peste alte două săptămîni, să mergem la munte; căldura verii mă lovea în cap cu putere. Stăteam pe o terasă,

sorbeam dintr-o bere rece, cînd apare brusc în fața mea. Ar trebui să bei ceai fierbinte. Berea nu face altceva decît să-ți sporească setea. Ridic ochii și o privesc. E îmbrăcată într-o fustiță și o cămașă înflorată, descheiată sus la mai mulți nasturi, iar jos înnodată deasupra buricului. Acum văd că are aici un mic cerceluș. Ia loc, te rog. Mulțumesc, dar nu pot sta. Însă mi-ar prinde bine compania ta. Merg la piscină... Aș veni cu plăcere, însă nu am costum de baie. Nu-ți trebuie, mergem la o piscină privată... Nici eu nu am... Ce zici, vii? Ar trebui să spun nu, însă nu pot rezista. Încerc totuși: și Iulian? Nu mai sîntem împreună. Dacă vii, îți povestesc tot. Plătesc berea și plecăm. Mă ia de braț, familiar. Sînt puțin încurcat, însă privirile pe care le atrage Maxima de data asta mă încîntă. Cînd sînt cu prietena mea, cu cea din prezent sau cu cea dinainte, nu contează, gelozia mă făcea să le cer să se îmbrace cît mai decent. Nu suportam să le admire altceva. Acum însă eram mîndru să am la braț o frumoasă, magnet al privirilor, și ce era mai important, nu doar al bărbaților!

Am ajuns la o poartă. Un zid înalt ascunde clădirea. Maxima sună. Un bărbat impunător, încruntat, deschide. Zîmbește însă cînd dă cu ochii de Maxima. E cu mine, îi spune ea, arătînd spre mine. Matahala ne face loc să trecem. Înainte de a intra, trebuie să-mi promiți că nu o să spui nimănui această adresă... Promit. Ocolim casa, zugrăvită într-un albastru deschis, modernă pe dinafară. În spatele ei, înconjurată de pomi, o piscină, mai degrabă un bazin de înot, poate nu chiar de dimensiunile unuia

olimpic, dar nici departe. O mulțime de tineri și tinere stau la soare sau înoată. Sînt toți goi, toți frumoși. Încerc să nu par impresionat, dar simt că se vede. E în regulă, îmi șoptește, luîndu-mă de mîină. Și eu am pățit la fel prima oară. Vîno. Mergem la o cabină, suficient de mare încît să încăpem amîndoi fără probleme. Își desface cămașa, lăsînd liberi sînii perfecți. Apoi, cu aceeași naturalețe își dă jos fustița, rămînînd în chiloții de dantelă. O privesc mut, fără să mă mișc. Ai nevoie de ajutor? Nu, mulțumesc. Mă dezbrac și eu, fericit că de uimit ce sînt nu am o erecție. Ieșim. Să înotăm, îmi strigă alergînd și sare în apă. O urmez rîzînd. Înotăm, cred, vreo douăzeci de minute, poate mai bine. Soarele e încă puternic și cînd ieșim ne uscă și ne încălzește trupurile. Al meu e alb, încă neatins de soare. Al ei e bronzat peste tot. Sclipește maroniu în bătaia soarelui. Ar trebui să te dai și tu, să nu te arzi... Stai așa, te ajut eu. Cum stau întins pe burtă, mă acoperă pe spate, pe fese, pe picioare, cu ulei de plajă, abia atingîndu-mă. Mîinile ei îmi par petale de vînt. Îi spun cît îi sînt de fine atingerile. Știu, pun mare preț pe astfel de atingeri. Îmi place să ofer ce am pretenția să primesc!

Nu știi cît am stat întinși la soare. Poate că toată după-amiaza, poate că nu destul. Oricum, ne-a prins seara acolo și am plecat printre ultimii. Nu am vorbit cu nimeni altcineva, nu am fost prezentat nimănu. Am plecat la fel de simplu cum am intrat, cu paznicul vilei salutînd-o prietenește pe Maxima. Ne-am despărțit chiar acolo, în fața porții, după ce mi-a promis că o mă caute la editură.

Cred că am așteptat-o două sau trei săptămîni. Mi s-a părut o eternitate. Pentru că n-a venit, am plecat la țară, să o iau pe prietena mea, să mergem la munte. Anul acesta, în Bucegi. Am încercat să par cît mai calm, neschimbat, însă nu cred că am convins-o deplin. E drept că numai o singură dată m-a întreat ce e, pe cînd eram cu gîndul dus, însă i-am răspuns că am în lucru un volum de povestiri ale unui tip, care sînt foarte interesante, și mă preocupă. Am fost destul de convingător, probabil, pentru că nu m-a mai întreat niciodată pe parcursul celor cinci zile cît am stat în concediu. Apoi eu am plecat, iar ea a mai rămas. O invidiam, însă mi-era și puțin dor de muncă și, mai ales, speram mult să o reîntîlnesc pe Maxima.

Așa că iată-mă întors în biroul în care unii au intrat circumspecți și au ieșit veseli, dar alții au intrat veseli și au ieșit supărați. Mai sînt unii, foarte puțini, care au ieșit triumfători, cei ale căror volume nu numai că au fost acceptate, ci mai ales au fost premiate, discutate, apreciate. Maxima a sosit într-o zi, pe neașteptate, fără să se anunțe. Mirosea delicat a lăcrămioare și iradia puternic sexualitate, prin gesturi, priviri, buze, îmbrăcăminte, prin tot. Nu cred că în întreaga mea viață să mai fi întîlnit vreodată o asemenea femeie încărcată de feminitate. Am încercat să-mi ascund emoția și i-am zîmbit. Ia loc, te rog. Ce surpriză plăcută... nu mă așteptam să te mai văd... Am fost plecată. Însă acum m-am întors și nimic nu ne mai poate despărți!

M-a luat de mîină și m-a dus afară. Am alergat pe dealuri, am dansat în discotecă, am băut în baruri, am văzut

filme, am ascultat muzică și am înotat goi, în acel bazin. Au trecut zile și nopți de o intensitate atît de mare, încît mi-au părut luni. Timpul s-a condensat la maxim, fiecare clipă a fost exploatată. Nu am mai trecut pe la editură, profitînd și că e vară și toți erau în vacanță. Am retrăit momente ale adolescenței mele romantice, cînd am încercat timid primul sărut după o săptămînă nebună. A rîs și m-a oprit, punîndu-mi degetul pe buze. Am crezut că vrea doar să mă întărite, să se joace, așa că am rîs și eu și am mai încercat o dată. S-a retras și de data aceasta, serioasă. Nu putem face asta! De ce? Noapte bună... A plecat lăsîndu-mă năuc în mijlocul străzii, cu luna rînjind batjocoritoare la mine.

Nu ne-am mai văzut de atunci. M-am despărțit și de prietena mea, firește, nu puteam s-o mai mint. M-am închis în casă și m-am izolat în muncă, n-am mai ieșit cu prietenii, am devenit sarcastic, acum mi-e mult mai ușor să le spun multor pretendenți că porțile literaturii le sînt închise, nu mi-a păsat nici de domnișoara aceea, altfel drăguță, care se voia poetă, poeziile nu erau chiar proaste, dar i-am spus că sînt banale, iar editura mea prin asta a devenit apreciată, nu publică banalități, nici dacă te culci cu mine, a ieșit plîngînd și nu mi-a păsat, a fost o răutate din partea mea, puteam să i-o spun mai elegant, cred că sînt sau pe cale să devin un monstru sau să-mi pierd mințile, și nu știi dacă îmi doresc să redevin cel care am fost sau începe să-mi placă, sînt o victimă călău, niciodată nu m-am simțit atît de mizerabil și totuși atît de bine.

Azi-dimineață mă pregăteam să ies, când în birou a intrat Maxima. O privesc încruntat, fără să spun nimic. Numai faptul că o priveam mă durea, însă nu voiam să i-o arăt. Cred că m-am îndrăgostit de tine. Și nu planificasem asta... Mă privea cu niște ochi care mă duceau cu gândul la o căprioară, dar, pentru că nu erau deloc triști, și la o tigroaică. Era în privirea ei un amestec de blîndețe și ferocitate. Mă fixa și eram parcă hipnotizat. Eram deja gata să o iert, de fapt o iertasem din clipa în care intrase din nou în biroul meu. Nu mai puteam sta serios, când inima îmi sălta de bucurie: Maxima se întorsese la mine! Totuși, nu am sărit să o strîng în brațe, cum mă îndemneau instinctele, ci i-am oferit rațional un scaun. Aș vrea să știi care îți sînt intențiile! După ce m-a privit cîteva clipe, a scos din rucsacul atîrnat ștregărește pe umăr un dosar. L-am recunoscut imediat. Am privit-o. Ai dreptate, e același dosar. Sînt povestirile mele, însă l-am rugat pe Iulian să ți le aducă, să-ți spui părerea. O apreciez enorm și eu n-am avut curaj... Însă tu nu le-ai citit, iar Iulian a plecat... Trebuie să ți le dau, nu mai pot să mă ascund. O să le citești? Mi-a întins dosarul, cu mîna ei dragă. I-aș fi sărutat numai gestul, înainte să ajung la mînă. N-am făcut altceva decît să iau dosarul. Cu foarte mare atenție. Și o să fiu absolut sincer cu tine, după aceea. O să accepți verdictul, oricare ar fi? Privirea ei s-a transformat din nou, de data asta blînd-ispititoare. Sper să fie unul pozitiv, totuși... S-a ridicat de pe scaun și a venit spre mine, pe neașteptate. M-a înlănțuit și m-a sărutat. Apăsat. Amețitor.

Dorin David

A fost un sărut de vis, la care m-am gîndit mult după ce a plecat și din ce în ce mai intens, în timp ce citeam povestirile. Un gînd își făcea simțită prezența tot mai acut în mintea mea: pînă am terminat dosarul, am realizat că niciodată nu o să pot face dragoste cu Maxima, deși aș fi făcut orice pentru. Mai puțin asta. Povestirile erau banale.

Vatra, nr. 6-7/2003

Strania întâmplare petrecută după vizionarea filmului

Totul a pornit de acolo. Cît timp a durat, firește că nu m-am uitat la ceas, fiindcă eram ocupat să privesc altceva. Dar după, mi-am privit ceasul. Filmul începuse fix la ora 16, iar acum ceasul meu arăta 13.14. E stricat, m-am gândit imediat, dar nu-mi puteam lua ochii de la cadran. Eram fascinat, ca un copil care vedea pentru prima oară în viața lui ceva ce-și imaginase că va arăta complet diferit. Și nu-mi venea să cred ce văd. Ei, asta e prea de tot, te-ai luat și tu după ceasornicul acela? m-am trezit că-mi întreb ceasul. Mi s-a mai întâmplat, recunosc, să mai vorbesc singur, dar întotdeauna cu mine. Cîți nu fac la fel? Dar cu ceasul meu n-am mai vorbit niciodată, mărturisesc cu mîna pe inimă. Ajuns acasă, l-am dat jos de pe mîină și l-am așezat pe birou. Mi-am căutat de lucru. Și, slavă Domnului, aveam destul. A doua zi urmau examinările pentru posturile de *assistant professor* scoase la concurs, iar eu aveam încă de analizat două dosare de candidatură. Așa că mai citeam cîte o pagină, fără să am habar ce citesc; adică înțelegeam toate literele acelea care formau cuvintele, dar mintea îmi era în altă parte. După prima pagină,

nu m-am putut abține, deși mi-am făgăduit. Dar mă agităm în fotoliu de parcă aș fi avut mîncărimi...

L-am privit și era adevărat. Acele ceasului meu, limbile lui subțiri și ascuțite ca de argint, se roteau invers.

Ah, cît aș fi vrut în acel moment să am televizor, pentru a-l putea porni. Oare ce speram? Să văd o știre senzațională despre cum ceasul meu a luat-o razna? Mi-am dat imediat seama că nu putea fi decît o influență a filmului văzut, *The Curious Case of Benjamin Button*. Așa că am hotărît să merg la culcare. Mîine va fi o nouă zi și totul va intra în normal. O să merg la facultate și o să examinez candidații. Da, va fi bine...

Dar n-a fost. Am ajuns a doua zi și toată lumea era agitată. Am încercat să par eu calm, ca și cum nu s-a întîmplat nimic. Președintele comisiei, decanul facultății noastre, m-a luat deoparte. Ne știam de-o veșnicie, ajunsesem amîndoi în State în același timp, am plecat imediat după Revoluție fiindcă intuiția ne-a arătat din timp drumul, am trecut prin multe greutăți împreună, dar niciodată nu l-am văzut atît de, cum să-i spun, buimac.

— Dorine, mi-a spus, ai văzut știrile?

L-am privit lung.

— A, da, tu nu te uiți la știri!

Aproape suna ca un reproș.

— Ce este? l-am întrebat. Ce s-a întîmplat?

— Tu nu știi? Chiar nu știi nimic?

— Depinde la ce te referi, dar nu aș putea spune că nu știu chiar nimic. La urma urmei, am ajuns profesor...

— Îți arde de glume, mi-a reproșat de data asta clar. Te rog...

— Ce e? Niciodată nu te-am văzut atît de...

Nu m-a lăsat să termin, m-a luat de braț și a pornit, în timp ce spunea:

— Vino.

M-a dus, aproape m-a tras, e drept că nici eu n-am opus rezistență, simțeam gravitatea momentului, în sala de examinare.

— Privește, mi-a pus sub nas un dosar.

— Care e problema? am vrut să-l încurajez. E un dosar de candidatură...

— Deschide-l. Uită-te la CV.

L-am deschis.

— Ce e asta, un fel de glumă? am exclamat.

— Nu.

Era clar. Nu ceasul meu o luase razna!

Peste cîteva minute eram în fața candidatului nostru, care se numea Francis Scott Key Fitzgerald.

— Domnule Fitzgerald, i-a spus decanul, vă rog să înțelegeți că nu putem accepta candidatura dumneavoastră.

— De ce nu? întrebă el vădit nedumerit.

— Păi, trecînd peste faptul că, oricum, ce se întîmplă este imposibil, dar să presupunem, prin absurd...

— Domnule, dacă-mi permiteți, vorbiți fără noimă.

Decanul îl privi, apoi își mută privirea către mine, a rugă și neputință.

— Hm, mi-am dres eu vocea. Dacă pot să intervin... Vreți să spuneți că dumneavoastră vă numiți Fitzgerald? F. Scott Fitzgerald?

— Da, aveți toate documentele mele acolo.

— Și aici, în CV, scrie că sînteți autorul a patru romane: *This Side of Paradise*, *The Beautiful and Damned*, *The Great Gatsby* și *Tender Is the Night*?

— Da, și lucrez la al cincilea, *The Love of the Last Tycoon*. Dar nu înțeleg care este sensul acestor întrebări...

— Vedeți, i-am spus, nu vreau să pun la îndoială spusese dumneavoastră, dar este imposibil. De aceea, cred că vă bateți joc de noi...

— Dar cum vă permiteți – s-a supărat dintr-o dată – să mă insultați și să mă faceți mincinos? De ce aș minți? De ce este imposibil?

— *Well*, i-am răspuns calm, poate pentru că sîntem în anul 2013, iar dumneavoastră, adică, pardon, Fitzgerald, a murit în anul 1940.

M-a privit de parcă s-ar fi uitat la un nebun. Am văzut clar disprețul în ochii lui. Probabil că se gîndea că are de-a face cu o comisie de la vreun ospiciu, nu de la Universitate.

— Dar, am continuat, pentru că tăcerea, dar mai ales privirea lui deveniseră stînjenoare, cum spunea distinsul meu coleg, presupunînd totuși prin absurd că sînteți cine spuneți că sînteți, cu toată părerea de rău, nu putem accepta dosarul dumneavoastră de candidatură...

— De ce? m-a sfidat el.

— Pentru că postul scos la concurs nu e de scriitor, e de *assistant professor*. Iar, după cum văd din dosar, dumneavoastră nu aveți deloc experiență în cercetarea științifică, ca să nu mai vorbesc despre munca de predare...

— Ho, ho, stați puțin, m-a întrerupt de-a dreptul necuviincios. Nu e un post pentru *creative writing*?

— Ba da, dar pentru a preda *creati...*

— Și, m-a întrerupt din nou, cine altcineva este mai în măsură să predea *creative writing* dacă nu un scriitor? Premiata, aplaudată, ecranizată? Dumneavoastră știți că *The Great Gatsby* a fost ecranizată prima oară în 1926?

— Da, dar asta...

— Și apoi a fost reecranizată de nenumărate ori, de exemplu în 1949, 1974, 2000 și urmează un nou film în 2013?

— Dar nu aveți calificare. Nu ați scris articole științifice în reviste *peer review*...

— Ce? Ce reviste?

— *Peer*... Nu contează, important e că nu aveți...

— Tocmai dumneavoastră să spuneți așa ceva! Nu m-am așteptat. Dacă nu ați fi văzut filmul ieri...

— Dar de unde știți? Oricum, trebuie să recunosc că au făcut o treabă nemaipomenită cu filmul acela, nu-mi imaginam cum dintr-o povestire așa de scurtă se poate face un film atât de lung... Și Brad Pitt a fost foarte bun, trebuie să recunosc și asta, deși nu-mi place în mod deosebit. Dar, în fine, voiam să vă întreb altceva. De exemplu, aveți PhD?

— Glumiți, nu-i așa? Poate credeți că amicul meu e mai bine pregătit decât mine? și mi-l arată pe domnul din spatele lui, care tăcuse pînă atunci.

Am pălit. L-am recunoscut înainte să se ridice în picioare și să-și spună numele.

— Îmi pare bine să vă cunosc. Sînt William Cuthbert Faulkner (pentru dosar, născut Falkner)... Să vă spun de ce cred eu că sînt mai potrivit pentru acest job. Nu doar pentru că am luat premiul Nobel pentru literatură, dar despre operele mele s-au scris nenumărate lucrări de PhD, dacă tot ați amintit de așa ceva. Chiar și un compatriot celebru al dumneavoastră, a cărui lucrare de altfel m-a încîntat, și-a scris teza despre mine. Îl cunoașteți, nu?

— Vorbiți de domnul Alexandrescu? am îngînat. Da...

— Desigur, desigur. L-am cunoscut și pe unchiul său. Ce credeți că ar fi spus el privitor la candidatura mea?

— Păi, nu știu... Cu siguranță ar...

Transpiram probabil ca un alergător de cursă lungă. Cu greu am reușit să-mi forțez mîna să se ducă să-mi aducă paharul cu apă la gură. Muream de sete...

— Dar nu înțeleg ce se întîmplă, am reușit să spun într-un sfîrșit.

— Bucurați-vă că nu sîntem în Europa, mi-a răspuns. Ar fi putut veni Goethe! Sau da Vinci... Ce ați fi făcut? I-ați fi picat și pe ei?

— O, nu, am încercat timid. Dar tot nu...

Faulkner l-a privit pe celălalt, încurajîndu-l să ia cuvîntul.

— Scott, spune-i tu.

— Bine, fie, începu Fitzgerald...

— Stați puțin, vă rog. De ce vă adresați doar mie?

— Pentru că nu mai e nimeni aici, mi-a răspuns.

M-am uitat în jur. Avea dreptate. Rămăsesem doar eu cu ei.

— Unde au plecat ceilalți?

— Care ceilalți? s-au mirat amîndoi.

— Ceilalți membri ai comisiei, ceilalți candidați...

— Au plecat, spuse Faulkner. De mult!

— Dumneavoastră chiar nu înțelegeți? m-a întrebat Fitzgerald.

L-am privit speriat.

— Nu. Ce anume?

Mi-am privit ceasul. Poate instinctiv, poate ca un gest de apărare. Speram să văd cum acele se rotesc în sensul bun și totul reintră în normal.

— Timpul nu contează, a șoptit el. Doar spațiul. De aceea Platon n-a putut să vină, a spus zîmbind.

— Dar să nu vorbim acum de filosofie, completă rîzînd Faulkner.

— Da! întări și Fitzgerald. Doar am venit la un concurs de *creative writing*. Ce spuneți? Sîntem admiși?

Și au plecat amîndoi, de după umeri, ca doi vechi tovarăși, glumind, poate pe seama mea. Vă dați seama de ce mi-am distrus ceasul, l-am zdrobit cu furie de podea și i-am călcat apăsător cu călcîiul pantofului toate cheițele, deși colegii mă priveau cam ciudat. M-am bucurat să le văd privirile. Știam că arăt ca un nebun, dar nu mai conta. Reușisem.

— Voi nu înțelegeți, le-am spus calm. Timpul nu mai contează, dacă o ia razna. Haideți să începem.

Vatra, nr. 3/2013

Ușa

Grăbește-te, îmi striga mama, tata e deja la mașină. Să nu-l lășăm să aștepte... Știu că nu-i place, completez eu, sărind cîte două trepte deodată, rîzînd. Eram fericit, plecam la bunicul, la țară. Eram sătul de școală, de-abia așteptasem vacanța. Vacanța! Cea mare, o vară întregă de libertate. De cînd mă știu îmi petrec vacanțele la bunicul. Pe bunica n-am mai prins-o în viață, însă în fiecare vară, seara, după ce facem focul în fundul curții, în timp ce prăjim slănina, îl pun pe bunicul să mi-o descrie, să-mi povestească. Cum era bunica, bunicule? îl întreb. Fața i se luminează și pot citi în ridurile-i cum dragostea lui pentru ea a rămas aceeași. Cea mai frumoasă fată din sat, ba ce zic, din toate satele din jur! Pune-ți centura de siguranță, îmi spune mama, înainte ca tata să accelereze. O ascult. Pornim. Fac cu mîna casei noastre, n-o să-mi fie dor de ea decît după o vreme, apoi o să-mi treacă imediat, am și la țară prieteni cu care mă joc în vacanțe, așa cum aici îi am pe cei de școală. Aici am computerul și jocurile pe care ni le împărțim și le împărțășim, acolo am pădurea și dealurile, aici am balansoarul din curte și cazemata din copac, acolo am zeci de cuiburi de păsări, pe care o să le explorez, fără să le ating însă, într-un an

era să mă iau la bătaie cu unul cine știe de unde venit care stricase un cuib, l-am alungat cu toții, noi ne ziceam „apărătorii naturii”, ne plăcea să ne închipuim mai mult decît simpli iubitori ai ei, eram păzitorii și dacă trebuia, cînd cineva scăpa de paza noastră, justițiarii.

Mașina mușca din asfalt și tata zicea că trebuie să ne bucurăm cît mai este șosea, imediat ce o să intrăm pe drumul de țară, care ține mai bine de doisprezece kilometri, s-a terminat cu domnia. Praful se ridică la un metru, poate și doi, în spatele mașinii, nu poți deschide geamurile, nu poți merge nici prea repede, pentru că sînt niște gropi imense, bine că nu plouă, atunci e și mai rău, noroiul e cît casa, Doamne ferește să rămii în vreo baltă, cînd o să se asfalteze și drumul ăsta, întrebă ca în fiecare an tata, fără să aștepte vreun răspuns. Știa și el că nu există nici unul.

Nu era chiar aproape de noi satul bunicului, de aceea ne opream pe drum, la un popas turistic, o cabană într-o pădure de brazi ce se înălțau de o parte și cealaltă a șoselei vreme de cîțiva kilometri. Aici eu primeam un suc, mama un ceai, iar tata, o cafea. De fiecare dată era la fel și mie asta îmi plăcea. Știam că toate sînt la locul lor, într-o ordine firească. Și mai știam că așa o să-l găsim și pe bunicul, cum îl lăsasem, la fel de vesel, cu lacrimi în ochi, acum la sosire de bucurie că ne vede din nou și că o să rămîn iarăși cu el aproape trei luni, la plecare de tristețe, cel mai greu îi e la plecarea după vacanța de primăvară, urmînd perioada cea mai lungă în care stă singur, nu-și arată însă niciodată tristețea, deși noi o știm,

o simțim, în schimb bucuria, da, cu tot sufletul. După ce ne mai mișcăm puțin printre brazi, pornim mai departe, veseli și dezmoțiiți. Nu mai este așa mult, dar ținînd cont că ultima porțiune este pe drumul acela extrem de rău, ca timp facem tot atît ca pînă aici. În total să tot fie vreo trei ore, dacă totul decurge normal. Și n-are de ce să nu.

Ajungem pe la trei, numai bine să ne așezăm la masă. Bunicul ne așteaptă în fața porții, pe băncuță. Imediat ce vede mașina în depărtare, se ridică și se pregătește să ne îmbrățișeze. Pe mine tata mă lasă să cobor înainte să facă manevrele de întoarcere a mașinii, așa că am timp suficient să-i sar în brațe. Ehei, dar ce voinic te-ai făcut, îmi spune bunicul. În curînd n-o să te mai pot ridica. Rîd și nu-l cred: de fiecare dată îmi spune la fel. Iar eu știu că bunicul e puternic, e învățat să ridice buștenii mari pe care-i aduce pentru foc înaintea fiecărei ierni, să muncască din greu la cîmp, să tragă la coasă, să ducă în fiecare zi mîncare și apă animalelor și va putea să mă ridice în brațe pînă cînd voi fi eu destul de mare încît să mă sfiesc de așa ceva. Ce mai face Lupu, e prima mea întrebare. Și alerg repede să-mi revăd dulăul, negru fără pată, parcă și mai mare anul ăsta. Se bucură și el să mă vadă, dă din coadă și sare dintr-o parte în alta, se urcă cu labele pe mine, mai să mă doboare, și mă linge. Lupu, jos, îi strig. Dar el e prea fericit ca să mă asculte. Îl las să-și facă de cap, chiar dacă abia îi pot susține greutatea.

Între timp intră în curte și părinții cu bunicul, cărînd bagajele. Eu încep apoi să inspectez grajdul și cotețele. Vacile și caii sînt în ciurdă, oile cu turma, sînt însă porcii

și găinile, iar eu pot să mă mir și să-i scui să nu fie de deochi ce grași sînt. De aici dau fuga în beciul mare, întunecat și răcoros, unde încă se mai păstrează merele din toamnă, iar borcanele de murături puse de mama nu fac floare niciodată. Tot mai ții ușa încuiată, bunicule, îi strig în timp ce merg în fundul beciului, unde o ușă masivă de stejar îmi oprește trecerea dincolo, stîrnindu-mi curiozitatea și imaginația. Sigur, e tot încuiată. Bunicul mi-a spus acum cîțiva ani, cînd am fost destul de mare să o descopăr, și de atunci îmi repetă în fiecare an: o să-ți dau cheia în momentul în care vei avea optsprezece ani. Dar ce e înăuntru? O să afli atunci, mai ai răbdare. Acum oricum nu vei ști ce să faci...

Muream de curiozitate să aflu ce se ascunde în spatele ușii, dar oricît am încercat să caut cheia, niciodată nu am găsit-o. Se vede treaba că bunicul încă avea ascunzători pe care eu nu le aflasem. De asemenea, orice încercări de a-l convinge să mă lase să arunc măcar o privire sau cel puțin să-mi spună ce este, nici o rugămintă, nici un șantaj nu l-au înduplecat. Am ajuns să cred, pe marginea poveștilor pe care le citeam, pe rînd, că ține închis un balaur sau cine știe ce zmeu, apoi că o fi vreun frate de-al lui monstruos, dar mama m-a convins că bunicul nu avea frați sau vreo comoară neasemuită și e mai bine ca eu să nu știu, cît sînt mic nu pot păstra secretul, deși îi promiteam că nu o să spun la nimeni!

Îmi trecea repede curiozitatea, căci joaca era mai interesantă, însă în fiecare seară mă întorceam la nedeschisa ușă, dacă nu fizic, măcar cu gîndul, adormeam țesînd

scenarii în care reușeam să-i trec pragul, gășind cheia sau pur și simplu aflînd-o descuiată, și mă minunam de fiecare dată de descoperirea pe care o făceam.

Așa am ajuns să scriu în clasa a cincea prima mea poveste, care nu mai era o simplă compunere pentru școală, inspirată de misterul camerei de dincolo de ușă. Acum mi se pare copilăroasă, fără îndoială că era, dar a fost imediat lăudată de, pe atunci, tovarășa profesoară de română și publicată în revista școlii. Din cîte îmi mai aduc aminte, era vorba de un prinț în căutarea prințesei care-i era sortită și trebuia să treacă prin cele trei probe inițiatice, toate trei începînd de la o ușă care îl punea în fața unei noi situații. Prințul le-a trecut firește cu bine pe toate și a reușit să adune cele trei chei cu care putea descuia ușa camerei în care era închisă prințesa. Apoi au trăit mulți ani fericiți etc. Îmi amintesc ce mîndru am fost cînd le-am arătat părinților mei povestioara în revistă, dar mai ales cînd i-am arătat bunicului numele meu publicat. Am văzut satisfacția pe fețele lor, dar a bunicului era însoțită de un altfel de zîmbet în colțul gurii, care-i sporea mîndria. A luat revista și a arătat-o tuturor vecinilor, seara, la terminarea zilei de muncă, după ce animalele se odihneau în grajdul curățat, cînd stăteam cu toții de povești la poartă, în răcoarea serii.

Pentru oamenii aceia simpli, dintr-o bucată, inimoși și harnici, să afle că nepotu' lu' Bunicu' a scris la ziar, deși era numai de zece-unșpe ani, era lucru mare. Deja în ochii lor eram altcineva, adică eram cineva, un viitor domn de la oraș, tobă de carte, care o să aibă cine știe ce funcții

mari, adică clar o personalitate. Mie îmi ajungeau însă laudele și admirația lor sinceră și nu-mi mai încăpeam în piele de mîndru ce eram. Deja adormeam gîndindu-mă nu la ușa din spatele beciului, ci la o viitoare poveste, mai bună decît prima, și care să nu semene cu ea. Fără să știu de undeva, îmi era totuși clar și credeam cu tărie că originalitatea era cea mai importantă trăsătură a unei scrii-turi reușite. Așa că în următoarea zi i-am spus bunicului că o să stau acasă, să scriu. A dat din cap, cum vrei. Am scris o poveste, dar semăna prea mult cu prima, așa că am aruncat-o. Ceva se întîmplase. Oricît aș fi încercat, nu-mi mai ieșea. Și nu mi-a ieșit toată vara, pînă m-am întors acasă. Abia aici, departe fiind de sursa inspirației mele, o aveam în minte cu totul altfel, am reușit să scriu o altă poveste, cu totul diferită. Și aceasta a fost apreciată de toată lumea și, firește, publicată în revista școlii. Tova-rășa profesoară mi-a spus că dacă o să mai scriu și pe a treia, la fel de bună, o să o trimită unei reviste din capi-tală, să o publice acolo. Nu pot spune că mi-a fost ușor, însă am scris-o destul de repede. Îmi imaginam un magi-cian, un alchimist care, închis în laboratorul său, încerca prin tot felul de combinații să obțină aur, fără să știu pe atunci că de fapt alchimiștii căutau cu totul altceva. Pe cînd se pregătea să-și golească creuzetul, ușa-i căzu la pămînt dărîmată de un grup de soldați ai împăratului, care era un tiran, și alchimistul nostru este arestat și acuzat de vrăjitorie. Urmează un proces aranjat, în care nici un argument logic nu era ascultat, și magicianul va fi con-damnat și ars pe rug.

Profesoara mea a fost atât de încântată de talentul cu care povesteam, încât a trimis-o imediat la revista *Cutezătorii*. Din motive acum clare, dar pe atunci de neînțeles, povestea a fost refuzată. Cum să se publice o poveste despre un tiran? Cum cineva să nu aibă parte de un proces drept? etc., etc. Toate acestea erau în contradicție cu textele partidului. Profesoara mea a fost avertizată să fie mai atentă, am aflat asta abia după Revoluție. Atunci mi-a spus doar că textul nu va fi publicat în *Cutezătorii* și nici altundeva. A fost pentru mine o grea lovitură. La vârsta aceea mintea noastră funcționează după alte reguli și oricât mi-ar fi spus profesoara că nu lipsa de talent ar fi problema, ci sistemul, ce știam eu ce e ăla sistem, ce era aceea cenzură? Să scrii în continuare, mi-a spus, însă fără procese nedrepte și fără tirani, bine. Scrie și tu ceva frumos, *romantic*. Însă eu, după ce gustasem din misterios, nu puteam să mă întorc la descrierea ghiocelilor care își scot căpșorul la lumină... Mai bine nu mai scriu nimic, i-am spus și am plecat cu sufletul rănit.

Firește că supărarea m-a ținut o vreme, dar copiii uită repede. Așa că am continuat să scriu, chiar dacă mai rar. Însă nu le-am mai arătat, iar faptul că tovarășa profesoară a fost în curînd transferată mi-a ușurat sarcina. Noul profesor de română nu știa nimic despre toată întâmplarea sau poate se prefăcea, oricum nu am povestit niciodată despre asta.

Anii au trecut, '89 m-a aflat în clasa a unsprezecea și aproape nimeni nu-și mai amintea că debutasem de atîta vreme. Oricum, eu renunșasem de mult la povești, acum

scriam poezii, pe care le dedicam frumoaselor liceului, care cel puțin le apreciau cu adevărat, și mă răsplăteau cu câte un sărut furișat, în nopțile fără lună. De când intrasem la liceu nu mai stăteam toată vara la bunicul, dar mergeam în perioada finului să-l ajut sau la adunatul fructelor și legumelor. Nu se schimbase deloc în toți acești ani, era același om voinic și vesel. Nici misterul ușii nu mi-l dezvăluisese, chiar dacă am mai făcut câteva încercări. Anul viitor o să am optsprezece ani, i-am spus, ce mai contează un an? De ce nu poți să-mi dai cheia acum? Așa a fost rînduiala, îmi spunea, zîmbind. O lăsam baltă, chiar dacă încă mă intriga, nu mai eram la fel de interesat ori atras. Știam că în vara următoare o să aflu tot. Ce putea să fie în cămara aceea? Zmei, zîne sau monștri, clar nu, poate vreo mașinărie, sau vreo armă de pe vremea războiului, sau pușca lui de vînătoare, asta presupunînd că avea una, da, ar trebui să fiu mare pentru a o putea atinge în siguranță, dar la urma urmei ce contează, o să aflu în curînd, nu știu de ce îmi mai bat capul, nici nu e chiar atît de interesant...

Revoluția, oricît de contestată ar fi, mi-a adus un câștig imediat, chiar dacă nu material: acela că am putut să public iarăși – am debutat din nou, de-adevărat, dacă se poate așa ceva –, de data aceasta fără teamă de cenzura care mi-a stricat acel vis al copilăriei care se prefigura atît de frumos și se transforma încet în realitate. La început poezie, care mi-a apărut și într-un volum, apoi proză scurtă, de asemenea adunată în volum, după un an. Am hotărît imediat că e vremea pentru ceva mai ambițios și

am lucrat mai bine de doi ani la primul meu roman, asupra căruia mi-am concentrat toată atenția. I l-am dedicat bunicului. E clar de ce:

Cînd am împlinit cei optsprezece ani mult-așteptați, după petrecerea de majorat, în chiar următorul week-end am plecat la țară. Cu autobuzul. Bunicul mă aștepta cu căruța la intersecția de la șosea, cu același zîmbet înțelept luminîndu-i fața. Nu trebuia să mă aștepți, îi spun, găseam eu o ocazie sau dacă nu, veneam peste deal. Lasă, să nu mai pierzi vremea. Știa cît sînt de nerăbdător! Calul mergea la pas și cei doisprezece kilometri se scurtau încetul cu încetul. Eu îi povesteam bunicului cum îmi merge, ce am reușit să public, cum poeziile și prozele mele au fost apreciate, ce facultate vreau să urmez din toamnă, ce planuri am pentru la vară și cum l-am inclus și pe el în ele. O să vin să te ajut, de cîte ori pot, îi spun. Lasă, dragul bunicului, că mă descurc eu. Numa' cînd poți... tu ai atîtea pe cap acum...

Ajunși acasă, descărcăm și stăm la masă. Bem un pahar de vin roșu. La mulți ani, îmi urează bunicul. Asemenea, bunicule! Soarele coborîse pe linia ondulată a dealurilor și se pregătea să dispară. Atunci bunicul mi-a întins o cheie masivă de fier, veche. Am pornit împreună spre beci. Am mutat amîndouă damigenele cu țuică, erau acolo, puse deoparte pentru nunta ta. Ca să nu mă deruteze, așa-i? Mulțumesc, bunicule! Mai e pînă la nunta aia... Cînd o fi să fie! Eu să știu că ai țuica asigurată. Veche, că-i de o vîrstă cu tine. De atunci am pus-o deoparte. L-am îmbrățișat, mișcat. În beci le-am găsit așezate lîngă un perete.

Iar ușa, la fel de neclintită, de mare și de enigmatică, parcă așteptându-mă. Te las! Singur fiind, m-am apropiat, parcă cu emoție. Am introdus cheia în broască, mi-am făcut curaj și am răsucit-o. La urma urmei, nu era un pas minor, chiar dacă poate părea așa. Am urnit cu greu masiva ușă de stejar și am intrat dincolo. Era o cameră îngustă, foarte îngustă, întunecoasă, răcoroasă. Și, așa cum mă așteptam, era goală.

Astra. Literatură, arte și idei, nr. 3-4/2011

Cuprins

Amicul meu.....	7
Amorțea.....	15
Ascunzătoarea.....	19
CityPower.....	26
Darul.....	30
Deșertul.....	36
Expediția.....	43
Ieri.....	55
Inscripția.....	61
Insomnia.....	69
Insula verde.....	80
Întâlnirea.....	88
Jocul.....	97
Jurnalul pierdut.....	106
Mahmureala.....	120
Mărturia.....	127
Noaptea.....	134
Pe cărare.....	137

Piesa de teatru	142
Planeta virtuală	147
Povestirile.....	153
Strania întâmplare petrecută după vizionarea filmului.....	163
Ușa.....	170

În colecția PUNCT RO au apărut:

- Liviu Antonesei, *Un taur în vitrina de piatră*
InimăRea, *Damele din pălărie. Pseudospionologykos*, ediția
a doua, revăzută
Mircea Daneliuc, *Pisica ruptă*, ediția a II-a, revăzută și între-
gită
Mihai Vacariu, *Îndrăgostit de Tarkovski. Mic tratat de trăire
a artei*
Mircea Daneliuc, *Ca un grătar de mici. Un picior de plai,
cu șpițul*
Nicolae Sirius, *Amintirile unui însingurat*
Paul Gorban, *Submarinul karmei*, ediția a doua, revizuită și
adăugită
Ana Ionesei, *Maldororiana*
***, *Desant 2013* (antologie lirică)
Beatris Serediuc, *Vârză*
Cosmin Leucuța, *Laptele negru al mamei*
Mircea Gheorghe, *O adevărată familie*
Alexandru Petria, *Convorbiri cu Mircea Daneliuc*
Dorin David, *uși, ferestre și alte proze*

În curs de apariție:

- Dumitru Ungureanu, *Poetica femeilor voluminoase*

www.adenium.ro

Redactor: Gabriel Cheșcu

Corector: Vasilica Turculeț

Copertă: Marius Asiminei

Tehnoredactor: Cornelia Păduraru

Bun de tipar: februarie 2014. Apărut: 2014
Editura Adenium, Aleea Copou nr. 3, 700460, Iași,
tel. 0232 277 998, fax 0232 277 988,
e-mail office@adenium.ro

Tipar executat la Print Multicolor, Iași.

PRINT
multicolor

SERVICII TIPOGRAFICE COMPLETE

Str. Bucium nr. 34 Iași
tel.: 0232/211225
fax: 0232/211252
office@printmulticolor.ro
www.printmulticolor.ro